

ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΚΗΡΥΞ

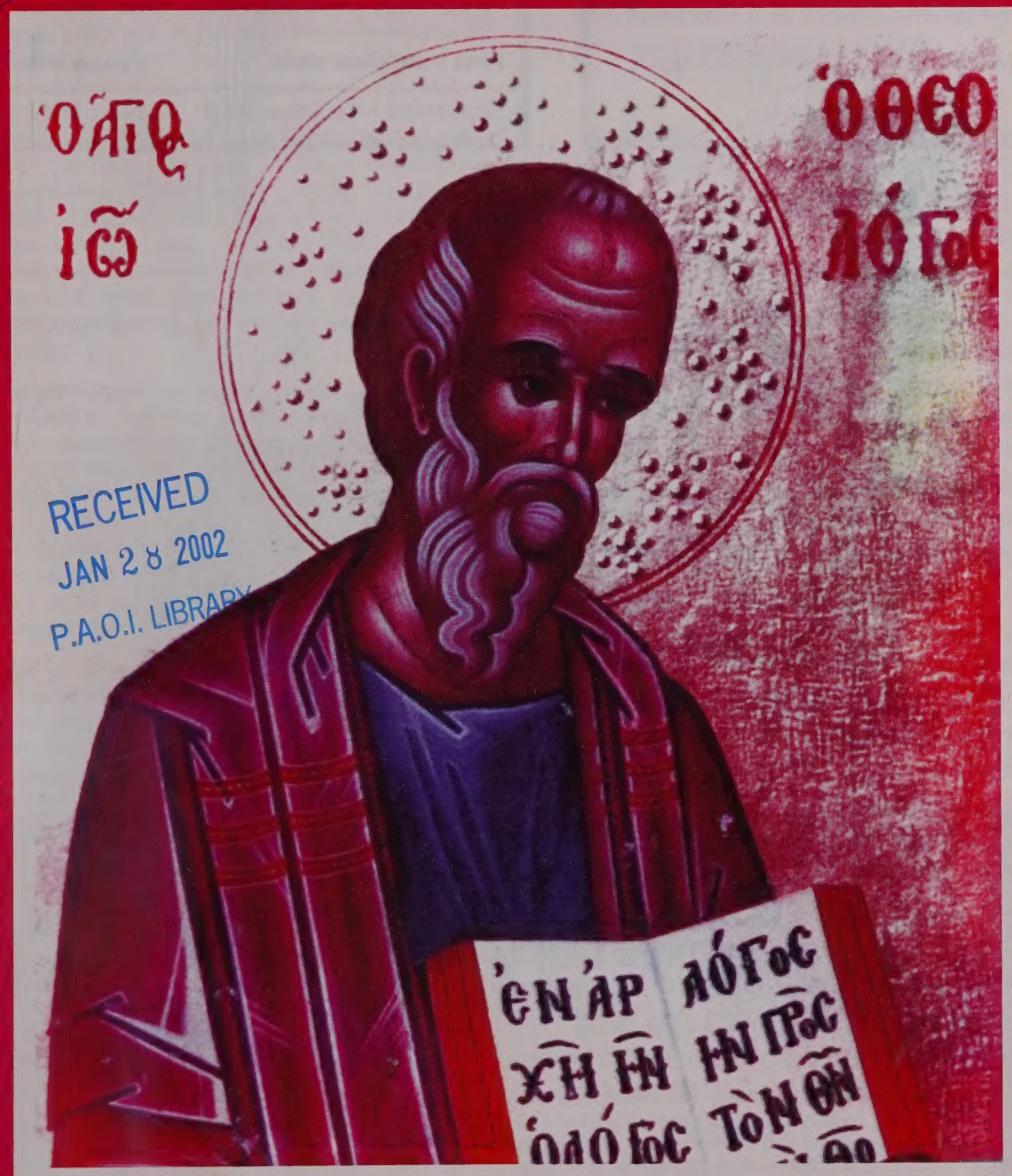
ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΙΕΡΑΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΘΥΑΤΕΙΡΩΝ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΗΣ ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ

Έτος Ιδρύσεως 1964

Τρίτη Περίοδος

Σεπτέμβριος-Οκτώβριος 2001

Αριθμός Τεύχους 156-157

“Άγιος Ιωάννης ὁ Θεολόγος

Έορτάζει στις 26 Σεπτεμβρίου

ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΚΗΡΥΞ

Έτος Ιδρύσεως 1964

Τρίτη Περιόδος

Αριθμός Τεύχους 154 - 155

Σεπτέμβριος - Οκτώβριος 2001

Έτησία Συνδρομή £10

Διευθύνεται από Συντακτική Έπιτροπή

5 CRAVEN HILL, LONDON W2 3EN

TEL: 020-7723 4787

FAX: 020-7224 9301

ORTHODOX HERALD

OFFICIAL PUBLICATION OF THE ARCHDIOCESE
OF THYATEIRA AND GREAT BRITAIN

5 CRAVEN HILL, LONDON W2 3EN

TEL: 020-7723 4787

FAX: 020-7224 9301

First Published 1964

Third Period

September - October 2001

No.:156-157

Ο Ιερός Ναός Αγ. Δημητρίου εις Edmonton, B. Λονδίνου,
τού όποιου τά έγκαίνια έτελέσθησαν τήν Κυριακή, 30 Σεπτεμβρίου
2001, από τόν Σεβασμ. Αρχιεπίσκοπο κ. Γρηγόριο.

P
E
R
I
E
X
O
M
E
N
A

3	Οικουμενικού Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου Έγκυλιος γιά τήν Προπαρασκευή του Άγιου Μύρου εις τό Οικουμενικόν Πατριαρχεῖον (Ελληνιστί & Αγγλιστί). Σεβ. Αρχιεπισκόπου Θυατείρων και Μ. Βρετανίας κ.κ. Γρηγορίου, "Η Εορτή της Παγκόσμιας Ύψωσης τοῦ Τιμίου Σταυροῦ".	12-16	Αρχιμ. Ζαχαρία, "Ο Μοναχισμός ως Χάρισμα τοῦ Άγιου Πνεύματος καὶ ή Προσφορά του στὸν Κόσμο".
4 - 6	Σεβ. Αρχιεπισκόπου Θυατείρων και Μ. Βρετανίας κ.κ. Γρηγορίου, "Η Εορτή της Παγκόσμιας Ύψωσης τοῦ Τιμίου Σταυροῦ".	17	Ιάκωβος Τοούνη, "Σκέψεις πρίν από τήν Έγχείρηση".
7 - 9	Σεβ. Αρχιεπισκόπου Θυατείρων και Μ. Βρετανίας κ.κ. Γρηγορίου, Έγκυλιοι γιά : α) τήν Έναρξη τῆς Σχολικῆς Χρονιάς, β) τήν Σχολή Βυζαντινῆς Μουσικῆς και Ψαλτικῆς και γ) τήν 28η Οκτωβρίου 1940. Κοινοτικές έκδηλώσεις : α) Χαιρετισμοί Σεβ. Αρχιεπισκόπου Θυατείρων και Μ. Βρετανίας κ.κ. Γρηγορίου α) κατά τά έγκαίνια τοῦ Ιεροῦ Ναοῦ Αγ. Δημητρίου Edmonton και β) κατά τούς έορτασμούς τών 50 χρόνων της Κοινότητος Αγ. Αποστόλων Πέτρου & Παύλου, Bristol.	18-22	Χάρη Μεττή, "Αργυρός Στάκης-Ο Βασιλιάς τῆς Τλασκώβης" (θ' μέρος). Encyclical of Archbishop Gregorios of Thyateira & Gr. Britain on the occasion of the School of Byzantine & Ecclesiastical Music New School Year.
10 - 11	His Eminence Archbishop Gregorios of Thyateira & Gr. Britain, a) "Prayer for Peace" and "An Appreciation of the Current Situation in the World and within the Orthodox Church, from an Orthodox Point of View". Revd. Christodoulos Fyles, "The Varangian Guard take Part in the Shrewsbury Carnival". Χρονικό Σεβ. Σεβ. Αρχιεπισκόπου Θυατείρων και Μ. Βρετανίας κ.κ. Γρηγορίου (Ελληνιστί & Αγγλιστί).	23 24-27 28 29-32	His Eminence Archbishop Gregorios of Thyateira & Gr. Britain, a) "Prayer for Peace" and "An Appreciation of the Current Situation in the World and within the Orthodox Church, from an Orthodox Point of View". Revd. Christodoulos Fyles, "The Varangian Guard take Part in the Shrewsbury Carnival". Χρονικό Σεβ. Σεβ. Αρχιεπισκόπου Θυατείρων και Μ. Βρετανίας κ.κ. Γρηγορίου (Ελληνιστί & Αγγλιστί).

ΠΑΡΑΚΑΛΕΙΣΘΕ Ν΄ ΑΝΑΝΕΩΣΕΤΕ ΤΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΣΑΣ
ΣΤΟΝ ΟΡΘΟΔΟΞΟ ΚΗΡΥΚΑ

Η ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΜΥΡΟΥ ΕΙΣ ΤΟ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Αριθμ. Πρωτ. 502

Prot. No. 502

Ίερώτατες Ἀρχιεπίσκοπε Θυατείρων καὶ Μεγάλης Βρετανίας, ὑπέρτιμε καὶ ἔξαρχε Δυτικῆς Εὐρώπης, ἐν Ἀγίῳ Πνεύματι ἀγαπητέ ἀδελφέ καὶ συλλειτουργέ τῆς ἡμῶν Μετριότητος κύριε Γρηγόριε, χάρις εἴη τῇ ὑμετέρᾳ Ἱερότητι καὶ εἰρήνη παρά Θεοῦ.

Κατακολουθοῦντες καθηγιασμένην διά μακρᾶς σειρᾶς αἰώνων ιεράν παράδοσιν, ἀπεφασίσαμεν συνοδικῶς, ὅπως κατά τὴν προσεχῆ Ἀγίαν καὶ Μεγάλην Ἐβδομάδα παρασκευασθῆ καὶ καθαγιασθῆ, θεοῦ εύδοκουντος, νέα ποσότης Ἅγιου Μύρου, ἀτε τῆς ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς Πατριαρχικῷ Μυροφυλακίῳ ἀποτεθησαυρισμένης μελλούσης ἵνα ὄσσονούπω ἔξαντληθῇ.

Τὴν ἀπόφασιν ταύτην τῆς Μητρός Ἑκκλησίας ἀναγγέλοντες καὶ τῇ ὑμετέρᾳ ἀγαπητῇ ἡμῖν Ἱερότητι, φέρομεν συγχρόνως εἰς γνῶσιν αὐτῆς ὅτι, κατά τὰ παρ' ἡμῖν ἀπό μακροῦ κρατοῦντα καὶ ἐφαρμοζόμενα, ἡ διά τὴν παρασκευὴν ἐκάστοτε τοῦ Ἅγιου Μύρου ἀπαιτουμένη σεβαστή δαπάνη ἔξασφαλίζεται διά συνεισφορῶν καὶ προσφορῶν τοῦ ἀπανταχοῦ εὐσεβῶν τῆς Μητρός Ἑκκλησίας τέκνων, μετά προθυμίας μετεχόντων κατά τὴν ιδίαν ἔκαστον δύναμιν.

“Οθεν, διά τῶν μετά χείρας Πατριαρχικῶν ἡμῶν Γραμμάτων προτρεπόμεθα ἀδελφικῶς καὶ τὴν ὑμετέραν Ἱερότητα ὅπως δι' ἔγκυκλιου αὐτῆς γνωρίσῃ τὴν ἀπόφασιν ταύτην τῆς Ἑκκλησίας περὶ τοῦ καθαγιασμοῦ τοῦ Ἅγιου Μύρου καὶ ποιήσηται ἄμα σύστασιν τοῖς εὐσεβεῖσι πιστοῖς τῆς κατ' αὐτὴν Θεοσώστου Ἐπαρχίας, ὅπως προσέλθωσιν ὑλικῶς ἀρωγοὶ εἰς τό ἐξόχως ιερόν τοῦτο ἔργον, διαδηλοῦντες καὶ τοιουτορόπως τὴν στενήν πρὸς τὴν Μητέρα Ἀγίαν τοῦ Χριστοῦ Μεγάλην Ἑκκλησίαν συνάφειαν αὐτῶν καὶ προσῆλωσιν.

Πεποιθότες ὅτι καὶ ἡ ὑμετέρα προσφιλής Ἱερότης θά ἐνεργήσῃ κατά τὴν ἀδελφικήν ἡμῶν προτροπήν καὶ παράκλησιν ταύτην, εύχόμεθα ὅπως Κύριος ὁ Θεός ἡμῶν, ὁ τὰ θεῖα Αὔτοῦ χαρίσματα διά τῆς σφραγίδος τῆς δωρεᾶς τοῦ Παναγίου Πνεύματος παρέχων, ἐπιδαιφιλεύῃ πᾶσι τοῖς εὐλαβῶς συναντιληφομένοις πλουσίαν τὴν ἀνταπόδοσιν καὶ εὐλογίαν Αὐτοῦ.

Εἶησαν παρ' Αὐτοῦ καὶ τά ἔτη τῆς ὑμετέρας Ἱερότητος ὅτι πλεῖστα, ύγιεινά καὶ σωτήρια.

10 Οκτωβρίου 2001.

‘Ο Κωνσταντινουπόλεως
ἀγαπητός ἐν Χριστῷ ἀδελφός Βαρθολομαῖος

Most Reverend Archbishop of Thyateira and Great Britain,
highly honoured Exarch of Western Europe, beloved brother
and concelebrant of our Humility, Lord Gregorios, grace to
your Reverence and peace from God.

Following the holy tradition hallowed through many centuries, we have decided in Synod that, God-willing, during the coming Great and Holy Week a new quantity of Holy Myrrhon will be prepared and sanctified, since current use of the Patriarchal store means that it will shortly be depleted.

We announce this decision of the Mother Church to your beloved Reverence and at the same time bring to your notice the practice held and applied for many years of requesting the devout support of the faithful children of the Mother Church in all places for each preparation of the Holy Myrrhon, participating willingly and according to the individual capacity of each.

We therefore urge your Reverence in a brotherly way through our Patriarchal letters and through this encyclical to make known this decision of the Church about the sanctification of the Holy Myrrhon to the devout faithful of your God-saved Eparchia and to recommend them to provide material assistance for this exceptional and holy work, thereby declaring their close contact and devotion to their Holy Mother, the Great Church of Christ.

In the conviction that your beloved Reverence will act according to our brotherly exhortation and request, we pray that our Lord God through the seal of the gift of the All-Holy Spirit will provide His divine gifts abundantly to all those who devoutly receive the rich reward of His blessing.

May He grant your Reverence many healthful and saving years.

10th October 2001.

The Patriarch of Constantinople,
beloved brother in Christ, Vartholomaios

Η ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑΣ ΥΨΩΣΗΣ ΤΟΥ ΤΙΜΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

τοῦ Σεβασμ. Ἀρχιεπισκόπου Θυατείρων καὶ M. Βρετανίας κ. Γρηγορίου

Κατά τό μήνα Σεπτέμβριο δεσπόζουν δύο μεγάλες ἑορτές. Ἡ μία είναι Θεομητορική, είναι ἡ ἑορτή τοῦ Γενεσίου τῆς Θεοτόκου καὶ ἡ ἄλλη είναι ἡ παγκόσμια Ὑψωση τοῦ Τιμίου καὶ Ζωοποιοῦ Σταυροῦ, πού ἑορτάζεται στις 14 Σεπτεμβρίου.

Σέ τοῦτο τό ἥρθο θά ἀναφερθοῦμε γιά τή μεγάλη αὐτή ὁρθόδοξη ἑορτή ἡ μᾶλλον πανχριστιανική ἑορτή γιατί ὁ σταυρός καὶ τό σύμβολο τοῦ Σταυροῦ είναι κληρονομιά καὶ περιουσία ὅλου τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου. Ὁ Χριστός ἐπιβεβαίωσε τή θεότητα Του καὶ τήν ἀπόφασή Του νά γίνει "λύτρων ἀντί πολλῶν" πάνω στό ξύλο τοῦ Σταυροῦ. Ἀπό τότε πού ἐτελεσιουργήθηκε πάνω στό Γολγοθᾶ τό μυστήριο τῆς σωτηρίας τοῦ κόσμου καὶ μέχρι σήμερα, - εἴμαι δέ θέβαιος δτι στόν αἰώνα τόν ἀπάντα -, οἱ Χριστιανοί θά λατρεύουμε, θά δοξάζουμε, θά τιμοῦμε καὶ θά στηρίζουμε τίς ἐλπίδες τῆς προσωπικῆς μας σωτηρίας καὶ θέωσης μας στόν Ἰησοῦ Χριστό τόν Ἔσταυρωμένο, γιά τόν ὄποιο ὁ Θεῖος Παῦλος ἐπανειλημμένα διακήρυξε: "Ἡμεῖς δέ κηρύσσομεν Ἰησοῦν Χριστὸν Ἔσταυρωμένον, Ἰουδαίοις μέν σκάνδαλον, Ἐλλησι δέ μωρίαν, αὐτοῖς δέ τοῖς κλητοῖς, Ἰουδαίοις τε καὶ Ἐλλησι, Χριστόν Θεοῦ δύναμιν καὶ σοφίαν." [Ἄ' Κορ., κεφ. Α' 23-24].

Ἀπό τούς πρώτους Χριστιανικούς χρόνους, μετά τήν Ἀνάσταση, τήν Ἀνάληψη τοῦ Κυρίου στούς οὐρανούς καὶ τήν Ἐπιφοίτηση τοῦ Ἀγίου Πνεύματος τήν ἡμέρα τῆς Πεντηκοῆς καὶ τήν ἱδρυση τῆς Ἐκκλησίας μέχρι σήμερα, ὁ Σταυρός ἔγινε σύμβολο ιερῆς ἐλπίδας καὶ χαρᾶς γιά ὅλους τούς Χριστιανούς, τούς Ἀποστόλους καὶ τούς Μάρτυρες, τούς Πατέρες καὶ Διδασκάλους καὶ τούς ἀπλούς πιστούς κάθε ἡλικίας καὶ τάξεως, ὅπως πολύ χαρακτηριστικά διατυπώνει καὶ ὁ ποιητής τῆς Ἐκκλησίας: "Ὕψωμένου σου Δέσποτα, ἐν Σταυρῷ συνανύψωσας, τοῦ Ἀδάμ τήν ἔκπτωτον φύσιν ἀπασαν διό ὑψοῦντες τόν ἄχραντον Σταυρόν σου φιλάνθρωπε, τήν ἐξ ὑψους σου ιοχύν, ἔξαιτοῦμεν κραυγάζοντες: Σῶσον" Ὕψιστε, ὡς Θεός ἐλεήμων τούς τιμῶντας, τὴν τε καὶ φωσφόρον, τοῦ σοῦ Σταυροῦ Θείαν ὑψωσιν." Ὁ Σταυρός παραμένει ἡ παρηγορία καὶ τό στήριγμα τοῦ κόσμου, γιατί διακηρύσσει κατά τρόπο θαυμαστό τήν θεία φιλανθρωπία καὶ τό μέγα ἔλεος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Δέν θά ἡταν ὑπερβολή ἂν ἔλεγε κανείς δτι καθημερινά ἑορτάζουμε τή Σταύρωση τοῦ Κυρίου, τιμοῦμε τόν θεό καὶ ζωοποιό Σταυρό καὶ μαζί του ἑορτάζουμε καὶ δοξολογοῦμε τόν Σταυρωθέντα καὶ Παθόντα "δι" ἡμᾶς καὶ διά τίν ἡμετέραν σωτηρίαν" Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν. Ἰστορικά θέβαια, ἡ ἑορτή τῆς Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ καθιερώθηκε ὑστερα ἀπό μερικά γεγονότα, τά ὄποια σχετίζονται μέ τήν πίστη τῶν Χριστιανῶν καὶ τούς ἀγώνες τους νά μείνουν πιστοί καὶ μυστικά συνδεθέντοι μέ τό Πάθος καὶ τή θυσία τοῦ Χριστοῦ, νά διαφυλάξουν καὶ νά κρατήσουν μέσα στήν ψυχή καὶ τή ζωή τους τό σύμβολο τοῦ Σταυροῦ, ἀλλά καὶ τό ἴδιο τό Τίμιο Ξύλο, πάνω στό ὄποιο καρφώθηκε ὁ Υἱός καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ, ἐπί Ποντίου Πιλάτου τοῦ Ἅγεμόνος, στό λόφο του Γολγοθᾶ τῆς ἀγίας πόλης Ἰερουσαλήμ.

Τό πρώτο ιστορικό γεγονός πού μνημονεύουμε σήμερα είναι ἡ εὔρεση τοῦ Τιμίου Σταυροῦ ἀπό τήν Ἀγία καὶ Ἰοαπόστολο Ἐλένη, μητέρα τοῦ πρώτου Χριστιανοῦ Αύτοκράτορα, τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου, ιδρυτή τῆς Κωνσταντινούπολης. Ἐχοντας τήν ἐνθάρρυνση καὶ βοήθεια μέ αύτοκρατορικά χρήματα ἡ Ἀγία Ἐλένη μετέβη στά Ιεροσόλυμα καὶ ὑστερα ἀπό πολλές προσπάθειες ἀνεκάλυψε τόν Τίμιο Σταυρό καὶ μαζί μ' αὐτόν θέβαια ἀνεκάλυψε καὶ τούς δύο ἀλλους σταυρούς, οι δοποίοι χρησιμοποιήθηκαν γιά τήν καταδίκη τῶν δύο ληστῶν τῶν "ουσταυρωθέντων Αύτω". Κατά τήν παράδοση, θαυματουργικά ἀναγνωρίστηκε ὁ Σταυρός τοῦ Χριστοῦ καὶ ἔτσι, ἡ Ἀγία Ἐλένη παρέλαβε, μέ δικαιολογημένη χαρὰ καὶ εὐλάβεια, σάν ἀτίμητο θησαυρό τό Τίμιο Ξύλο, τό μετέφερε καὶ τό τοποθέτησε, ὑψωσε τόν Τίμιο καὶ Ζωοποιό Σταυρό στό Ναό τῆς Ἀναστάσεως, γιά προσκύνηση καὶ εὐλογία καὶ ἀγιασμό τῶν πιστῶν οι δοποίοι εἶδαν μέ τά ἵδια μάτια τους τά θαυμάσια τῆς θείας ἀγάπης.

Ἡ εὔρεση τοῦ Τιμίου Σταυροῦ πραγματοποιήθηκε τό 326 μ.Χ. Ἡ παράδοση ἀναφέρει δτι ἡ Ἀγία Ἐλένη, ἐπιστρέφουσα στή Νικομήδεια, τήν προσωρινή Πρωτεύουσα τῆς Βυζαντινῆς Αύτοκρατορίας (ἡ Κωνσταντινούπολη δέν είχε ἀκόμα κτιστεῖ, τά ἐγκαίνια τῆς ζγιναν τό ἵδιο 330 μ.Χ.), ὑστερα ἀπό τήν ἀνακάλυψη τούτου τοῦ συμβόλου τῆς ἀρώμητης πίστεώς μας, πέρασε ἀπό τήν Κύπρο, ὅπου ἄφησε μέρος τοῦ Τιμίου Σταυροῦ στό δύμνυμο μοναστήριο τοῦ Σταυροβουσίου τῆς Μεγαλονήσου. Στό καθολικό τῆς Ἰερᾶς Μονῆς Μεγίστης Λαύρας Ἀγίου Ορούς ὑπάρχει εἰκόνα, ὡς δοποίοι εἰκονίζει τόν τότε Ἐπίσκοπο Ιεροσολύμων "Ἄγιο Μακάριο νά ύψωνει τόν Τίμιο Σταυρό μετά τήν εὔρεσή Του, πλησίον δέ αὐτοῦ παρίσταται ἡ Ἀγία Ἐλένη ἡ Ἀναστάσα.

"Οπωσδήποτε τό γεγονός τοῦτο, ὄπως καὶ τό γεγονός τῆς ἀποκατάστασης τοῦ Τιμίου Σταυροῦ ἀπό τόν Αύτοκράτορα Ἡράκλειο τό 628 μ.Χ. - ὑστερα ἀπό τήν κατάληψή του ἀπό τούς Πέροες, οι δοποίοι εἰσέβαλαν στούς Ἀγίους Τόπουςκαὶ ἐλαβαν σάν λάφυρο πολύτιμο τόν Τίμιο Σταυρό -, ἀπετέλεσαν τήν ιστορική ἀρχή τῆς ἑορτῆς αὐτῆς, τήν δοπία μέ τόση μεγαλοπρέπεια καὶ κατάνυξη ἑορτάζουμε οι δρθόδοξοι Χριστιανοί κάθε χρόνο στίς 14 Σεπτεμβρίου. Ἡ εὐλάβεια τῶν δρθόδοξων Χριστιανῶν πρός τήν ἡμέρα, τήν ἑορτή τούτη, φαίνεται καὶ ἀπό τό γεγονός δτι νηστεύουμε τήν ἡμέρα τῆς ἑορτῆς τῆς Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, ὄπως νηστεύουμε κάθε Παρασκευή εἰς ἀνάρνηση τῆς Σταυρώσεως τοῦ Κυρίου, γιά νά τονίζουμε δτι ἡ τιμή τοῦ Σταυροῦ συνδέεται ἀμεσα μέ τή σταυρική θυσία τοῦ Χριστοῦ γιά τή σωτηρία τοῦ Ἀνθρωπίνου Γένους. Καὶ ἀκόμα, μέ τή δική μας νηστεία προβαίνουμε σέ κάποια φυσική θυσία, ὡς δοποίοι είναι καρφός τοῦ ἡθους τῶν χριστιανῶν καὶ τῆς εὐλαβείας τουςπρός τά θεῖα.

Τά ιερά σύμβολα, ὄπως ὁ Σταυρός, οι "Ἄγιοι Τόποι, τά ιερά λείψανα τῶν Ἀγίων καὶ τῶν Μαρτύρων καὶ ὅλα τά ιστορικά μνημεῖα πού συνδέονται μέ τόν Χριστό καὶ τούς φίλους Του, ὑπῆρχαν πάντοτε, δχι μόνον κέντρο προσευχῆς καὶ λατρείας καὶ πνευματικῆς ἀνανέωσης τῶν πιστῶν τῆς Χριστιανούσης - εἰδίκα κατά τήν πρώτη καὶ τήν

άρχη της δευτερης χιλιετίας -, άλλα και αιτία πολέμων και άνταγωνισμῶν μεταξύ τῶν Χριστιανῶν και τῶν Μουσουλμάνων, οἱ ὁποῖοι μὲ τὴν ἐμφάνιση τοῦ Μωάμεθ, ἀλλα, κατέλαβαν σταδιακά τοὺς Ἀγίους Τόπους και ὅλες τις χῶρες, οἱ ὁποῖες διεδραμάτισαν σπουδαιότατο ρόλο στή διαμόρφωση και τήν πρόσδο, τήν στερέωση και τή διάδοση τῆς χριστιανικῆς πίστης. Καί οἱ χῶρες αὐτές ήταν ἡ Παλαιστίνη, ἡ Αἴγυπτος, ἡ Συρία, ὁ Λίβανος, ἡ Μεσοποταμία, ἡ Λιβύη, ἡ Μικρά Ασία, ἡ Ἀρμενία, ἡ Γεωργία και Περσία.

Ἐπανερχόμενοι λοιπόν στήν ἐπιβλητική και ιστορική ἑορτή τῆς Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, θά θέλαμε νά σχολιάσουμε περιεκτικά τήν iερή και θαυμάσια Ἀκολουθία της. Μέ τή συγγραφή και χρήση ἐμπνευσμένων και θαυμοτόχαστων ὕμνων, οἱ ὁποῖοι ὑπογραμμίζουν και ἐκφράζουν τήν Χριστιανική Ὁρθόδοξη Παράδοση και τό πνεύμα και τό γράμμα τῶν μυστικῶν νοημάτων τοῦ Σταυροῦ ἔξαιρεται ἡ σπουδαιότητα τῆς ἑορτῆς και ἡ παιδαγωγική και θρησκευτική ἀξία της. Πρέπει στό σημεῖο αὐτό νά ἀναφέρουμε ὅτι οἱ σύγχρονες ἀρχαιολογικές ἀνασκαφές ἔφεραν στό φῶς διάφορα εύρήματα, ποιοι σχετίζονται μέ τό σύμβολο τοῦ Σταυροῦ. Ἡταν δέ, φαίνεται, συνήθεια στούς προχριστιανικούς χρόνους, μέχρι τήν ἐποχή τοῦ Χριστοῦ, ὁ Σταυρός νά χρησιμοποιεῖται σάν ὄργανο θανατικῆς καταδίκης τῶν ἐγκληματιῶν.

Γι' αὐτό και ὁ Χριστός καταδικάστηκε σέ σταυρικό θάνατο μαζί μέ δύο ἄλλους κακούργους, ἔνα ἐκ δεξιῶν και ἔνα ἐξ ἀριστερῶν Αύτοῦ, ὅπως μᾶς πληροφοροῦν οἱ ιεροί Εὐαγγελιστές. [Μᾶρκος κεφ. ΙΕ, 27-28]. Στή Παλαιά δέ Διαθήκη ὑπάρχει ὁ οκληρός λόγος, ὁ ὁποῖος τονίζει : "Ἐπικατάρατος πᾶς ὁ κρεμάμενος ἐπί ζύλου." Τοῦτο εἶναι δεῖγμα ὅτι οἱ καταδικασμένοι νά πεθάνουν μέ σταυρικό θάνατο ἥταν πρόσωπα ἐντροπῆς και αἰσχύνης, εἶχαν κατάρα ἀπό τό Θεό και τούς ἀνθρώπους. "Τοσς γι' αὐτό τό λόγο και ὁ Χριστός ἐδέχθηκε ἐθελούσια αὐτόν τόν ταπεινωτικό και ἀπάνθρωπο θάνατο, γιά νά δειξει και μέ τοῦτο τό τρόπο τό μέγεθος τῆς θυσίας του, ἀλλά και τής ἀγάπης του γιά τό ἀνθρώπινο Γένος.

Ο Ἀπόστολος Παῦλος, ἔχοντας ὑπόψη αὐτά, διακηρύσσει ὅτι ὁ Χριστός ἔγινε ὑπέρ ἡμῶν κατάρα, γιά νά ἔξαγοράσει ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι εἶχαν πέσει σέ δυσμένεια, ἀπομακρύνθηκαν ἀπό τή θεία χάρη και ἥταν ξένοι τᾶς ἀγάπης και τής εὔνοιας τοῦ Θεοῦ [Γαλαταί, κεφ. Γ, 13,-]. Γι' αὐτό και ὁ διδος ὁ Χριστός ἐδίδασκε, λέγοντας "Οστις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτόν και ἀράτω τόν σταυρόν αὐτοῦ και ἀκολουθήτω μοι." Τονίζοντας ἔτσι ὅτι ὁ Σταυρός ἀποτελεῖ σύμβολο θυσίας ἀλλά και ὑποταγῆς στό θέλημα του Θεοῦ και δργανο, μέ τό ὁποῖο ἐλευθερώνεται ὁ ἀνθρώπος ἀπό τόν κόδιμο τής ἀμαρτίας, τοῦ ἐγώισμού και τής αὐταρέσκειας και ειοέρχεται στόν κόσμο τής θυσίας και τής ὑποταγῆς στό θέλημα τοῦ Θεοῦ.

Αὐτό ἔπραξε ὁ διδος ὁ Χριστός, ὁ ὁποῖος, κατά τόν προφήτη, "ώς πρόβατον ἐπί σφαγήν ἥκθη και ἄφωνος ούτος ούκ ἀνοίγει τό στόμα αὐτοῦ." Ἐτοι ἀποδειχθήκε ἀληθινός δοῦλος και πιστός ὑπότρητης τῶν Θείων βουλῶν γιά τήν ἔξαγορά ἀπό τήν ἀμαρτία ὀλόκληρης τῆς Δημιουργίας, ὅπως πολύ χαρακτηριστικά λέει ἔνας ὕμνος τῆς Ἀγίας και Μεγάλης Παρασκευῆς "Ἐξηγόρασας ἡμᾶς ἐκ τῆς κατάρας τοῦ νόμου, τῷ Τιμῷ σου αἵματι τῷ Σταυρῷ προσπλωθείς και τῇ λόγχῃ κεντηθείς, τήν ἀθανασίαν ἐπίγασας ἀνθρώποις, Σωτῆρ ἡμῶν, δόξα σοι". Μᾶς ἔξηγόρασες Χριστέ ἀπό τήν κατάρα τοῦ νόμου, μέ τό τίμιο και ἄχραντο αἷμα Σου. Καί τοῦτο ἔγινε κατορθωτό χάρη στή σταυρική σου θυσία.

Ἐτοι, ὁ Σταυρός σου, Κύριε, ἔγινε ἡ πηγή, ἡ αιτία τῆς δικῆς μας ἀθανασίας.

Γ' αὐτό τό σύμβολο και τό σημεῖο τοῦ σταυροῦ ἀποτελεῖ πάντοτε καθημερινή ὄμολογία πίστεως στόν Ἰησοῦ Χριστό σάν Σωτῆρα και Λυτρωτή και Εὐεργέτη τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ὅπως πολύ εὔστοχα ὑποδηλώνουσι οἱ πού κάτι στίχοι : "Σταυρός ἀνύψυχενος, τοῦ ἐν αὐτῷ ὑψωθέντος, τό πάθος τό ἀχραντον, ἀνυμνεῖν προτρέπεται κτίσιν ἄπασαν ἐν αὐτῷ κτείνας γάρ, τόν ἡμᾶς κτείναντα, νεκρωθέντα ἀνεζώσε, και κατεκάλλυνε, και εἰς ούρανούς πολιτεύεσθαι, ἡξίωσεν ὡς εὔσπλαχνος, δι' ὑπερβολήν ἀγάθοτης." Μέ αὐτόν τό θαυμάσιο τρόπο διεισδύει ὁ ποιητής εἰς τούς βαθεῖς και μυστικούς κόσμους τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, τήν ὁποίαν ἐφανέρωσε μέ τή σταυρική θυσία τοῦ Υιοῦ Του τοῦ ἀγαπητοῦ και δικοῦ μας Σωτῆρα, τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Αύτά εἶχε ὑπόψη του ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ὁ ὁποῖος στίς Ἐπιστολές του συνεχῶς μνημονεύει τό Πάθος τοῦ Χριστοῦ, τή Σταύρωση, τό θάνατο Του και τά παθήματα Του, τά ὅποια ὑπέστη ἀγόγγυστα, ἐθελουσίως, προκειμένου γά εκπληρώσει τήν παγκοσμία, μοναδική ἀποστολή Του. Ἐτοι ἔξεφραζε τήν ἀγάπη και τό ἔλεος του πρός τό ἀνθρώπινο Γένος, χάριν τοῦ ὁποίου ἔγινε ἀνθρωπος. Γ' αὐτό και ὁ διδος ὁ απόστολος τῶν Ἐθνῶν συχνά ἐπαναλάμβανε : "Ἐγώ γάρ τά στίγματα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι μου βαστάζω" [Γαλ. κεφ. ΣΤ', 17]. Καί ὅταν ὄμιλει ὅτι εἶχε τά στίγματα τοῦ Χριστοῦ πάνω του, ἐννοεῖ τά φανερά σημάδια τῆς ἀποστολικῆς του ιδιότητος και διακονίας γιά νά κάμει γνωστό τό εὐαγγέλιο τῆς ἀγάπης του Τριαδικοῦ Θεοῦ πρός τόν κόσμο.

Ο Ἀπόστολος Παῦλος, ὅπως και ὅλοι οἱ Χριστιανοί πρέπει νά φέρουν τά σημάδια τοῦ Χριστοῦ στόν καθημερινό μας ἀγῶνα. Ἐτοι θά μείνουμε πιστοί στό Εὐαγγέλιο τῆς θυσίας και τῆς προσφορᾶς και τής γνησιότητος τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ. Ο θείος Απόστολος συχνά ἐσήκωνε τό δικό του σταυρό, προκειμένου νά κηρύξει και νά μεταφέρει τό μήνυμα τοῦ Εὐαγγελίου στόν τότε γνωστό κόσμο. Η θυσία τοῦ Χριστοῦ πάντοτε συγκινοῦσε, ἐνέπνευς και ἐνίσχυε τόν Ἀπόστολο Παῦλο στήν ἀσκηση τῆς ιερῆς διακονίας του. Γ' αὐτό και συνεχῶς ἐπανελάμβανε : "Χριστῷ συνεσταύρωματ, ζῶ δέ ούκετι ἐγώ, ζῆ δέ ἐν ἡμοί Χριστός· δέ δὲ νῦν ζῶ ἐν σαρκὶ, ἐν πίστει ζῶ τῇ τοῦ οὐίο τοῦ Θεοῦ, τοῦ ἀγαπήσαντός με και παραδόντος ἐμαυτόν υπέρ ἐμοῦ" [Γαλ. Κεφ. Β', 20].

Αὐτήν τήν πίστη ἀκολουθησαν οἱ Χριστιανοί διά μέσου τῶν αἰώνων και αὐτή τή παράδοση διφυλάσσουμε κι ἐμεῖς οἱ σύγχρονοι Χριστιανοί μέ τήν ὑπομονή και τήν iερή ἐλπίδα μας στόν Ἰησοῦ Χριστό. Γ' αὐτό και καθημερινά μέ τή ζωή μας, μέ τά ἔργα και τά λόγια μας, δίνουμε δομολογία στόν Σταυρωθέντα και Παθόντα και Αναστάντα ἀπό τούς νεκρούς Χριστό. Οι "Ἄγιοι και οἱ Μάρτυρες, οἱ δικοιούμενοι, οἱ ἀσκητές και οἱ πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, μιμήθηκαν τό παράδειγμα τῶν Ἀποστόλων, γι' αὐτό και σέ στιγμές δοκιμασίας και ποικίλων πειρασμῶν εἶχαν τόν Σταυρό ως παρηγορά και ὅπλο ἀήττητο, ὅπως μας και πενθυμίζει και ὁ πάναρχος θούριος τῆς Χριστιανούμης, τόν ὁποῖο συνήθως ἀπό στήμθους γνωρίζουμε και ψάλλουμε και ἀνανεώνουμε ἔτσι τήν πίστη και ἐλπίδα μας γιά νά συνεχίζουμε θαρραλέα τή ζωή μας : "Σῶσον Κύριε τόν λαόν σου και εύλογόνσους τήν κληρονομίαν σου, νίκας τοῖς βασιλεύσι κατά βαρβάρους, διά σταυρούμενος και τό σόν φυλάττων, διά τοῦ Σταυροῦ σου πολίτευμα." Καί ἀλλοῦ ὁ ύμνογράφος τῆς Ἐκκλησίας μᾶς διδάσκει "Ο σταυρός σου Κύριε, ζωή και Ανάστασις

ύπάρχει τῶ λαῷ σου. Καί ἐπ' αὐτῷ πεποιθότες, σέ τὸν Ἀναστάντα Θεόν ἡμῶν ὑμνοῦμεν εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας".

"Ο δέ Θεῖος Παῦλος, γράφοντας πρός τοὺς Γαλάτας τὴν γνωστήν θαυμάσια ἐπιτολήν, τονίζει ὅτι τό κῆρυγμα, μέ τό ὁποῖο τούς ἐλευθέρως ἀπό τήν εἰδωλολατρεία καὶ τήν πλάνη τοῦ ἀρχαίου κόσμου καὶ τούς ἔνωσε μέ τὸν Χριστό διά τῆς πίστεώς καὶ τοῦ εἰροῦ βαπτίσματος, ἣντας ἡ σταυρική θυσία τοῦ Κυρίου. Λέγει : "Ω ἀνόντοι Γαλάται, ποιός σᾶς ἐθάσκανε, σᾶς μάτιασε, ὥστε τώρα νά μη πείθεθε καὶ νά μήν ὑπακούετε εἰς τήν ἀλήθεια, μπροστά στά μάτια τῶν ὄποιών, ὀλοκάθαρα καὶ ξάστερα παρεστάθηκαν σάν να ἐξωγραφήθηκε ὁ σταυρωμένος Ἰησοῦς Χριστός." [Γαλ. Κεφ. Γ' 1].

Γι' αὐτό καὶ ἡ εὐλάβεια καὶ ἡ πίστη τῶν Χριστιανῶν προσέδοσε πολλά κοινωνικά ἐπίθετα στὸ σύμβολο τοῦ Σταυροῦ, γιά νά ἐκφράσει ἔτοι τὸν πλούσιο ἐσωτερικό, θρησκευτικό τῆς κόσμου πρός τὸν Χριστό, ὁ ὁποῖος καταδέχθηκε νά ταπεινωθεῖ "μέχρι θανάτου, θανάτου δέ Σταυροῦ", προκειμένου νά ἀνυψώσει τὸ ἀνθρώπινο γένος στὴν βασιλεία τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ. Γι' αὐτό καὶ ὁ Σταυρός τοῦ Κυρίου δύνομάζεται σκέπη κραταία, τῶν Χριστιανῶν ἡ ἐλπίς, τῶν πεπλανημένων ὁδηγός, τῶν χειμαζομένων τὸ λιμάνι, ἡ νίκη στούς πολέμους, ὁ ἱατρός τῶν ἀσθενούντων καὶ τῆς οἰκουμένης ἀσφάλεια. Είναι τὸ τρισμακάριστον ξύλο, πάνω στὸ ὅποιο ἔξαπλωσε τὰ ἄχραντα χέρια Του δὲ Χριστός, σάν Βασιλιάς καὶ Κύριος τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου.

"Ο Σταυρός εἶναι ἡ ἀνάσταση τῶν τεθνεάτων, ὁ σταυρός, εἶναι τὸ ιερό ὅργανο, μέ τὸν ὅποιο διαλύθηκε ἡ φθορά καὶ ἀνθίσεις ἡ ἀφθαρσία καὶ οἱ θνητοὶ ἐθεώρθησαν καὶ ὁ διάβολος κατανικήθηκε καὶ καταντροπιάστηκε, ὥπως ντροπιάστηκαν καὶ τιμωρήθηκαν οἱ Αἰγύπτιοι, οἱ ὁποῖοι καταδίωκαν τὸν Μωϋσῆ καὶ τοὺς Ἰοραθλίτες, ὑστερα ἀπό τὸ θαυματουργικό πέρασμα τῶν οικλάθων διά μέσου τῆς Ἐρυθρᾶς Θάλασσας. Καὶ ὅπως τὸ ξύλο τοῦ παραδείσου ἣντας ἡ αἵτια γιά νά διωχθοῦν οἱ Πρωτόπλαστοι ἀπό τὸν Παράδεισο καὶ νά στερηθοῦν τὴν χάρη τοῦ Θεοῦ καὶ νά τιμωρηθοῦν, κατά τὸν ἴδιο τρόπο τὸ ξύλο τοῦ Σταυροῦ, ὁ σταυρικός θάνατος τοῦ Χριστοῦ ἔδωσε στούς ἀνθρώπους τὴν θεογνωνία καὶ τὴν χαρά τῆς σωτηρίας καὶ τήν ἐλπίδα τῆς ἐπαναφορᾶς τοῦ ἀνθρωπίνου γένους στὸν χαμένο παράδεισο.

Γι' αὐτό καὶ ἡ Παναγία Θεοτόκος παρομοιάζεται μέ παράδεισο πού ἀγεωργήτως ἐβλάστησε τὸν Χριστό. Κι ἔτοι ὁ δὲ ζωηφόρος Σταυρός τοῦ Χριστοῦ φανερώθηκε γιά νά σώσει τὸν ἀνθρώπο, μέ τὸ θάνατο τοῦ μεγάλου Ἀρχιερέως Ἰησοῦ Χριστοῦ. Γι' αὐτό καὶ οἱ ποιητές τῆς Ἱερᾶς Ἀκολουθίας τῆς μεγαλώνυμης αὐτῆς ἐόρτης τῆς Παγκόσμιας "Ὕψωσης τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, μετά μεγάλης τέχνης καὶ δυνάμεως καὶ λογοτεχνικοῦ ἐνθουσιασμοῦ καὶ βαθείας πίστεως, ὅχι μόνο ἔξαίρουν τὰ ἀποτελέσματα τῆς θυσίας τοῦ Χριστοῦ, ὅχι μόνο ὑπογραμμίζουν τὴν παγκόσμια καὶ πανανθρώπινη διάσταση τῆς θυσίας τοῦ Χριστοῦ, ὅχι μόνο δοξάζουν τὸ Θεό γιά τὰ μεγαλεῖα Του, ἀλλά συγχρόνως ἔξυμνούν εὐχαριστηριακά τὸν Αἴτιο τῆς χαρᾶς καὶ τῆς ἐλπίδας τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ὁ ὅποιος δέν εἶναι κανείς ἄλλος, παρά ὁ Μονογενῆς Υἱός καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ, ὁ Ἰησοῦς Χριστός.

Χαρακτηριστικά δέ δὲ ἡ Απ. Παῦλος κηρύσσει : "Καί πράγματι ὁ Χριστός, ὅταν ἤλθε ὡς Ἀρχιερέυς τῶν ἀγαθῶν, τὰ ὄποια διά τὴν Παλαιά Διαθήκη ἤσαν μέλλοντα, εἰοήθει διά τῆς μεγαλυτέρας καὶ τελειοτέρας σκηνῆς, πού δέν εἶχε κατασκευασθεῖ ἀπό ἀνθρώπινα χέρια, δηλαδή ὅχι διά μέσου τῶν

ὑλικῶν κτιριομάτων, ἀλλά μέ τὸ ἄγιο καὶ τίμιο σῶμα του, τὸ ὁποῖον ἔγινε ἀπό τὸ Πνεῦμα τὸ Ἀγιον, διά τῆς ἀειπαρθένου Μαρίας. (Αὐτό τὸ σῶμα τοῦ Θεανθρώπου Χριστοῦ ἦταν ἡ μεγαλυτέρα καὶ τελειοτέρα σκηνὴ τοῦ Θεοῦ). Εἰοήθει δέ ὁ Χριστός μέ τὴ θυσία του ἄπαξ διά παντός εἰς τὰ ἐπουράνια Ἀγία, προσφέρων θυσίαν δχι αἷμα τράγων καὶ μόσχων, ὅπως ἔκαμπναν οἱ Ιουδαῖοι μέ τίς θυσίες τους, ἀλλά τὸ ιδικόν του αἷμα, καὶ ἐπέτυχε ἔτοι δι' ἡμᾶς τούς ἀμαρτωλούς τήν αἰώνιαν ἀπολύτρωσιν καὶ σωτηρίαν" [Ἐθραίους, Κεφ. Θ' 11-12].

Γι' αὐτό καὶ ἀπό τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου καὶ ἰδιαίτερα ἀπό τήν ἡμέρα πού βρέθηκε ὁ Σταυρός του Κυρίου καὶ ἀπό τότε πού ὁ πρῶτος Χριστιανός Αύτοκράτορας, ὁ Μέγας Κωνσταντίνος, υιοθέτης τοῦ σύμβολο τοῦ Σταυροῦ μέχρι καὶ τούτη τὴν ὥρα, ὅλοι οἱ Χριστιανοί Ἡγεμόνες υιοθέτησαν τὸ σύμβολο τοῦ Σταυροῦ στὶς σημαῖες καὶ τὰ φλάμπουρά τους. Σέ ὅλους δέ τούς ναούς ὑψώνεται μεγαλοπρεπής ὁ Σταυρός, γιά νά θυμίζει στούς Χριστιανούς τὴ θυσία τοῦ Χριστοῦ γιά τὴ δική μας είσοδο στὴν Θεία βασιλεία. Ἔτοι, τὸ πρῶτο ιερό δῶρο πού προσφέρουμε στούς νεοφύτωσιστους - νεοβαπτισμένους Χριστιανούς, είνα πού σταυρός. Τὸν κρεμάνε δέ στὸ λαιμό τους γιά προστασία καὶ εὐλογία, ἀλλά καὶ ιερή ἐνθύμιον ὅτι ἀνήκουν στὶς ιερές λεγέντες τῆς χριστιανικῆς οἰκογένειας καὶ ἔχουν ἐνώματωθεῖ στο μυστικό σῶμα τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας Του, τῆς ὄποιας Ἐκείνος, ὁ Σταυρωμένος καὶ Νεκραναστημένος Χριστός, είναι ἡ κεφαλή καὶ ὁ ιερός Νυμφίος, ὁ ωραῖος "κάλλει παρά πάντας βροτούς".

Ἐχοντες αὐτά ὑπόψη καὶ μέ βάση τὰ προβλήματα πού ἀντιμετωπίζει ἡ κοινωνία μας σήμερα μέ τὰ ναρκωτικά, τὰ ἐγκλήματα, καὶ τὶς ποικίλες ἀσθένειες καὶ τὰ πάθη, πού βασανίζουν ιδιαίτερα τὴν νεολαία, ὁ Σταυρός προβάλλεται σάν σανίδα σωτηρίας καὶ πυξίδα ὁρθῆς πλεύσεως τοῦ συγχρόνου ἀνρώπου. Δηλαδή ὅταν ὁ νέος μάθει νά ἔχει πνεῦμα θυσίας καὶ σεβασμοῦ, ὅταν μάθει νά αὐτοπροσφέρεται για τοὺς ἄλλους καὶ μάλιστα τοὺς ἀδυνάτους, ὅταν μάθει νά μένει σταθερός καὶ πιστός στὶς ἀρχές του καὶ στὶς μεγάλες ἀξίες τῆς ζωῆς, τήν ἐντιμότητα, τήν ἐγκράτεια, τήν αὐτοθυσία, τήν ταπείνωση, τήν ἀληθινά καὶ γνήσια ἀγάπη πρός τοὺς ἄλλους, τήν αὐτάρκεια, τήν νηστεία καὶ τή στέρηση, τότε γίνεται μημπτής τοῦ Πάθους καὶ τῆς ζωῆς τοῦ Χριστοῦ. Θά δικαιοῦται δέ σάν τὸν Ἀπόστολο Παῦλο νά ἐπαναλαμβάνει : "Χριστῷ συνεστώμα, ζῶ δέ οὐκέτι ἐγώ", ἀλλά μέδα μου καὶ γύρω μου ζεῖ ὁ Χριστός. Τότε πράγματι ἡ κοινωνία θά ἀναμορφωθεῖ, ἡ φιλανθραϊστική πλεονεξία καὶ ἡ ὑπερφάνεια θά ποιηθήσουν καὶ δὲ οὐτρωπος θά πολιτεύεται σάν γνήσιος χριστιανός καὶ δοῦλος πιστός καὶ ἀγαθός τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Κλείνοντας αὐτή τή μικρή ἀναδρομή γιά τό νόμα καὶ τήν ιστορική πορεία τοῦ συμβόλου τοῦ Σταυροῦ, ὑπογραμμίζουμε τήν ἀξία τήν παιδαγωγική καὶ τή σπουδαιότητα τήν θεολογική πού ἔχει τό σύμβολο τοῦ Σταυροῦ γιά τοὺς Χριστιανούς, πού ἔχουν τό ιερό προνότονο νά είναι σημαντικοί καὶ ἀγγελιοφόροι τῆς θυσίας, ἀλλά καὶ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ. Γι' αὐτό καὶ μαζί μέ τὸν ποιητή τῆς Ἐκκλησίας ἐπαναλαμβάνουμε : "Σταυρός ύψουται σήμερον, καὶ κόσμος ἀγιάζεται" ὁ γάρ Πατρί συνεδρεύων, καὶ Πνεύματι τῷ Ἀγίῳ, ἐν τούτῳ χειράς ἀπλώσας τὸν κόσμον δόλον εἴλκυσας, πρός σὸν Χριστοῦ ἐπίγνωσιν, τοὺς εἰς σὲ πεποιθότας, θείας ἀξίωσον δόξης". Στόν Σταυρωθέντα καὶ Παθόντα καὶ Ἀναστάντα ἐκ νεκρῶν γιά τὴ δική μας σωτηρία καὶ ἀναγέννηση, Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀνήκει ἡ δόξα, ἡ βασιλεία καὶ τό ἀπειρον ἐλεος, εἰς τοὺς αἰώνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ

Σεθασμ. Ἀρχιεπισκόπου Θυατείρων καὶ Μ. Βρετανίας κ. Γρηγορίου

Η ΕΝΑΡΞΗ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΧΡΟΝΙΑΣ

Ἄγαπητοί μας συνεργάτες στόν Ἀμπελῶνα τοῦ Κυρίου,

Mέ τή βοήθεια τοῦ Ἁγίου Θεοῦ καὶ μὲ τίς φιλότιμες καὶ ἀκούραστες προσπάθειες ὅλων σας - κληρικῶν, λαϊκῶν ἀρχόντων, δασκάλων καὶ γονέων - ἄρχισαν ἡδη τή λειτουργία τους τά Ἑλληνικά Παροικιακά μας Σχολεία. Οἱ ἑκπαιδευτικές, ἀλλά καὶ κοινωνικές αὐτές φωλιές, οἱ ὁποῖες φιλοξενοῦν κατ' ἔτος χιλιάδες παιδιῶν τῆς Ὁμογένειας, ὑπερέχθησαν καὶ πάλιν, μὲ πολλὴ χαρὰ καὶ ἵερες προσδοκίες, παλιούς καὶ νέους μαθητές καὶ μαθητρίες. Ἀποτελοῦν δέ τά Σχολεία μας αὐτά τά ζωντανά λογικά φυτώρια γιά τήν καλλιέργεια τῶν Ἑλληνικῶν καὶ Χριστιανικῶν Γραμμάτων μὲ ἀπαράβato σκοπό τή διαιώνιση τοῦ Γένους καὶ τῶν παραδόσεών του στή φιλόξενη αὐτή χώρα τῆς Παροικίας μας.

Χαιρετίζοντας, λοιπόν, ἀπό βάθους καρδίας ὅλους σας κι ἐπευλογώντας πατρικά τό ἀξιόλογο καὶ ἀξιέπαινο ἔργο πού μέ τόσο ζῆλο κι ἐνθουσιασμό ἐπιτελεῖτε, θά θέλαμε νά ἐπισημάνουμε μερικά βασικά στοιχεῖα στήν ἑκπαιδευτική πολιτική καὶ γενικά στούς βραχυπρόθεσμούς, ἀλλά κυρίως στούς μακροπρόθεσμούς στόχους μας, πού θά ἀποτελέσουν τόσο τήν πιεζόντων πλεύσεως, δύο καὶ τίς παραμέτρους, μέσα στίς ὁποῖες ὄφειλουμε νά προγραμματίσουμε καὶ νά φέρουμε σέ αἰσιο πέρας τό δύο ἔργο μας.

"Οπως καὶ σέ ἄλλες παρόμοιες περιπτώσεις μᾶς δόθηκε ἡ εὐκαιρία νά ἐπισημάνουμε καὶ νά τονίσουμε, πρωταρχικής σημασίας ἀποστολή τοῦ Ἑλληνικοῦ Παροικιακοῦ Σχολείου είναι νά συγκεντρώσει στίς τάξεις του ὅσο τό δυνατό περισσότερα παιδιά τῆς Ὁμογένειας. Είναι δέ, δυστυχώς, γνωστό ἀλλά καὶ ἐντελώς ἀπαράδεκτο, νά μή φοιτοῦν στά Σχολεία μας αὐτά πολύ πιό περισσότερα παιδιά ἀπό αὐτά πού φοιτοῦν σήμερα. Συνεπώς πρέπει ὅλοι νά ἀναλάβουμε δυναμική καὶ συντονισμένη σταυροφορία, νά δουλέψουμε δηλαδή ἀπό κοινοῦ ὅλοι μας καὶ περισσότερο καὶ πιό ὄργανωμένα ὥστε τά πρωθήσουμε, νά ἐμπλουτίσουμε καὶ νά ἐπεκτείνουμε καὶ διευρύνουμε συνεχώς τό ἱερό αὐτό κεφάλαιο τῆς Ἑλληνικῆς καὶ Χριστιανικῆς Ὁρθόδοξης Παιδείας.

Ὄφειλουμε, συνεπῶς, ἐκ προοιμίου νά ἀναγνωρίσουμε ἔνα ἀπλούστατο γεγονός: "Οτι γιά νά προσελκύσουμε τά παιδιά στά Σχολεία μας, θά πρέπει νά τούς προσφέρουμε στά κατάλληλα κίνητρα, ἀλλά καὶ νά κάνουμε τή φοίτηση σ' αὐτά καὶ πιό εὐχάριστη καὶ πιό ἀποδοτική. Νά ἀναβαθμίσουμε, δηλαδή, ποιοτικά καὶ τόν τρόπο καὶ τίς μεθόδους διδασκαλίας ὥστε τά παιδιά νά ἀντιληφθοῦν καὶ νά παραδεχθοῦν ὅτι πράγματα ὁ χρόνος φοίτησης τους στό Παροικιακό μας Σχολείο δέν πάει χαμένος. Παράλληλα, ὅμως, ἔχουμε ύποχρέωση νά μήν περιορίζουμε τήν ἀποστολή τοῦ Σχολείου σέ μιά ἀπλή γλωσσική κατάρτιση καὶ τήν ἐκμάθηση μιᾶς ξύλινης καὶ ἀπονευρωμένης γλώσσας τοῦ σπουδαστηρίου, ἀλλά νά περιλαμβάνεται ἀπαραίτητα στό πρόγραμμά του καὶ ἡ μουσική καὶ τό τραγούδι καὶ ὁ χορός καὶ ἡ κατανόηση καὶ ἀπαγγελία ποιημάτων, ὥστε νά σπάει ἡ μονοτονία, ἀλλά ταυτόχρονα καὶ νά ποικιλλεί

τρόπος πού θά μεταδώσουμε στά παιδιά τήν κοινωνική καὶ πολιτιστική μας παράδοση.

Δέν πρέπει, ἐπίσης, νά παραγγωρίζουμε τή βαθύτατη ἑκπαιδευτική σημασία πού ἔχει, μακροπρόθεσμα, ἡ διδασκαλία τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν καὶ ὁ ἐθισμός τῶν παιδιῶν μας ἀπό μικρᾶς ἡλικίας νά ἐκκλησίαζονται τακτικά, νά προσεύχονται καὶ νά συμμετέχουν στή Θ. Λειτουργία. Νά τούς ἔξηγουνται δέ μέ ἀπλά λόγια καὶ παραστατικά τά Μυστήρια καὶ οἱ "Υμνοί καὶ οἱ Προσευχές τής Ὁρθόδοξης μας Ἐκκλησίας, ὅπως ἐπίσης καὶ τά ιερά μας σύμβολα καὶ ἡ θρησκευτική καὶ ἐκκλησιαστική μας παράδοση.

Ἐπίσης νά καταβληθεῖ προσπάθεια γιά τήν καλλιέργεια τοῦ ἀθλητισμού στά Σχολεία μας καὶ τήν ἰδρυση ὅμαδων πού νά συναγωνίζονται ἡ μία μέ τήν ἄλλη σέ παγκοινοτικούς ἀγώνες στίβου, ποδοσφαίρου, καλαθόσφαιρας καὶ ἄλλων ἀθλημάτων καὶ παιδαγωγικῶν παιγνιδίων γιά ἀναψυχή τους. Καὶ τοῦτο γιατί οἱ τέτοιοι εἰδους ἀγώνες ἀφ' ἐνός καλλιεργοῦν τήν ἄμιλλα κι ἔτσι προκαλοῦν τό ἀμεσο ἐνδιαφέρον τῶν παιδιῶν, ἀφ' ἐτέρου ὅμιας σφυρηλατοῦν τίς εύρυτερες σχέσεις μεταξύ ὅλων τῶν παιδιῶν τῆς Ὁμογένειας καὶ τῶν Γονέων τους. Ὁπωδήποτε, μάλιστα, ἡ συμμετοχή τῶν Γονέων στή γενικότερη διοίκηση καὶ τό μέλλον τοῦ Ἑλληνικοῦ Παροικιακοῦ Σχολείου πρέπει νά ἀποτελέσει βασικό καὶ ἀμεσο μέλημα καὶ φροντίδα δύναμη μας.

Βρισκόμαστε ἐπίσης στήν πολύ εὐχάριστη θέση νά σᾶς πληροφορήσουμε ὅτι ἀπό τοῦ παρελθόντος ἔτους ἄρχισε τή λειτουργία του τό πρῶτο στό είδος του Ἑλληνορθόδοξο Ὁμολογιακό Δημοτικό Σχολείο στήν περιοχή Croydon Νοτίου Λονδίνου. Καὶ ὅπως ἀποδεικνύουν ἡδη τά ἀποτελέσματα, τό Σχολείο αὐτό ὅχι μόνο ἔχει ἐπιτύχει πλήρως, ἀλλά εὔελπιστοῦμε ὅτι θά ἀποτελέσει ἐν καιρῷ ὑπόδειγμα πρός ἰδρυση καὶ ἄλλων παρόμοιων Σχολείων στά διάφορα μέρη τοῦ Ήνωμένου Βασιλείου ὅπου διαβιούν καὶ προοδεύουν ἀξιόλογοι ἀριθμοί Ὁμογενῶν, ὅπως είναι γιά παράδειγμα τό Βόρειο Λονδίνο.

Γ' αὐτό καὶ οἱ πιό πάνω σκέψεις μας γιά τήν ἀναβαθμιση τοῦ ἔργου τῶν Παροικιακῶν μας Σχολείων ἀς ἀποτελέσουν ἐναυσμα γιά τήν προετοιμασία ἀπό μέρους ὅλων μας τοῦ ἐδάφους ώστε πολύ σύντομα τά παροικιακά μας Σχολεία νά μετατραποῦν σέ ἡμερήσια Ὁμολογιακά Ἐκπαιδευτήρια πού θά παρέχουν υψηλού ἐπιπέδου πλήρη μόρφωση στά παιδιά μας καὶ θά συμβάλουν ἔτοι στήν ἐπιβίωση τῆς Ὁμογένειας στήν ὀλόπτητά τής. Ἐξ ἄλλου, ἀς μήν έχναμε δτι ἀρκετά ἀπό τά παιδιά τῆς Παροικίας μας είναι τρίτης καὶ τέταρτης γενεᾶς ἀποδημών καὶ συνεπῶς ἀναμένουμε ἀπό αὐτά τήν ἀνάληψη τής σκυτάλης τόσο στόν κοινοτικό, ὅσο καὶ στόν ἑκπαιδευτικό, ἀλλά καὶ τόν ἐπιστημονικό τομέα τῶν δραστηριοτήτων τῆς Ὁμογένειας. Θά τό ἐπιτύχουμε δέ αὐτό ἄν ἀπό τώρα φροντίσουμε νά τούς κρατήσουμε στενά συνδεδεμένους μέ τίς ρίζες μας.

Ἀναμένουμε, λοιπόν, ἀπό ὅλους σας νά συνεχίσετε μέ δλοένα μεγαλύτερο ζῆλο καὶ ἀφοσίωση νά προσφέρετε τίς πολύτιμες ύπηρεσίες στά Παροικιακά Σχολεία. Σᾶς εὐχόμαστε δέ ύγεια καὶ τήν εύλογία τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ καὶ ἀληθοῦς Παιδαγωγοῦ τοῦ ἀνθρωπίνου Γένους. Καὶ διατελοῦμε μετά πολλῆς ἐν Κυρίῳ ἀγάπης καὶ εύχων.

Λονδίνο, Σεπτέμβριος 2001.

Αγαπητοί όμογενεις και συνεργάτες εν Κυρίω,

Μέ τή βοήθεια τοῦ Ἀγίου Θεοῦ ἀρχίζει
τή λειτουργία της κι ἐφέτος ἡ Σχολὴ
Ἐκκλησιαστικῆς και Βυζαντινῆς Μουσικῆς και
Ψαλτικῆς τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς μας.

Γι' αὐτό ἀπευθύνουμε τοῦτο τὸ γράμμα, γιά
νά ζητήσουμε τήν ὀλόθυμη συμμετοχή και
συμπαράστασή σας στό ἔργο τῆς Σχολῆς, ἡ
όποια λειτουργεῖ γιά πολλά τώρα χρόνια και
προσφέρει ἀξιόλογες ὑπηρεσίες εἰς τόν
εύσεβη και φιλόθεο λαό μας. Τά δέ μαθήματα
τῆς Σχολῆς, ὥπως και στό παρελθόν, θά
γίνονται στούς χώρους τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ
τῆς Παναγίας Wood Green B. Λονδίνου. Ὡς
γνωστόν, ἡ Κοινότητα αὕτη προσφέρει
φιλοξενία στούς εὐρύτερους χώρους τῆς και
ἔτσι διευκολύνει ποικιλότροπα τήν ὄμαλή
λειτουργία τῶν μαθημάτων τῆς Σχολῆς.

"Οπως και τά προηγούμενα χρόνια, ἔτσι κι
ἐφέτος τή Σχολή θά διευθύνει ὁ
αιδεσιμογιώτατος Οικονόμος Ἰωσήφ
Παλιούρας, ἐμπειρος και ἀριστος γνώστης τῆς
Βυζαντινῆς Μουσικῆς και Ψαλμωδίας
ἀνέλαβαν κι ἐφέτος τή διδασκαλία και τήν
προώθηση τῆς πατρώας Ἐκκλησιαστικῆς
Μουσικῆς και Ψαλμωδίας.

Τά μαθήματα θά γίνονται κάθε Δευτέρα
ἔως Παρασκευή και ὥρα 6-9 μ.μ., στούς
χώρους τῆς Παναγίας Wood Green.
Σημειωτέον δέ, ὅτι παράλληλα θά
λειτουργήσουν και παραρτήματα σέ ἄλλες
κοινότητες, ὥπως : (α) στούς Ἀγίους
Ἀποστόλους Brookmans Park, (β) στόν "Αγιο
Παντελεήμονα Harrow, και (γ) στόν Ἀπόστολο
Ἀνδρέα Kentish Town.

Τή Δευτέρα, 1η Ὁκτωβρίου 2001, στίς 7 τό
βράδυ, ἐτελέσθη ὁ καθιερωμένος ἀγιασμός ἐπί^{τη}
ἐνάρξει τῶν μαθημάτων τῆς Σχολῆς, ὑπό^{τη}
τοῦ Πρωτοσυγέλλου τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς
Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Τροπαίου κ.
Ἀθανασίου.

Μέ τοῦτο τό γράμμα καλοῦμε ὅλους,
ἰδιαίτερα τούς νέους και τίς νέες και τά παιδιά
τῶν Ἑλληνικῶν και Κατηχητικῶν Σχολείων
ὅπως παρακολουθήσουν τά μαθήματα τῆς
Σχολῆς, τά ὅποια γίνονται δωρεάν. Τά εξιδα
συντήρησης και λειτουργίας τῆς Σχολῆς
καλύπτει ἡ Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή, μέ τήν ἡθική και
ύλική συμπαράσταση χορηγῶν και δωρητῶν και
μέ τίς φροντίδες τῆς Διοικούσας Ἐπιτροπῆς
τῆς, τής ὅποιας προεδρεύει ὁ Δρ. Μάριος
Παπαδόπουλος, γνωστός μουσικός και
διευθυντής τῆς Ὁρχήστρας τῆς ιστορικῆς
πόλεως Ὀξφόρδης.

Εἶναι περιττό νά ύπογραμμίσουμε και νά
ύπενθυμίσουμε τή μεγάλη ἀξία τῆς μουσικῆς γιά
τή διάπλαση και τόν ἐξευγενισμό τοῦ
ἀνθρώπου. Ἀπό τῆς δημιουργίας τοῦ κόσμου
μέχρι σήμερα, οι ἄνθρωποι κάθε φυλῆς και
γένους καλλιεργοῦν τή μουσική και μέ τήν
ποίηση και τήν ύμνολογία δοξολογοῦν τό Θεό
και τέρπουν και διδάσκουν τούς ἀνθρώπους
κάθε ἡλικίας και τάξης.

Ἐμεῖς δέ οι ὄρθόδοξοι Χριστιανοί
κληρονομήσαμε ἀπό τούς πατέρες μας τή
βυζαντινή μουσική και ψαλμωδία, ἡ ὥποια
ἀποτελεῖ ιερότατο ὄργανο, μέ τό ὥποιο
ύμνουμε και δοξολογοῦμε τόν Τριαδικό Θεό. Ἡ
δέ Ὁρθόδοξη Χριστιανοσύνη ἔχει ἀναμφίβολα
τήν πλουσιότερη ύμνολογία και θρησκευτική
ποίηση στόν κόσμο. Ἀπό αὐτήν ὅλοι ἀντλοῦν
ιερά μαθήματα και παιδαγωγοῦνται κατά Θεόν,
ώστε νά καλλιεργοῦν τήν εἰρήνη, τήν πίστη, τήν
ἀγάπη και τό σεβασμό πρός τούς
συνανθρώπους μας και νά προσφέρουν λατρεία
πνευματική πρός δόξα τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν
Χριστοῦ, ὁ ὥποιος μᾶς ἀποκάλυψε τό
Εὐαγγέλιο τῆς σωτηρίας και τής ιερῆς ἐλπίδας
- μέ τό ἔλεος και τή φιλανθρωπία Του.

Σᾶς εὐχόμαστε ύγεια και εὐλογημένη τή
νέα σχολική χρονιά ἀπό τόν Σωτῆρα και
Λυτρωτή τοῦ κόσμου Χριστό. Και διατελοῦμε
μετά πολλῆς ἀγάπης και εὐχῶν.

΄Οκτώβριος 2001.

"Δέν θά λέμε πιά : Οι "Ελληνες πολεμοῦν σάν ήρωες, ἀλλά οι ήρωες σάν "Ελληνες" Winston Churchill.

O πρόσφατος βομβαρδισμός και ἡ βιβλική καταστροφή τοῦ δίδυμου πύργου τοῦ Παγκοσμίου Κέντρου Εμπορίου στή Νέα Ύόρκη συνετάραξε ἐκ θεμελίων τὴν παγκόσμια κοινή γνώμη και προκάλεσε τὴ δικαιολογημένη ἀγανάκτηση, ἀλλά καὶ τὸν φόβο καὶ τὴν ἀγωνία ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων σὲ ὀλόκληρη τὴν υφῆλιο. Οἱ δέ εἰκόνες φρίκης καὶ ἀπόγνωστης πού γέμισαν τὶς σελίδες τῶν ἔφημερίδων καὶ τῶν περιοδικῶν καὶ τὶς ὁθόνες τῶν τηλεοράσεων σὲ ὅλα τὰ μῆκη καὶ τὰ πλάτη τῆς γῆς ἔχουν προκαλέσει καὶ θά προκαλοῦν ψυχικά τραύματα ὥχι μόνο σὲ ὅλους ἐκείνους τούς ἄτυχους πού ἔχασαν συγγενεῖς καὶ φίλους, ἀλλά καὶ σ' ὅλους ἐμᾶς πού κινδυνεύουμε ἵσως ἀπό μιά παρόμοια τρομερή καὶ τραγική ἐπανάληψη τῶν γεγονότων τῆς 11ης Σεπτεμβρίου 2001.

"Ἄς μεταφερθοῦμε, ὅμως, κι ἐμεῖς μὲ τῇ σκέψη καὶ τῇ φαντασίᾳ μας στήν ἀποφράδα ἐκείνη ἡμέρᾳ τῆς 15ης Αὐγούστου 1940, ὅταν οἱ κρυφές ὄργανώσεις τῆς φασιστικῆς, τότε, Ἰταλίας κτυποῦσαν μὲ τὴν πιὸ ἄνανδρη καὶ ἀποτρόπαια πράξη τους ὥχι μόνο τὸ ἀντιτορπιλικό "ΕΛΛΗΝ" τοῦ Ελληνικοῦ μας Ναυτικοῦ, ἀλλά καὶ τὴν ἴδια τὴ θρησκευτικὴ καὶ ἐθνικὴ συνείδηση τοῦ φιλειρηνικοῦ Ελληνικοῦ Λαοῦ. Ἀνθρώπινα, βέβαια, θύματα δέν ὑπῆρξαν τότε, ὅπως εἰχαμε στὸ βομβαρδισμό στή Νέα Ύόρκη. "Ομως ἡ πράξη ἐκείνη, ἡ ὁποία ὑπῆρξε ἀποτέλεσμα τῆς ὑπεροψίας καὶ τῶν ἐπεκτατικῶν βλέψεων τοῦ ἰταλικοῦ φασισμοῦ ἔχαλύβδωσε τὸ Θάρρος, τὴν αὐτοπεποίθηση καὶ τὴν ἀγωνιστική διάθεση τῶν Ἑλλήνων ὥστε λιγότερο ἀπό δύο μῆνες ἀργότερα νά κατασυντρίψουν καὶ νά ἔξευτελίσουν τὴν θρασύτητα τοῦ Μουσολίνι καὶ τῶν ὄρδων πού εἶχε ἔξαπολύσει ἐναντίον τῆς Ελλάδας.

Τό θρυλικό ἐκείνο ΟΧΙ τοῦ Πρωθυπουργοῦ Ιωάννη Μεταξᾶ, τό ὁποῖο συμπύκνωντες καὶ ἀντανακλοῦσες στὸ ἀκέραιο τὰ συναισθήματα καὶ τὶς ἀποφάσεις τοῦ Ἑλληνισμοῦ ὅπου γῆς, δέν ὑπῆρξε λέξη κενή καὶ ρητορισμός τῆς στιγμῆς. Ἀντίθετα, ἀποτελοῦσε συνέχεια καὶ συνέπεια τῆς πολυχιλειτοῦς Ἑλληνικῆς μας Ἰστορίας καὶ Παράδοσης, μὲ λαμπρότατα παραδείγματα τὸ ΜΟΛΩΝ ΛΑΒΕ τοῦ Λεωνίδα πρός τούς Πέρσες στὶς Θερμοπύλες τὸ 480 π.Χ. καὶ ἡ ἀπάντηση τοῦ Κωνσταντίνου Παλαιολόγου, τοῦ τελευταίου τραγικοῦ Αύτοκράτορα τοῦ Βυζαντίου, στὸ τελεσίγραφο τῶν Ὀθωμανῶν νά παραδώσουν ἀμαχητὶ τὴν πόλη: "τό δέ τὴν πόλιν σοι δοῦναι οὔτ' ἐμόν ἐστι οὔδ' ἄλλων τῶν κατοικούντων ἐν ταύτῃ· κοινῇ γάρ γνώμῃ πάντες αὐτοπροαιρέτως ἀποθανοῦμεν καὶ οὐ φεισόμεθα τῆς ζωῆς ἡμῶν."

Οι θρυλικές ἐπιτυχίες τῶν ἑλληνικῶν ὅπλων στά βουνά τῆς Βορείου Ήπειρου ἐναντίον τῶν

ύπερτέρων σὲ ύλική δύναμη ἰταλικῶν στρατευμάτων εἶχαν χαρεπισθεῖ ἀπό ὅλους, μὲ ἀποκορύφωμα τὸ ἐπιγραμματικό σχόλιο τοῦ τότε βρετανοῦ Πρωθυπουργοῦ Winston Churchill, ὃτι δηλαδή "ἀπὸ τοῦδε καὶ εἰς τὸ ἔξης δέν θά λέμε ὅτι οἱ "Ελληνες πολέμησαν σάν ἡρωες, ἀλλά οι ἡρωες πολέμησαν σάν "Ελληνες". Ἀκολούθησε, βέβαια, ἡ γερμανικὴ εἰσβολή καὶ ἡ τριπλὴ κατοχὴ τῆς Ἑλλάδας ἀπό τοὺς Γερμανούς, τοὺς Ἰταλούς καὶ τοὺς Βουλγάρους, μιὰ κατοχὴ πού ἄφησε ἀνεξίτηλα τραύματα στὸ σῶμα τῆς μεγάλης μας Πατρίδας. "Ομως ἡ Ἑλλάδα δέν λύγισε. Δέν ἀφανίστηκε. Καὶ κυρίως δέν υποδουλώθηκε ψυχικά καὶ πνευματικά, ἀλλά στάθηκε ὄρθια, ύπερήφανη γιά τὸ παρελθόν της κι αἰσιοδοξη γιά τὸ μέλλον της.

Εἶναι δέ αὐτό ἀκριβῶς τὸ ύπερλαμπρό ψυχικό καὶ πνευματικό της σθένος πού καλούμαστε κάθε χρόνο νά ἐօρτάζουμε καὶ νά πανηγυρίζουμε. "Οχι γιά νά ύμνούμε τὸν πόλεμο, ἀλλά γιά νά τονίζουμε ὅτι ὅποιεσδήποτε ύλικές ζημίες καὶ ὁποιαδήποτε σωματικά βασανιστήρια καὶ ἄν ύποστεῖ ὁ ἐλεύθερα σκεπτόμενος ἄνθρωπος καὶ μάλιστα οἱ "Ελληνες μέ τὴν τόσο μεγάλη ἱστορική παράδοση καὶ τὰ τόσα πνευματικά ἐπιτεύγματα, ὁ ἄνθρωπος ὁ φείλει νά σέβεται τὸν ἑαυτό του καὶ νά τὸν προστατεύει ἀπό κάθε εἰδους φθορά. Σεβόμενος δέ τὸν ἑαυτό του θά μπορέσει νά σεβαστεῖ καὶ ν' ἀγαπήσει καὶ τοὺς συνανθρώπους του. Καὶ οὕτε ἀσπλους καὶ ἀθώους πολίτες νά σκοτώνει, ἀλλά οὕτε καὶ νά καταστρατηγεῖ τὰ ἀνθρώπινά τους δικαιώματα ἀπό μῆσος, ἐκδικητικότητα καὶ ἀδικαιολόγητα ἀντίονα καὶ πράξεις βίας πού μόνο τὴ βία γεννοῦν καὶ ὥχι τὴν εἰρήνη καὶ τὴν ἀσφάλεια τῶν λαῶν καὶ τῶν ἀτόμων.

Μέ αὐτές, λοιπόν, τίς σκέψεις καλοῦμε ὅλους σας ὥχι πάσις ἐօρτάσετε τὴν 28η Οκτωβρίου 1940 πάνδημα καὶ μὲ τὴ δέουσα μεγαλοπρέπεια. Ταυτόχρονα ὅμως νά μεταδώσετε στὶς νεώτερες γενεές καὶ τὴ μαθητικά νεολαία μας τὸ μεγάλο καὶ κοσμοϊστορικό δίδαγμα πού βγαίνει ἀβίαστά ἀπό τὴν ἐθνική μας αὐτή ἐπέτειο: Ἡ βία γεννᾷ τὴ βία καὶ ὁ πόλεμος γεννᾷ τὸν πόλεμο καὶ τὴν καταστροφή. Ο δέ ἄνθρωπος ἔχει ύπερτατο χρέος να προστατεύει τὴν εἰρήνη, νά σέβεται καὶ ν' ἀγαπᾶ τοὺς συνανθρώπους του καὶ, μὲ πνεῦμα χριστιανικό, ν' ἀγαπᾶ, νά συγχωρεῖ, νά συμπάσχει καὶ ταυτόχρονα ν' ἀποφεύγει πράξεις καὶ ἐνέργειες πού κατασπιλώνουν τὴν ἔννοιαν ἄνθρωπος, τὴν εἰκόνα καὶ ὄμοιωση τοῦ Θεοῦ.

Συμβουλεύουμε δέ πατρικά νά τελεσθοῦν διοξολογίες στούς Ιερούς μας Ναούς, νά γίνουν ἐνδοσχολικές γιορτές γιά νά διδαχθοῦν τὰ παιδιά μας γιά τὴ μεγάλη αὐτή ἱστορική ἐπέτειο τῆς Ελλάδας. "Οπου, μάλιστα, εἶναι δυνατό, νά πραγματοποιηθοῦν καὶ πανομογενειακοί ἐορτασμοί, στούς όποιους νά μετάσχουμε ὅλοι.

Σᾶς εύχόμαστε ύγεια καὶ τὴν ἐπιστασία τοῦ Αγίου Θεοῦ στά ἔργα σας καὶ διατελοῦμε μετά πολλῆς ἐν Κυριώ ἀγάπης καὶ εύχῶν.

Λονδίνο, 28 Οκτωβρίου 2001.

ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Τό Σάββατο βράδυ και τήν Κυριακή, 29 και 30 Σεπτεμβρίου 2001, ό Σεβασμώτατος Άρχιεπίσκοπος Θυατείρων και Μ. Βρετανίας κ. Γρηγόριος, προέστη τής τελετής τῶν ἑγκαίνιων τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἅγιου Δημητρίου, Edmonton B. Λονδίνου. Μέ τήν εὐκαιρία αυτή, ἀλλά καὶ τή συμπλήρωση 30 χρόνων ζωῆς τῆς ὁμωνύμου Κοινότητος, ἀπέστειλε τήν πιό κάτω ἐπιστολή πρός τόν Πρόεδρο και τό Συμβούλιο τῆς Κοινότητος :

Ἄγαπητοί,

Mέ πολλή χαρά ἀπευθύνουμε θερμό χαιρετισμό ἐπί τή εὐκαιρία τοῦ ἔορτασμού τῶν τριάντα χρόνων συνεχοῦς ζωῆς καὶ καρποφόρου δραστηριότητος τῆς Κοινότητος Ἅγιου Δημητρίου Edmonton και τοῦ Σχολείου σας.

"Οπως καὶ ἄλλοτε μᾶς δόθηκε ἡ εὐκαιρία νά τονίσουμε, ἡ Κοινότητά σας ἔχει ἐπιδείξει στή διάρκεια τῶν τριάντα αὐτῶν χρόνων, μιά πολύ ἀξιέπαινη δραστηριότητα σέ ὅλους τούς τομεῖς - Θρησκευτικό, ἐκπαιδευτικό καὶ κοινωνικό -. Καὶ ὅλα αύτά χάρη στό ἐνδιαφέρον καὶ τόν ιερό ζῆλο μέ τόν ὅποιο ἐργάζονται ὅλοι ὅσοι οἰκειοθελῶς καὶ μέ πίστη καὶ ἀφοσίωση ἔχουν ἀναλάβει καθήκοντα στήν Κοινότητα. Τά τελευταῖα, μάλιστα, χρόνια, ὅταν τή διοίκηση τῆς Κοινότητος ἀνέλαβαν εἰς μέν τόν καθαρά Ἑκκλησιαστικό τομέα ὁ Πρωτοπρεσβύτερος Κωνσταντίνος Ἡλιόπουλος, εἰς δέ τόν Κοινοτικό ὁ Ἐντιμολογιώτατος Πρόεδρός σας κ. Κύπρος Νίκολας, μέ τούς ἀξίους συνεργάτες του, τό ἔργο καὶ τά ἐπιτεύγματα τῆς Κοινότητος ὑπῆρξαν ὄντως θεαματικά.

Παράλληλα, ὅμως, τό Σχολεῖο, ύπο τή διεύθυνση τοῦ πεπειραμένου καὶ ἀφοσιωμένου διδασκάλου καὶ Διακόνου Κυπριανοῦ Κουντούρη καὶ τῶν συνεργατῶν του, ἔχει σημειώσει ἀλματώδη πρόοδο. Τό δέ ἔργο τοῦ Σχολείου σας δέν περιορίζεται μόνο στή ἀπλή διδασκαλία τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων, ἀλλά πρωτοστατεῖ καὶ στήν καλλιέργεια, στήν ψυχές τῶν μαθητῶν καὶ μαθητρῶν του, τοῦ Ἑλληνικοῦ καὶ Χριστιανικοῦ Ὁρθοδόξου φρονήματος, ἐφαρμόζοντας μάλιστα μεθόδους καὶ τρόπους διδασκαλίας πρωτοποριακούς γιά τήν Παροικιακή Ἐκπαίδευση.

Σᾶς συγχαίρουμε δέ καὶ πάλιν γιατί μέσα στής τόσες ἄλλες εύθυνες πού ἔχετε γιά τήν κανονική καὶ ἀποδοτική λειτουργία τοῦ Σχολείου, -(τό ὅποιο ἀποτελεῖ καὶ τή δεύτερη σέ ἀριθμό μαθητῶν σχολική μονάδα πού ύπαγεται στή δύναμη τοῦ Κεντρικοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Ἅρχιεπισκοπῆς),-ἐκδίδετε κατ' ἔτος κι ἔνα θαυμάσιο σχολικό περιοδικό. Καὶ τό περιοδικό αυτό, ὅπως γενικά καὶ ἡ ὄλη δραστηριότητά σας, ἀποτελοῦν τόν πιό καθαρό καὶ ἀξιόπιστο καθρέπτη

τοῦ ἀξιόλογου καὶ ἀξιέπαινου ἔργου πού ἐπιτελεῖτε στόν τομέα τῆς Ἑλληνοπρεπούς καὶ Χριστιανικῆς Ορθόδοξης ἐπιμόρφωσης τῶν Ὁ Ναός Ἅγ. Δημητρίου εἰς Edmonton B. Λονδίνου.

ἐκατοντάδων παιδιῶν πού φοιτοῦν στής τάξεις τοῦ Ἑλληνικοῦ σας Σχολείου. Χαιρόμαστε δέ ιδιαίτερα πού ὁ ἀριθμός τῶν παιδιῶν τοῦ Σχολείου σας αὐξάνεται συνεχῶς, πρᾶγμα πού, ὅπως καταλαβαίνουμε, καθιστᾶ ἀναγκαίαν τήν αὔξηση τῶν σχολικῶν αἰθουσῶν διδασκαλίας μέ τήν ἐπέκταση τοῦ ἥδη ύπαρχοντος σχολικοῦ κτιρίου. "Εχετε, ἐπίσης, προβεῖ καὶ στήν ἐγκατάσταση καὶ χρήση πλήρους προγράμματος ἡλεκτρονικῶν ύπολογιστῶν, ώστε νά ἐλκύουν τά παιδιά στό Σχολεῖο, κυρίως δέ νά τά καθοδηγοῦν στή σωστή καὶ ἐποικοδομητική ἀξιοποίηση τῶν μεγάλων ἡλεκτρονικῶν καὶ ἄλλων τεχνολογικῶν ἔξειλιξεων.

Στό σημεῖο αὐτό θά θέλαμε νά ἐπισημάνουμε καὶ μιά ἄλλη ἀξιόλογη δραστηριότητα τοῦ Σχολείου σας, τή δημιουργία δηλαδή καὶ τόν ἐμπλουτισμό τῆς σχολικῆς σας βιβλιοθήκης. Καί τοῦτο γιατί οι μαθητές καὶ οἱ μαθήτριές μας πρέπει, παράλληλα μέ τό καθιερωμένο ἀναλυτικό πρόγραμμα τῆς διδασκαλίας τῆς Γλώσσας, τῆς Ἰστορίας καὶ τῶν Θρησκευτικῶν, πρέπει νά ἐθίζωνται ἀπό πολύ νωρίς νά χρησιμοποιοῦν τό βιβλίο σάν ἔναν καλό φίλο καὶ ὀδηγό στή διεύρυνση τῶν γνώσεων τους, κυρίως δέ στήν καλλιέργεια τοῦ χαρακτήρα τους, μέσα στό πλαίσιο τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τῆς Ὁρθοδοξίας.

'Επιμένουμε ιδιαίτερα στό θέμα τοῦ Σχολείου, ἐπειδή, ὅπως ὅλοι γνωρίζουμε, οι Κοινότητες τοῦ Ἀποδήμου Ἐλληνισμοῦ όχι μόνον ἐπιβιώνουν χάρη στήν υπαρξη τῶν Σχολείων καὶ τήν Ἑλληνοπρεπή Χριστιανική Ὁρθόδοξη Παιδεία πού παρέχουν στής νεώτερες γενεές, ἀλλά καὶ ἀναβαθμίζεται συνεχῶς τό ἔργο τους ὅταν ἡ Νεολαία τῆς σήμερον πάρει γερά στά χέρια της τήν σκυτάλη ἀπό τούς σημερινούς ἀφοσιωμένους ἐργάτες τῶν Κοινοτικῶν μας πραγμάτων.

Εύχόμαστε, λοιπόν, σέ ὅλους σας ύγεια καὶ δύναμη γιά νά συνεχίσετε μέ τόν ἵδιο ζῆλο κι ἐνθουσιασμό νά προσφέρετε τίς πολύτιμες ύπηρεσίες σας στήν Κοινότητα καὶ τό Σχολεῖο σας. Προσευχόμαστε δέ στόν Ἅγιο Θεό νά προστατεύει καὶ καθοδηγεῖ ὅλους σας σέ ἔργα ἀρεστά σ' Ἐκείνον κι ἐπαγωγά γιά τήν Ὀμογένεια στήν ὀλόττα τῆς καὶ διατελοῦμε μετά πολλῆς ἐν Κυρίω ἀγάπης κι εύχῶν.

Λονδίνο, Σεπτέμβριος 2001.

Άγαπητοί μας συνεργάτες στόν Άμπελώνα τού Κυρίου,

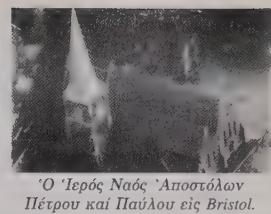
Mέ ειδιάτερη χαρά άπευθύνουμε θερμό πατρικό χαιρετισμό καί τίς εὐλογίες καί ήμῶν προσωπικώς καί τῆς καθ' ήμᾶς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς, γιά τά πενήντα χρόνια άπό τῆς ιδρύσεως τῆς Κοινότητος τῶν Ἅγίων Ἀποστόλων Πέτρου καί Παύλου.

Στή διάρκεια τοῦ μισοῦ αύτοῦ αἰώνα συνεχοῦς δράσεως καί ζωῆς, ἡ Κοινότητά σας ἔχει ἐπιδείξει μιά ἀξιόλογη δραστηριότητα χάρη τόσο στούς κατά καιρούς Ἱερεῖς πού τήν διακόνησαν, ὅσο καί στούς λαϊκούς τῆς Ἀρχοντες, οἱ ὅποιοι ἐθελοντικά καί ἀφιλοκερδῶς προσέφεραν τίς πολύτιμες ύπηρεσίες τους ύπερ τοῦ εύσεβοῦς μας λαοῦ πού ζεῖ καί προοδεύει στήν ὥραια πόλη σας. Γιά τήν ἰδρυση καί τήν πρόοδο τῆς Κοινότητος στά πρῶτα βήματα τῆς ἐργάστηκαν σκληρά καί μέ ἀφοσίωση ὁ Παναγιώτης Μιχαηλίδης (μετέπειτα ἵερεας τῆς ἴδιας Κοινότητος ώς Λουκᾶς Μιχαηλίδης) καί ἡ Ἄγλαΐα Hill. Καὶ οἱ δυό τους βρίσκονται ἐν ζωῇ, εἶναι δέ παρόντες στούς ἑορτασμούς τῆς 50ετηρίδος.

Πολλοί ἀπό αύτούς ἔχουν ἐκδημήσει πρός Κύριον, ἄφησαν ὅμως πίσω τους ἓνα ἔργο, πάνω στό ὅποιο οι νεώτερες γενεές τῶν πιστῶν μας οικοδομοῦν τό μέλλον ἀλλά καί ἀξιοποιοῦν εἰς τό ἀκέραιο καί τό παρελθόν καί τό παρόν τῆς Κοινότητος. Γιά τούς ἀποβιώσαντας αύτούς πρωτεργάτες προσευχόμαστε στόν Ἀγιο Θεό νά τούς κατατάξει ἔνθα οι δίκαιοι ἀναπαύονται. Στούς ἐπιζώντες παλαιούς ἐργάτες τῆς Κοινότητος, ὅπου καὶ νά εύρισκωνται τώρα, εὐχόμεθα ύγεια καί μέ χαρά νά ἀπολαμβάνουν τούς καρπούς τῆς προσφορᾶς καί τῶν κόπων τους. Στούς δέ νεώτερους ἀπό ἐσāς, οἱ ὅποιοι ἐργάζεστε μέ ζῆλο καί ἀφοσίωση ύπερ τῶν κοινῶν, εἰθε ὁ Θεός νά σᾶς ἀνταποδώσει ἐκατονταπλασίονα τῶν ὅσων προσφέρετε καί νά σᾶς χαρίζει δύναμη γιά νά συνεχίσετε καρποφόρα τό ἔργο καί τή διακονία σας στήν Κοινότητά σας.

Ἴδιαίτερα θά θέλαμε νά τονίσουμε ἐδῶ τήν πολυετή καί ἀφοσιωμένη διακονία τοῦ Ἱερατικῶς Προϊσταμένου τῆς Κοινότητός σας καί σ' ἡμᾶς λίαν ἀγαπητοῦ Οἰκονόμου Γεωργίου Νικολάου, ὁ ὅποιος ύπηρετεί τήν Κοινότητα γιά εἴκοσι τρία συνεχῆ ἔτη, εὐχόμαστε δέ ὅπως ὁ Θεός τοῦ χαρίσει καί ἄλλα πολλά χρόνια γιά νά συνεχίσει τό ἔργο του, προσφέροντας μέ τόν ἵδιο ζῆλο καί ἀφοσίωση τίς ύπηρεσίες του

στήν Κοινότητα πού τού ἔχει ἐμπιστευθεῖ ἡ Ἀρχιεπισκοπή.

‘Ο Ἱερός Ναός Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου εἰς Bristol.

Θά θέλαμε ἐπίσης νά τονίσουμε καί τήν μεγάλην καί ἀφοσίωμένην προσφορά τοῦ Προέδρου τῆς Κοινότητος καί ἀξιαγάπητου κ. Ἀθανασίου Λαζαρίδη, ὁ ὅποιος ὅχι μόνο ύπηρέτησε καί στή συνέχεια προϊσταται τῆς Ἑκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπί μακράν σειράν ἐτῶν, ἀλλά ἔχει καί τοῦτο τό χαρακτηριστικό γνώρισμα: Ἀνήκει στή δεύτερη γενεά Ἀποδήμων στή φιλόξενη αὐτή χώρα τῆς παροικίας μας, συνεχίζει δέ μάλιστα τό ἔργο τοῦ ἀειμνήστου Παύλου Λαζαρίδη, πατρός του καί ἐπί σειράν ἐτῶν Προέδρου τῆς Κοινότητος. Ἐπισημαίνουμε δέ τό ἰδιαίτερο αὐτό γνώρισμα, ἐπειδή πιστεύουμε ὅτι, μόνο ὅταν φροντίσουμε ὥστε οἱ νεώτερες γενεές ν' ἀκολουθήσουν στ' ἀχνάρια τῶν πατέρων καί τῶν προπατάρων τους, θά μπορέσει ὁ ἀπόδημος Ἑλληνισμός καί ἡ Ὁρθόδοξη Χριστιανική μας παράδοση νά ἐπιβιώσουν καί νά θριαμβεύσουν.

Εὕφημη, ἐπίσης, μνεία κάνουμε ἐδῶ τοῦ Ἐπιτίμου Προέδρου τῆς Κοινότητος κ. Πέτρου Τερέζου, τῆς Προέδρου τῆς Βοηθητικῆς Ἀδελφότητος Κυριῶν καί Δεσποινίδων, κυρίας Ιωάννας Σταμπουλία, τοῦ Προέδρου τῆς Σχολικῆς Ἐφορείας κ. Χριστόδουλου Γεωργίου, καὶ ὅλων τῶν Μελῶν τῶν Συμβουλίων τῆς Κοινότητος, οἱ ὅποιοι δίνουν μέ τήν ἐνεργουμένη παρουσία, ἐργασία καί προσφορά τους πρός τήν Κοινότητα τήν καλύτερη μαρτυρία ὅτι ὁ εύσεβης καί φιλόθεος λαός μας πού ζεῖ καί προοδεύει στήν πόλη τοῦ Bristol βρίσκεται ἄρρηκτα δεμένος μέ τίς πατρογονικές μας ρίζες. Μέ τήν ὁμόνοια δέ καί τή συνεργασία πού τούς διακρίνει καί μέ τήν ἀγάπη τους πρός τήν Ἑκκλησία, ἡ σημερινή ἡγεσία ὅχι μόνο ἔκαναν ἐκτενεῖς ἐπιδιορθώσεις στό Ναό ἀλλά ἐπέτυχαν ἐπιπλέον νά οικοδομήσουν καί μεγάλη Κοινοτική αἴθουσα παραπλεύρως τοῦ Ναοῦ.

Πρός ὅλους αύτούς, ὅπως καί πρός ὅλο τό λαό μας, πού ἀποτελεῖ τό πλήρωμα τοῦ Ναοῦ καί τῆς Κοινότητος τῶν Ἅγιων Ἀποστόλων Πέτρου καί Παύλου Bristol, ἐκφράζουμε τίς θερμές εὐχαριστίες καί τήν εύαρέσκεια καί ημῶν προσωπικῶς καί τῆς καθ' ήμᾶς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς. Εὐχόμαστε δέ σέ ὅλους σας τήν ἐπιστασία τοῦ Ἀγίου Θεοῦ στά ἔργα σας. Καὶ διατελούμε μετά πολλῆς ἐν Κυρίῳ ἀγάπης καί εὐχῶν.

21 Οκτωβρίου 2001.

Ο ΜΟΝΑΧΙΣΜΟΣ ΩΣ ΧΑΡΙΣΜΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ ΚΑΙ Η ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΟΥ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

τοῦ Ἀρχιμ. Ζαχαρία, τῆς Ἱερᾶς Σταυροπηγιακῆς καὶ Πατριαρχικῆς Μονῆς Τιμίου Προδρόμου Essex Ἀγγλίας.

Ο Κύριος Ἰησοῦς Χριστός μέ τὸν ἐρχομό Του στὸν κόσμο καὶ μέ τῇ θυσίᾳ Του κατήρτισε σῶμα, στὸ ὁποῖο μετέδωσε ὅλη τῇ δύναμῃ, τὴν ἀρετὴν καὶ τὴ δόξαν Του, γιά νά γίνουν τὰ μέλη τοῦ σώματος αὐτοῦ “θείας κοινωνοί φύσεως” (Β' Πέτρ. 1,4). Μέ μια αἰώνια πράξη ἀγκάλιασε ὅλο τὸ Εἶναι στὴν ἀπειρότητά του, ούρανόν καὶ Γῆν καὶ τὰ καταχθόνια. Ο ἀπόστολος Παῦλος, μέ τῇ βαθειά σύνεση καὶ γνώση πού ἔχει τοῦ μεγάλου μυστηρίου τῆς εὔσεβείας, διακηρύύτει πώς ὁ Χριστός “ἀνάβας εἰς ὑψος ἡχμαλώτευσεν αἱχμαλωσίαν καὶ ἔδωκε δόματα τοῖς ἀνθρώποις”. Καὶ στὴ συνέχεια λέγει ὅτι πρῶτα ἡ κατάβαση τοῦ Χριστοῦ στὰ καταχθόνια καὶ ἔπειτα ἡ ἀνάβαση Του “ὑπεράνω πάντων τῶν οὐρανῶν” (βλ. Ἐφ. 4,7-13) πήγασαν ὅλα τὰ χαρίσματα τοῦ Ἅγιου Πνεύματος “πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῶν ἀγίων εἰς ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, μέχρι καταντήσωμεν οἱ πάντες εἰς τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ” (βλ. Ἐφ. 4, 7-14).

Μετά τὴν προπατορική πτώση ἡ ἀρμονία τοῦ κόσμου διασαλεύθηκε, οἱ σχέσεις τῶν ἀνθρώπων μέ τὸν Θεό καὶ μεταξὺ τους ἔγιναν ἀδικεῖς καὶ ἡ ἐλευθερία τοῦ πνεύματός τους σχεδόν ἀφανίστηκε. “Ολη ἡ τάξη καὶ “λογικότητα” τῆς δημιουργίας ἀνατράπηκε. ‘Ἄπ’ αὐτή τῇ παγκόσμια ἀλλαγὴ πού προέκυψε ἀπὸ τὴν ἀμαρτία, προῆλθε, ὅπως λέγει ὁ Γέροντας Σωφρόνιος, ἡ ἐμπειρική πυραμίδα τοῦ κοσμικοῦ εἶναι. Στό εἶναι αὐτό παρατηρεῖται ιεράρχηση σὲ ἀνώτερη καὶ κατώτερη τάξη ἀνθρώπων, μέ κάθε εἰδος διαιρέσεων, ἀνισοτήτων καὶ ἀδικιῶν. Αὐτοί πού βρίσκονται στὴν κορυφή τῆς πυραμίδος κατακυριεύουν καὶ κατεξουσιάζουν τούς κατωτέρους, καὶ τοῦτο εἶναι ἀφροσύνη, κατά τὸν ὑπαινιγμό τοῦ Κυρίου (βλ. Μρ. 10,38). Καὶ, ἀσφαλῶς, ἡ δικαιοσύνη, ἡ ισότητα καὶ ἡ ἐλευθερία, ὡς ἀπαίτηση τοῦ κατ’ εἰκόνα Θεοῦ πνεύματος τοῦ ἀνθρώπου, δέν ὑπάρχει. Γιά νά θεραπεύσει ὁ Χριστός ὅλον τὸν ἀνθρώπο, νά λύσει τὸ ἀδιέξιδο τῆς ἀδικίας του καὶ νά ὑψώσει πρὸς τὰ ἄνω ὅλους ἐκείνους πού εἶναι ταπεινωμένοι στὴ γῆ, ἀνατρέπει αὐτή τὴν πυραμίδα τοῦ εἶναι, θέτοντας τὴν κορυφή της πρὸς τὰ κάτω, καὶ ἔτσι ἐγκαθιστᾶ τὴν ἔσχατη τελειότητα (βλ. Ὁ Ἅγιος Σιλουανός ὁ Ἀθωνίτης, σ. 313). Κορυφή τῆς ἀνεστραμμένης πυραμίδας ἔγινε ὁ Ἰδιος ὁ Χριστός ὡς κεφαλή τοῦ σώματος τῆς “καινῆς κτίσεως”. Μέ τὴν πορεία αὐτή πρὸς τὰ κάτω, πρὸς τὸν πυθμένα τῆς ἀνεστραμμένης πυραμίδας, ὁ Χριστός βάστασε τὸ βάρος τῆς ἀμαρτίας τοῦ κόσμου καὶ μέ τὸ αἷμα Του ἔξαγόρασε “λαόν περιούσιον, ζηλωτήν καλῶν ἔργων” (Τιτ. 2,14).

Γιά τὴ σωτήρια αὐτή πορεία τοῦ Κυρίου πρὸς τὰ κάτω, μέχρι καὶ τῶν καταχθονίων, αἵτια ὑπῆρξε ἡ “μείζων ἀγάπη” Του. “Οπως τὸ ἄγιο στόμα Του

βεβαιώνει, “μείζονα ταύτης ἀγάπην ούδεις ἔχει, ἵνα τὶς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ ὑπέρ τῶν φίλων αὐτοῦ” (Ιωάν. 15,13). Μέ τῇ θυσίᾳ Του ὁ Χριστός δικαίωσε ταυτόχρονα καὶ Θεό καὶ ἀνθρωπο. Δικαίωσε τὸν Θεό δείχνοντας τὴν “εἰς τέλος ἀγάπην” Του πρὸς τὰ λογικά κτίσματα, “Ος γε τοῦ Ἰδίου Υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλ’ ὑπέρ ἡμῶν πάντων παρέδωκεν αὐτὸν εἰς θάνατον”, καὶ βεβαίως “σύν αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῖν ἔχαριστα” (βλ. Ρωμ. 8,32). Δικαίωσε ἐπίσης τὸν ἀνθρωπο, γιατὶ ἔδωσε “ὑπόδειγμα” ὑπακοῆς (βλ. Ἰω. 13,15 καὶ Φιλ. 2,8), ὥστε, ὅποιος ἀκολουθεῖ τὰ ἔχνη Του, νά γίνεται δεκτός ὡς οὐσίας ἀπὸ τὸν Πατέρα τῶν πνευμάτων καὶ ζήσεται” (Ἑβρ. 12,9) εἰς τούς αἰώνας. Ἐπομένως ἡ “Μείζων ἀγάπη” τοῦ Χριστοῦ κατήρτισε μέσα στὸν κόσμο τὸ σῶμα τῆς “καινῆς κτίσεως”, τὸν περιούσιο λαό, τὴν ἀμώμητη Ἐκκλησία.

Ο μοναχισμός, κατά τὴ διδασκαλία τοῦ Γέροντος Σωφρονίου, δέν εἶναι ἀνθρώπινη ἐπινόηση. “Αποτελεῖ κατηγορικήν προσταγήν τοῦ πνεύματος ἡμῶν κατόπιν ἐπαφῆς τοῦ πυρός τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ, ἡ ὅποια προσφέρει τὴν ζωὴν αὐτῆς, πρώτης οἱ ἄλλοι ζήσουν καὶ ἐξ αὐτῶν δέχεται τὸν θάνατον” (“Ἀσκησὶς καὶ Θεωρία, σ. 98). Ο μοναχισμός ἀποτελεῖ εὐγνώμονα ἀνταποκριστή στὸ πνεῦμα τῆς θυσίας τοῦ Χριστοῦ καὶ στὸ βάθος του δέν εἶναι ἄλλο παρά ἡ ἐκπλήρωση τῶν λόγων Του: “Εἴ τις ἔρχεται πρὸς Με καὶ οὐ μισεῖ τὸν πατέρα ἔστι τοῦ μητέρα καὶ τὴν γυναίκα καὶ τὰ τέκνα καὶ τοὺς ἀδελφούς καὶ τάς ἀδελφάς, ἔτι δέ καὶ τὴν ἔστι τοῦ ψυχῆν, οὐ δύναται Μου μαθητής εἶναι ὅς δ’ ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐνεκεν Ἐμοῦ, οὗτος σώσει αὐτήν” (Λκ. 14,26 καὶ 9,24). Ο μοναχισμός εἶναι ἔνας διακεκριμένος καρπός τῆς ύγιούς ζωῆς τοῦ σώματος τῆς “καινῆς κτίσεως”. Ἐπιθυμεῖ ἀκριβῶς τὴν τελειότητα τῆς ἀγάπης πού φανέρωσε ὁ Χριστός, δηλαδή τὴν ἐξομοίωση μέ τὸ ὑπόδειγμα τῆς τελειότητος τῆς ζωῆς Του. Ή ἀπόκτησις τῆς τελειότητος αὐτῆς σημαίνει ἐπανάληψη τῆς ζωῆς τοῦ Χριστοῦ πάνω στὴ γῆ ἀπό κάθε πιστό. Τὴν τελειότητα αὐτή ἀπαιτοῦν ὅλες οἱ ἐντολές τοῦ Χριστοῦ. Στήν κατάσταση ὅμως, στὴν ὅποια βρίσκεται ὁ πεπτωκώς ἀνθρωπος, δέν εἶναι σέ θέση νά ἀκολουθήσει τὸν Χριστό, πού πορεύεται πρὸς τὰ κάτω, πρὸς τὴν κορυφή τῆς ἀνεστραμμένης πυραμίδας. Τό κυριότερο ἐμπόδιο εἶναι ἡ ὑπερηφάνεια. Ή ὑπερηφάνεια, κατά τὸν λόγο τοῦ Ἅγιου Σιλουανοῦ, ἐμποδίζει τὴν ἀγάπη (βλ. Ὁ Ἅγιος Σιλουανός ὁ Ἀθωνίτης, σ. 302). Γ’ αὐτὸ καὶ ὅλη ἡ ζωὴ τοῦ μοναχισμοῦ στοχεύει στὸ πνεῦμα τῆς ταπεινώσεως τοῦ Χριστοῦ, γιά νά φθάσει ἔτσι καὶ στὴν τελειότητα τῆς ἀγάπης Του.

Σύμφωνα μέ τὴ διδασκαλία τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, ὅλα τὰ μέλη τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας ἔχουν πνευματικά χαρίσματα, μέ τὰ ὅποια, μαρτυρεῖται ἡ ἐνσωμάτωσή τους στὸν Χριστό. Καὶ λέγει μάλιστα ὅτι το κάθε μέλος “ἴδιον χάρισμα ἔχει ἐκ Θεοῦ” (Α’ Κορ. 7,7). “Ολα ὅμως τὰ χαρίσματα τοῦ

Άγιου Πνεύματος δόθηκαν μέ τήν κατάβαση τοῦ Χριστοῦ στόν ἄδη καὶ τήν ἀνάβασή Του στόν Οὐρανὸν τῶν οὐρανῶν. Καὶ ὁ μοναχισμός, λόγω τοῦ ταπεινοῦ χαρακτήρα τοῦ πολιτεύματός του, δέν εἶναι παρά ἔνας τρόπος ζωῆς πού παρέχει στόν μοναχὸ τῇ μεγαλύτερῃ δυνατότητα νά μιηθεῖ τό ύποδειγμα τῆς ταπεινώσεως τοῦ Χριστοῦ καὶ νά γίνει μέτοχος τῶν χαρισμάτων τοῦ Πνεύματός Του. Σ' αὐτό ἀκριβῶς ἔγκειται ἡ κεφαλαιώδης προσφορά του. Νά χειραγωγήσει τόν μοναχὸ σέ μιά πορεία πρός τά κάτω χάριν τῆς “καινῆς ἐντολῆς” τοῦ Χριστοῦ. Καὶ βεβαίως ἡ ἐκπλήρωση τῆς ἐντολῆς Του εἶναι ζωὴ αἰώνιος. Στή ζωὴ τοῦ κόσμου πού μᾶς περιβάλλει παρατηρεῖται τό ἀντίθετο φαινόμενο. Διεξάγεται πάλη γιά τήν ἔξουσία. Ό ἔνας θέλει ν' ἀνεβεῖ πάνω ἀπό τόν ἄλλο καὶ νά ἔξουσιάσει τούς ἀσθενεστέρους. Τό μεγαλεῖο ὄμως τοῦ ἀνθρώπου ἀνακαλύπτεται, ὅταν μπροστά στήν ταπεινώση τοῦ πλησίον μπορεῖ νά ταπεινωθεῖ ἀκόμη περισσότερο καὶ νά δώσει ὅλον τόν χῶρο στόν ἀδελφό του. Αὐτός εἶναι ὁ θεσπέσιος συναγωνισμός ταπεινώσεως τῶν ἀναγεννημένων ἐν Χριστῷ, καὶ ἐμπνέεται ἀπό τό πολίτευμα πού καλλιεργεῖ ἡ μοναχικὴ ἀποταγή. Ὁ ἀθλος τῆς ταπεινώσεως εἶναι καὶ ὁ ἀπαραίτητος ὄρος γιά τή μαθητεία στό Πνεῦμα τοῦ Κυρίου, ὥπως ὁ ἴδιος παραγγέλλει: “Δεῦτε πρός Με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, κάγω ἀναπαύσω ὑμᾶς. Ἀρατε τόν ζυγόν μου ἐφ' ὑμᾶς καὶ μάθετε ἀπ' ἔμοι, ὅτι πρᾶξις εἰμι καὶ ταπεινός τῇ καρδίᾳ καὶ εύρήστε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν” (Μθ. 11,28-30). Πρόκειται λοιπόν γιά μιά τέχνη καὶ μιά ἐπιστήμη πού πρέπει νά μάθουμε, ἃν θέλουμε νά βροῦμε τό χάρισμα τῆς αἰώνιας ζωῆς, πού δίνει ὁ Κύριος σέ ὄσους τόν ἀκολουθοῦν, “ὅπου ἂν ὑπάγῃ” (Αποκ. 14,4). Ἡ ἀπόκτηση τῆς πνευματικῆς αὐτῆς ἐπιστήμης καὶ ἡ μετάδοση τοῦ ἀκραιφνοῦς εὐαγγελικοῦ πνεύματος στίς ἐπερχόμενες γενεές εἶναι τό ἔργο καὶ ὁ σκοπός τῆς ἀσκήσεως στόν μοναχισμό.

Τό πνεῦμα τοῦ λόγου τοῦ Χριστοῦ πρός τόν ἄγιο Σίλουανό, “κράτει τόν νοῦν σου εἰς τόν ἄδην καὶ μή ἀπελπίζου”, ὀριοθετεῖ τήν ὁδό τοῦ Χριστοῦ καὶ συνοψίζει τό νόημα τοῦ Εύαγγελικοῦ μηνύματος. Ό ἄγιος Σίλουανός στίς γραφές του αὐτόν τόν λόγον ἀποκαλεῖ Μεγάλη Ἐπιστήμη (βλ. ‘Ο ἄγιος Σίλουανός ὁ Ἀθωνίτης, σ. 547-549). Διδάσκαλος τῆς Ἐπιστήμης αὐτῆς εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Χριστός καὶ ἡ ἐκμάθησή της γίνεται ἐφ' ὄρου ζωῆς. Τό περιεχόμενό της εἶναι ἡ ταπεινώση τοῦ Χριστοῦ, πού “ώς ἀμνός ἀμωμος καὶ ἀσπιλος” (Α’ Πέτρ. 1,19) σφαγιάζεται γιά τή σωτηρία τοῦ κόσμου. Ή γνώση τῆς Ἐπιστήμης αὐτῆς εἶναι θεῖο δῶρο καὶ εἶναι ἀπαραίτητη γιά τήν ἐπιτυχῆ ἐκβαση τοῦ πνευματικοῦ πολέμου πρός τούς νοητούς ἔχθρούς. Τό ταπεινό πνεῦμα της νικᾶ τά σαρκικά πάθη καὶ τήν ἀμαρτία καὶ διαθέτει ὅλον τόν χῶρο τῆς ψυχῆς, γιά νά ἐνοικήσει μέσα της τό Πνεῦμα Κυρίου. “Οποιος κατέχει τήν Ἐπιστήμη αὐτή μπορεῖ νά παραμείνει σταθερά στήν ὁδό τοῦ Κυρίου, νά ἔχει συνοδοιπόρο τόν Κύριο καὶ ἐνωμένος μαζί Του νά κατέχει τόν πλούτο τῶν χαρισμάτων Του. Γιατί, ὥπως λέγει ὁ Ἀπόστολος, ὁ Χριστός “καταβάς πρώτον εἰς τά κατώτερα μέρη τῆς γῆς” καὶ ἐπειτα “ἀναβάς ὑπεράνω πάντων τῶν οὐρανῶν”, μᾶς

καθάρισε ἀπό τά νεκρά ἔργα τῆς σαρκός μας, γιά νά βαστάσουμε τό Πνεῦμα τῆς ιούθεσίας, τόν “ἄλλον Παράκλητον”, καὶ νά ὀδηγηθοῦμε “εἰς πᾶσαν τήν ἀλήθειαν” τῆς “μείζονος ἀγάπης” τοῦ Κυρίου.

“Οταν οἱ Ἀπόστολοι παρακάλεσαν τόν Χριστό νά προσθέσει σ' αὐτούς πίστη, ὁ Κύριος κατέκλεισε τή διδάσκαλία Του μέ τήν ύπόδειξη: “Οταν ποίηστε πάντα τά διαταχθέντα ὑμῖν, λέγετε ὅτι δοῦλοι ἀχρεῖοι ἔσμεν, ὅτι ὁ ὀφείλομεν ποιῆσαι πεποίκαμεν” (Ακ. 17,10). Καὶ σέ ἄλλο πάλι μέρος τοῦ Εύαγγελίου ὁ Κύριος θέτει ὡς ὅρο τῆς μαθητείας στό Πνεῦμα Του τό “μισεῖν τήν ψυχήν ἡμῶν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ” τῶν παθῶν, καὶ ἔτσι “ὅπου ἐστίν Ἐκείνος, ἔκει καὶ ὁ διάκονος Αὐτοῦ ἐσται” (πρβλ. Ἰω. 12,25-26). Ἀλλά καὶ ἡ Μεγάλη Ἐπιστήμη, τῆς ὁποίας διάκονος ὑπῆρξε ὁ Σίλουανός, λέγει: ἃν κάποιος θέλει νά μετανοήσει ἀληθινά καὶ νά ἀκολουθήσει τόν Χριστό, “ὅπου ἂν ὑπάγῃ”, καὶ βλέπει ὅτι βρίσκεται στόν ἄδη τῆς ἀχρειώσεως καὶ τοῦ χωρισμοῦ ἀπ' Αὐτόν, πρέπει ἐκούσια νά καταδικάσει τόν ἔαυτό του ὡς ἄξιο αὐτοῦ τοῦ ἄδη γιά τίς ἀμαρτίες του νά μή ἀποπηδήσει ἀπό τόν ἄδη αὐτόν, ἀναθέτοντας ὡστόσο μέ πίστη τά πάντα στό ἔλεος Ἐκείνου, πού πρώτος γιά μᾶς κατέβηκε στόν ἄδη, γιά νά μᾶς ἐλευθερώσει καὶ νά μᾶς ἀνεβάσει στή βασιλεία τῆς ἀγάπης Του.

Τήν ἀλήθεια τῆς Μεγάλης αὐτῆς Ἐπιστήμης γνώριζαν οἱ Προφήτες, σύμφωνα μέ τούς λόγους τοῦ προφήτη Μιχαία: “օργήν Κυρίου ὑποίσω, ὅτι ἡμαρτον Αὔτῷ” (7,9) καὶ τοῦ προφήτη Δανιήλ: “Σοί, Κύριε, ἡ δικαιοσύνη, καὶ ἡμῖν ἡ αἰσχύνη τοῦ προσώπου” (9,7). Τό θαῦμα τῆς Μεγάλης αὐτῆς Ἐπιστήμης διακήρυξαν προφητικά οἱ δσιοι Τρεῖς Παΐδες στή Βαβυλώνα. Κατέκριναν ἐκούσια τόν ἔαυτό τους ὡς ἄξιο τῆς καμίνου, παίρνοντας ἐπάνω τους τίς ἀμαρτίες καὶ τίς ἀνομίες ὅλου τοῦ Ἰσραήλ, πού εἶχε τότε ἀποστατήσει ἀπό τήν πίστη τῶν Πατέρων του. Καὶ τότε ἀκριβῶς κατέβηκε ἀπό τόν Οὐρανό στήν κάμινο ἔνας τέταρτος Παῖς, γιά νά δροσίσει τή φλόγα καὶ νά συντροφεύσει τούς τρεῖς Παΐδες πού ἄδικα ἐπασχαν. Καὶ ἦταν “ἡ ὄρασις τοῦ τετάρτου”, κατά τήν ὁμολογία τοῦ τυράννου Ναβουχοδονόσορα, “όμοια οιώ Θεοῦ”(Δαν. 3,25). Ταπεινά τότε προσευχήθηκαν στόν Θεό τῶν πατέρων τους: “ἡμάρτομεν καὶ ἡνομήσαμεν ἀποστήναι ἀπό σοῦ καὶ ἔξημάρτομεν ἐν πάσι καὶ τῶν ἐντολῶν σου ούκ ἡκούσαμεν, ούδε συνετηρήσαμεν ούδε ἐποίησαμεν καθώς ἔνετείλω ἡμῖν, ἵνα εὖ ἡμῖν γένηται. Καὶ πάντα, ὅσα ἐπήγαγες ἡμῖν, ἐν ἀληθινῇ κρίσει ἐποίησας καὶ παρέδωκας ἡμᾶς εἰς χεῖρας ἔχθρῶν ἀνόμων”. Μέ ἄλλα λόγια, οἱ Παΐδες ταπεινώσαν τό πνεῦμα τους καὶ κατέβασαν τό φρόνημά τους στό βυθό τῆς κρίσεως τοῦ Θεοῦ. Δέχθηκαν τήν κόλαση τοῦ τυράννου, ἀλλά χωρίς νά ἀπελπισθοῦν: “μή δή παραδώῃς ἡμᾶς εἰς τέλος δά τό ὄνομά σου καὶ μή ἀποστήσῃς τό ἔλεός σου ἀφ' ἡμῶν...” (“Υμνος τῶν τριῶν Παΐδων 5,11). Τοποθετήθηκαν προφητικά στήν πρός τά κάτω πορεία πού ἔμελλε νά φανερώσει ὁ ἐνσαρκός Υἱός τοῦ Θεοῦ. Βρέθηκαν στήν ταπεινή ὁδό τῆς καταβάσεως τοῦ Κυρίου Ιησοῦ στόν ἄδη. Καὶ ἐφόσον ὁ Κύριος, ὥπως ὁ ἴδιος εἶπε, εἶναι “ἡ ὁδός”, οἱ τρεῖς Παΐδες ἀξιώθηκαν νά ἔχουν συνοδοιπόρο

καὶ σύντροφο τὸν ἄσαρκο τότε Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, ποὺ κατέβηκε στήν κάμινο καὶ “περιεπάτει ἐν μέσῳ τοῦ πυρός” μαζί τους, διαφυλάσσοντάς τους χωρίς “διαφθοράν” (Δαν. 3,25).

Πρῶτος πού τέλεια δίδαξε τὴν μεγάλη αὐτὴ ἐπιστήμη ἡταν ὁ καλός ληστής. Κρεμάμενος πάνω στὸ σταυρό καὶ βλέποντας μὲ τὰ μάτια τῆς ψυχῆς του τὴν κόλαση πού τὸν ἀνέμενε γιά τὰ ἔργα του, βρήκε τὴ δύναμη νά ὄμοιογήσει γενναῖα τῇ δικῇ του ἀδικία καὶ τὴν ἀθώτητα τοῦ Ἐσταυρωμένου Θεοῦ: “... ἡμεῖς μὲν δικαιῶς· ἄξια γάρ ὡν ἐπιτράξαμεν ἀπολαμβάνομεν· Οὔτος δέ οὐδέν αἰτοπον ἐπράξει. Καὶ ἔλεγε τῷ Ἰησοῦ· μνήσθητι μου, Κύριε, ὅταν ἔλθης ἐν τῇ Βασιλείᾳ Σου” (Λκ. 23, 40-42). Καὶ ὁ Κύριος πρόσεξε τὸ ληστή καὶ τὸν ἔβαλε πρῶτο στὸν Παράδεισο τὴν ἵδια μέρα. Ὁ μέγας Ἀπόστολος τῶν ἑθνῶν λέγει ἐπίσης, πώς ὁ Θεός δύο φορές δέν κρίνει: “Εἰ γάρ ἐστιούς διεκρίνομεν (ἐκουσίως), οὐκ ἂν ἐκρινόμεθα (ἀκουσίως)” (Α΄ Κορ. 11,31). Μέ ἄλλα λόγια, ἂν μάθουμε τὸ πνεῦμα τῆς Μεγάλης ἐπιστήμης καὶ κατακρίνουμε ἑκούσια τὸν ἐστιό μας γιά τὴν ἀχρειότητα καὶ ἀμαρτωλότητά μας, τότε ὁ Κύριος εἶναι πιστός, ὥστε νά μᾶς ἐλευθερώσει ἀπό τὴν ἀκούσια καὶ ἔσχατη κρίση Του καὶ νά μᾶς δώσει Πνεῦμα πού νά μαρτυρεῖ ἀναντίρρητα στήν καρδιά τὴν σωτηρία μας. Ἀκριβώς ὅπως διαβεβαιώνει σέ ἄλλο μέρος ὁ Ἱδιος ὁ Απόστολος: “Πιστός ὁ λόγιος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος, ὅτι Χριστός Ἰησοῦς ἡλθεν εἰς τὸν κόσμον ἀμαρτωλούς σῶσαι, ὡν πρῶτός εἰμι ἐγώ” (Α΄ Τιμ. 1,15).

Ἡ Μεγάλη ἐπιστήμη ὑπερβαίνει τὰ ἀνθρώπινα μέτρα καὶ εἶναι ἀνέφικτη στήν τελειότητά της. Εμπνέεται ὅμως ἀπό τὴν χάρη τοῦ Θεοῦ. Κατά τὸ μέτρο πού ὁ ἀνθρωπὸς συμμορφώνεται πρός τὸ πνεῦμα τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ, αὐξάνει καὶ ἡ ἐνέργεια τῆς χάριτος στήν ψυχή του καὶ συνεπῶς πληθαίνει ἐπίσης ἡ εὐγνωμοσύνη του γιά τὸν Χριστό καὶ τὴν σωτηρία πού ἐργάσθηκε γιά τούς ἀμαρτωλούς. “Οταν δυναμώσει ἡ χάρη καὶ ἡ μεγάλη ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ ἀγγίξει τὴν καρδιά, μεταδίδει στὸν ἀνθρωπὸν τὴ δύναμη νά στερεωθεῖ στήν ὁδό τοῦ Κυρίου μέ τὸν θεοπρεπῆ πόθο νά αὐξηθεῖ ἡ δόξα τοῦ Σωτῆρος Θεοῦ, ἐνώ ὁ Ἱδιος νά ἐλαττωθεῖ γιά τὶς ἀμαρτίες του. Ἐπιθυμεῖ δηλαδή νά δώσει ὄλο τὸ χῶρο στὸν Οὐράνιο ἐπισκέπτη.

Ἡ θεοδίδακτη αὐτὴ ἐπιστήμη ἐμπνέει τὸν μοναχὸν νά πορευθεῖ στὰ ἔχνη τοῦ Χριστοῦ. Τοποθετεῖ τὸν πιστό στήν ὁδό τοῦ Κυρίου. Ὁσο περισσότερο πλησιάζει ὁ πιστός τὸν Χριστό στήν ταπεινή κατάβασή Του, τόσο ἐγγύτερα θά συμπορευθεῖ μαζί Του καὶ στήν ἐνδοξὴ ἀνάβασή Του, καὶ θά γίνει μέτοχος τοῦ πλατυσμοῦ πού ἐνεργεῖ ἡ χάρη Του. Θά τοῦ μεταδοθεῖ, μέ ἄλλα λόγια, ἡ κατάσταση τοῦ Ἱδιού τοῦ Ἀναστάντος Χριστοῦ. Μέ τὴ δύναμη τοῦ Πνεύματός Του θά ἀγκαλιάσει προσευχόμενος ὄλα τὰ πλάτη τοῦ χώρου καὶ τῶν αἰώνων. Θά γίνει μέτοχος τῆς παγκοσμιότητος τοῦ Νέου Ἄδαμ καὶ πρέσβυς γιά ὄλο τὸ γένος τοῦ παλαιοῦ Ἄδαμ. Θά ἐκπληρωθεῖ τότε ἡ κλήση τοῦ μοναχοῦ, πού γίνεται κατά τὸν λόγο τοῦ ἀγίου Σιλουανοῦ “ἰκέτης ὑπέρ ὄλου τοῦ

κόσμου” (Ο “Ἄγιος Σιλουανός ὁ Ἀθωνίτης, σ. 510).

Ἡ ψυχὴ τοῦ Κυρίου ἦταν περίλυπος “ἔως θανάτου” γιά τὴν σωτηρία τοῦ κόσμου. Αὐτό φαίνεται ἀπό τούς λόγους τῆς ἀρχιερατικῆς Του προσευχῆς: “Πάτερ δίκαιε, καὶ ὁ κόσμος σε οὐκ ἔγνω” (Ιω. 17,25). Μέ παρόμοιον τρόπο καὶ ὁ μοναχός, ὁ κοινωνός τῆς καταστάσεως τοῦ Χριστοῦ, ἐμφορεῖται ἀπό τὴν ἴδια λύπη, “ἐπειδὴ δέν σώζονται πάντες” (Ο ἄγιος Σιλουανός ὁ Ἀθωνίτης, σ. 510).

Τὸ ἔργο τῆς προσευχῆς ὑπέρ τοῦ κόσμου εἶναι ἡ πιό πολύτιμη διακονία καὶ δίνει ὑπόσταση στὸν κόσμο. Οἱ μοναχοί ἀγωνίζονται γιά πράγματα πού ἔχουν ἀπόλυτη καὶ μή παρερχόμενη ἀξία. Τιμή τοῦ κόσμου εἶναι ἡ μεσιτεία τῶν δικαίων.

Ὁ Μοναχός αἰωρεῖται μεταξύ δύο ἀπεριγραπτῶν καταστάσεων: τῆς ἀφάτου μακαριότητος πού αἰσθάνεται τὸ πνεῦμα του βυθιζόμενο στὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, καὶ τοῦ βαθέως θρήνου ὑπέρ τῆς σωτηρίας ὄλου τοῦ κόσμου. Οἱ καταστάσεις αὐτές ἀλληλοδιαδέχονται ἡ μιά τὴν ἀλλη. Ἅγαπα ὁ μοναχός τὸν Θεό καὶ μέ τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἀγαπᾷ καὶ τὸν κόσμο.

Ἀπό τίς γραφές τοῦ ἀγίου Σιλουανοῦ γνωρίζουμε ὅτι, μετά τὴν παραγγελία τοῦ Κυρίου σ’ αὐτὸν νά κρατᾶ τὸν νοῦ του στὸν ἄδη καὶ νά μήν ἀπελπίζεται, ὁ ἄγιος ἀρχισε νά ἐφαρμόζει τὴν προτροπή. Τότε παρατήρησε μέ ἐκπληξη μιά ἀλλαγὴ στήν κατάστασή του. Ὁ νοῦς του καθαρίστηκε καὶ ἡ ψυχὴ του βρήκε ἀνάπausη ἐν τῷ Θεῷ (Ο “Ἄγιος Σιλουανός ὁ Ἀθωνίτης, σ. 541, 572). Μέ ἄλλα λόγια, ἡ ἐφαρμογὴ τῆς Μεγάλης ἐπιστήμης ἔφερε τὴ νίκη. Ἡ ταπεινή πορεία πρός τὰ κάτω ἐλευθερώνει τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου ἀπό τὰ πνεύματα τῆς πονηρίας, γιατί αὐτά θέλουν μόνο πρός τὰ πάνω νά υψωθῶν καὶ ἡ ὁδός πρός τὰ κάτω τούς εἶναι ἀλλότρια. Συνεπῶς, ἐπειδὴ ἡ Μεγάλη ἐπιστήμη τοποθετεῖ τὸν πιστό στήν ὁδό τῆς ταπεινώσεως τοῦ Κυρίου καὶ ἐλκύει τὴ χάρη τοῦ Ἀγίου Πνεύματος, ὁδηγεῖ στὴ νίκη κατά τῶν παθῶν. Ἡ νίκη αὐτή, ἐστω καὶ σέ μεμονωμένα ἄτομα, εἶναι ἄκρως πολύτιμη καὶ παίρνει παγκόσμιες διαστάσεις. Δίνει ἐπίσης σταθερότητα στὴ ζωὴ ὅλης τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ ἀσκηση τῆς Μεγάλης ἐπιστήμης, ὅπως εἰπαμε παραπάνω, τοποθετεῖ τὸν μοναχὸν στήν ὁδό τοῦ Κυρίου, ὅποτε ὁ Κύριος γίνεται συνοδοιπόρος του. Τὴν ἀνακάλυψη αὐτή βιώνει στὴ βαθεία καρδιά του, πού καίγεται ἀπό τὴν αἰσθηση τοῦ συνοδοιπόρου Χριστοῦ. Ἡ Μεγάλη ἐπιστήμη, ὡς κατεξοχήν ὁδός μετανοίας, ἀφομοίωνει τὸν μοναχὸν στὰ Πάθη τοῦ Κυρίου καὶ ἐλκύει τὴ χάρη τοῦ Θεοῦ στήν καρδιά, πού ἐνοποιεῖ καὶ θεραπεύει τὸν ὄλο ἀνθρωπο. Τὰ πάθη τοῦ κόσμου διαιροῦν τὸν ἀνθρωπο. Ἡ ταπεινωση ὅμως τῆς ὁδοῦ πρός τὰ κάτω στρέφει ὀλόκληρη τὴν καρδιά καὶ τὸν νοῦ στὸν Θεό, ὁ Ὁποῖος, ὡς ζηλωτὴς Θεός, δέν ἀνέχεται μοιρασμό μέ τὸν ἀντικείμενο.

Τὸ Μοναστήρι εἶναι τόπος εὐχαριστίας καὶ τόπος μετανοίας. Ὁ μοναχισμός εἶναι μιά φιλότιμη καὶ θεοπρεπής ἀνταπόδοση στήν ἀγάπη τῆς θυσίας τοῦ Χριστοῦ γιά τὸν κόσμο. Ὁ Κύριος Ἰησοῦς, γιά νά ἀγιάσει μέ τὸ θεϊκό αἷμα Του τὸν πιστό λαό, ἔδειξε

“τὸ ύπερβάλλον μέγεθος” (Εφ. 1,19) τῆς ταπεινῆς ἀγάπης Του καὶ ἐπαθε “ἔξω τῆς πύλης” (Ἐβρ. 13,12). Καὶ οἱ μοναχοί, γιά νά ἀνταποδώσουν τήν ταπεινή εύγνωμοσύνη τους πρός “τὸν ἀγοράσαντα αὐτούς Δεσπότην” (Β' Πέτρ. 2,1), “ἔξερχονται πρός Αὐτόν ἔξω τῆς παρεμβολῆς” τοῦ κόσμου τούτου. Ἐκεῖ βαστάζουν “τὸν ὄνειδισμόν” Του (Ἐβρ. 13,13) καὶ ύπομένουν τήν αἰσχύνη τῆς πνευματικῆς τους πτωχείας. Ή “ἔξιδος” αὐτή δέν εἶναι τοπική, ἀλλά ἀσκητική, πνευματική. Τοποθετεῖ δῆμως τὸν μοναχὸ στήν ὁδὸ τοῦ Κυρίου. Εἶναι ὁδός μψήσεως τῆς κενωτικῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ. Ό Χριστός “ύπεμεινε σταυρόν, αἰσχύνης καταφρονήσας” (Ἐβρ. 12,2), καὶ ἀποδείχθηκε “σοφία, δικαιοσύνη τε καὶ ἀγιασμός καὶ ἀπολύτρωσις” (Α' Κορ. 1,30). Στήν ὁδό αὐτῇ ἐπικρατεῖ ἡ ταπεινή κίνηση “πρός αὐτοσμίκρυνσιν” καὶ ἀφανίζεται ἡ ύπερήφανη τάση “πρός αὐτοθέωσιν”. Πρόκειται δῆμως γιά τήν ταπεινή πρός τὰ κάτω πορεία, πού θεραπεύει ἀπό τίς συνέπειες τῆς προπατορικῆς ἀμαρτίας.

Τό γεγονός, ὅτι ἡ ἀποδοχὴ τοῦ “ὄνειδισμοῦ” τοῦ Χριστοῦ ἀμείβεται μὲν τὸν πλατυσμό τῆς χάριτος πού πήγασε ἀπό τὸ Σταυρό καὶ τήν Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ, μαθαίνομε καὶ ἀπό τήν διήγηση περὶ τοῦ Ζακχαίου. Ό ἐπίσημος αὐτὸς ἄνθρωπος τῆς πόλεως τῆς Ἱεριχοῦ, ἀπό τὸν πόθο νά δεῖ τόν Χριστό, ὅντας “τῇ ἡλικίᾳ σμικρός” (Λκ. 19,3), ἀνέβηκε σέ συκομορέα. Ἀφήφησε δηλαδή τήν καλή γνώμη τοῦ κόσμου καὶ πήρε ἐπάνω του τήν αἰσχύνη. “Εγινε καταγέλαστος γιά χάρη τοῦ Χριστοῦ. Αὐτό ἀκριβώς ἔκανε τόν Κύριο νά τόν προσέξει, γιατί είδε στόν Ζακχαῖο κάποια πνευματική συγγένεια μαζί Του. Ἐκείνη τή στιγμή ὁ Κύριος Ἰησοῦς ἀνέβαινε στά Ιεροσόλυμα, γιά νά ὄνειδισθεῖ καὶ νά πάθει γιά τή σωτηρία τοῦ κόσμου. Πορευόταν πρός τόν Σταυρό τῆς αἰσχύνης. Ἀλλά καὶ ὁ Ζακχαῖος μὲ τρόπο προφητικό τοπιθέτησε τόν ἐαυτό του στήν ὁδὸ τοῦ Χριστοῦ καὶ βάστασε αἰσχύνη. “Εταί, ἀμέσως τότε ὁ Ζακχαῖος είχε τόν Κύριο ὅχι μόνο συνοδοιπόρο, ἀλλά καὶ συνδαιτημόνα στόν οίκο του. Ή ἐπίσκεψη τοῦ Κυρίου ἔφερε εἰρήνη καὶ χάρη σωτηρίας στόν οίκο τοῦ Ζακχαίου, ἀλλά προπαντός πλάτυνε τήν καρδιά του σέ “τετραπλοῦν”, ὥστε νά ἀνορθωθεῖ ἡ ζωή του. Καὶ ἡ λέξη “τετραπλοῦν” δέν σημαίνει ἄλλο παρά τήν ἀφομοίωση τοῦ Ζακχαίου στό μυστήριο τοῦ βάθους, τοῦ ὑψους, τοῦ μήκους καὶ τοῦ πλάτους τοῦ Σταυροῦ. Μέ ἄλλα λόγια ἡ τοπιθέτηση τοῦ Ζακχαίου στήν ὁδὸ τοῦ Κυρίου ἔφερε τόν πλατυσμό τῆς ύπαρξεώς του εἰς “τετραπλοῦν”, δηλαδή στήν θεία ἀπειρότητα, στήν ὅποια εἰσάγει ὁ σταυρός τοῦ Χριστοῦ.

Ἐδῶ θά ἥθελα νά κάνω μιά παρένθεση. Μέ βάση αὐτά πού εἴπαμε παραπάνω, κατανοοῦμε γιατί ἀκριβώς τό μυστήριο τῆς ιερᾶς ἔξομολογήσεως ἔχει τόσο μεγάλη δύναμη καὶ χάρη. Ό πιστός πού ἔξομολογεῖται γιά νά συμφιλιωθεῖ μέ τόν Θεό, παίρνει ἐκούσια πάνω του τήν αἰσχύνη τῶν ἀμαρτιῶν του. Ό Κύριος θεωρεῖ τό τόλμημα αὐτό τῆς πίστεως ως ἀνταπόδοση εύγνωμοσύνης γιά τήν αἰσχύνη πού ο “Ἴδιος ύπεμεινε γιά μᾶς. Ό πιστός μέ τόν τρόπο αὐτό βρίσκεται στήν ὁδὸ τοῦ Κυρίου καὶ ὁ Κύριος τόν ἐπισκέπτεται μέ τή χάρη Του καὶ

ἀνακαίνιζει τή ζωή του. Ή ἀνακαίνιση πού πάρονται ἀπό τό μυστήριο τῆς ἔξομολογήσεως εἶναι ἀνάλογη μέ τήν αἰσχύνη πού αἰσθανόμαστε ὅταν γυμνώνουμε τόν ἐαυτό μας μπροστά στόν Κύριο καὶ μπροστά στόν λειτουργό του. Καὶ Ἐκείνος μᾶς ἐνδύει μέ τό δικό Του ἰμάτιο χάριτος.

“Ολη ἡ δύναμη τῆς ὁδοῦ τοῦ μοναχισμοῦ ἔγκειται ἐπομένως στό γεγονός ὅτι ὁ μοναχός τοποθετεῖ τόν ἐαυτό του στήν ὁδὸ τοῦ Κυρίου μέ τρόπο γνωστικό καὶ συγκεκριμένο. Ή ὁδός τῆς Μεγάλης Ἐπιστήμης πού περιέχεται στά λόγια τοῦ Κυρίου πρός τόν Σιλουανό, “κράτει τόν νοῦν σου εἰς τόν ἄδην καὶ μή ἀπελπίζου”, ύποδεικνύει κατ' ἔξοχήν τήν ὁδὸ τοῦ Κυρίου. Περικλείει συνολικά ὅλα τά στοιχεῖα ἐκεῖνα πού τήν ἀπαρτίζουν. Όδηγει στήν ἔνωση μέ τόν Χριστό πού εἶναι τό Α καὶ τό Ω, ἡ ἀρχή καὶ τό τέλος τῆς ὁδοῦ αὐτῆς. Γιά παράδειγμα : ὁ μοναχός πού υποβάλλει τόν ἐαυτό του στήν ἔσχατη αὐτοκαταδίκη τῆς κολάσεως γιά τήν ἀμαρτωλότητα καὶ τήν ἀναξιότητά του ἐνώπιον ἐνός τέτοιου ταπεινοῦ καὶ εὔεργέτου Θεοῦ, γνωστοῦ καὶ ἡγαπημένου, πῶς εἶναι δυνατόν νά γογγύσει ἡ νά σαλευθεῖ ἀπό ἀσθένειες, πειρασμούς, περιφρόνηση ἐκ μέρους τῶν ἄλλων, στερήσεις ἡ διωγμούς; Ο ἴδιος ὅρισε γιά τόν ἐαυτό του τήν ἔσχατη τιμωρία τῆς κολάσεως καί, ὅπως συνήθιζε νά λέγει ὁ Γέροντας Σωφρόνιος, ἔγινε διώκτης τοῦ ἐαυτοῦ του περισσότερο ἀπό ὅ, τι οἱ ἄλλοι θά μπορούσαν νά τόν καταδίωξουν. “Ἐτοι, κάτω ἀπό ὁποιεσδήποτε συνθήκες εἰρήνης ἡ πολέμου, παραμένει ἀληθινός ὁ λόγιος τοῦ Ἀποστόλου : “πάντες οι θέλοντες εύσεβως ζήν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διωχθήσονται” (Β' Τιμ. 3,12).

Η “ἔξιδος” χάριν τοῦ “ὄνειδισμοῦ” τοῦ Χριστοῦ, γιά τήν όποια μιλήσαμε προηγουμένως, δίνει στόν μοναχισμό ἀποκαλυπτικό χαρακτήρα καὶ τόν ἐντάσσει σέ ἔσχατολογική προοπτική. Δημιουργεῖ εύοντικούς ὅρους γιά τήν ἀπαλλαγή ἀπό τίς πολλές βιοτικές μέρψιμες καὶ ἐμπνέει σταθερή ἀφοσίωση στίς ἐντολές τοῦ Χριστοῦ. Τό “μοναχικό” πρότυπο ζωῆς παρουσιάζεται ως μίμηση καὶ “κατάβασις τοῦ ἀγγελικοῦ κόσμου ἐπί τῆς γῆς” (Ἀσκησὶς καὶ Θεωρία, σ. 23). Αὐτό ὑπηρετεῖ τό ἔνα καὶ μοναδικό θέλημα τοῦ Θεοῦ. Μέ ἄλλα λόγια, ἡ ὁδός τοῦ Μοναχισμοῦ, στήν ἔσχατολογική προοπτική της, γίνεται πηγή ἐμπνεύσεως.

Οι ἀσκητές τῆς ἐρήμου ἔλεγαν ὅτι, ἂν θέλει ὁ ἄνθρωπος, ἀπό τό πρωΐ μέχρι τό βράδυ μπορεῖ νά φθάσει σέ “μέτρον θείον”. Τό δυσχερές δῆμως τοῦ πράγματος εἶναι νά ἔχει κανείς τήν ἔμπνευση, ὥστε κάθε μέρα νά παραμένει σέ θεῖα μέτρα. Σ' αὐτό βοηθᾶ ἡ ἔσχατολογική τοπιθέτηση τῆς μοναχικῆς ὁδοῦ. Γ' αὐτό καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, κάθε φορά πού ἔξέθετε τήν τελειότητα τῆς χριστιανικῆς διδαχῆς, τήν συνέδεση μέ τήν ἔνδοξη μελλοντική παρουσία τοῦ Κυρίου. Γιά παράδειγμα: “Ἐπεφάνη γάρ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἡ σωτηρίος πᾶσιν ἀνθρώποις, παιδεύουσα ἡμᾶς ἵνα ἀρνησάμενοι τήν ἀσέβειαν καὶ τάς κοσμικάς ἐπιθυμίας σωφρόνως καὶ δικαίως ζήσωμεν ἐν τώ νῦν αἰώνι, προσδέχόμενοι τήν μακαρίαν ἐλπίδα καὶ ἐπιφάνειαν τῆς δόξης τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ”

(Τιτ. 2,11-13). Η άναμονή του Κυρίου Ιησού δίνει τήν έμπνευση και τή δύναμη νά σταθεί ό πιστός στή χάρη του Θεού “τήν σωτήριον”. Και ἄλλο παράδειγμα ἀπό τόν ἀπόστολο Ιωάννη: “Ιδετε ποταπήν ἀγάπην δέδωκεν ἡμῖν ό πατήρ, ἵνα τέκνα Θεοῦ κληθῶμεν... Ἀγαπητοί, νῦν τέκνα Θεοῦ ἐσμεν, και οὕπω ἔφανερώθη τί ἑσόμεθα: οἴδαμεν δέ ὅτι ἐάν φανερωθῇ, ὅμοιοι αὐτῷ ἑσόμεθα, ὅτι ὄψόμεθα αὐτὸν καθὼς ἐστι. Και πᾶς ό ἔχων τήν ἐλπίδα ταύτην ἐπ’ αὐτῷ ἀγνίζει ἑαυτόν, καθὼς ἐκείνος ἀγνός ἐστι” (Α' Ιω. 3, 1-3). Αποκτούμε τήν ὑψηλή κατάσταση τῆς υἱοθεσίας, ὅταν ἔχουμε τήν ἐλπίδα στήν ἔνδοξη φανέρωση του Χριστοῦ τήν ἔσχατη ἡμέρα. Γι' αὐτό και ό Ἀπόστολος Παῦλος, συμβολεύοντας, λέγει ὅτι “παράγει τό σχῆμα τοῦ κόσμου τούτου” και ἀμετάθετη ἀξία ἔχει μόνο ό ἐκπλήρωση τῶν ἐντολῶν του Θεοῦ (Α' Κορ. 7,31 και 19).

Η ἔξασκηση τῆς Μεγάλης Ἐπιστήμης, γιά τήν ὅποια μέ εξαρση μιλοῦν οι Πατέρες μας, ἀποβαίνει πηγή ἐμπνεύσεως. Μέ τήν αὐτομεμψία και αὐτοκατάκριση ό Μοναχός στέκεται διαρκῶς ἐνώπιον τοῦ φοβεροῦ βήματος του Χριστοῦ. Ἐφόσον όμως πράττει αὐτό ἁκούσια, προλαμβάνει τήν αἰώνια καταδίκη τής ἡμέρας ἐκείνης τῆς κρίσεως και δέχεται ἀπό τόν Κύριο “στόμα και σοφίαν” (Λκ. 21, 15), πού καταισχύνει τούς ἀόρατους ἔχθρους του. Η στάση του αὐτή ἐνώπιον τοῦ κριτηρίου του Θεοῦ συντρίβει τήν καρδιά και γεννᾷ ἀκατάπauστα τήν προσευχή τῆς μετανοίας.

Στή μοναχική ζωή ό Μεγάλη Ἐπιστήμη ἐκδηλώνεται σταδιακά. Στό πρώτο στάδιο ό μοναχός ταπεινώνει τόν ἑαυτό του και τόν ἔχει ως χειρότερο ἀπ' ὅλους. Στό δεύτερο στάδιο θεωρεῖ τόν ἑαυτό του “ἄξιον τῆς αἰώνιου φλογός” και τότε ἀφανίζονται οι ἐμπαθεῖς λογισμοί. Στό τρίτο στάδιο όμως, ὅταν ἐπιδημήσει τό Πνεύμα τό Ἀγιο και μάθει ό μοναχός ἀπό Αὐτό τή χαρισματική και θεία ταπεινωση, ἀγαπᾶ τόν Χριστο μέχρι αύτομίσους και αὐτή ό ἀγάπη είναι ό τελειότερη ἔκφραση τῆς ἀνθρώπινης ὑποστάσεως.

Η ἀσκητική τῆς Μεγάλης Ἐπιστήμης δέν είναι γιά ὅλους τούς ἀνθρώπους, οὔτε ἀκόμη γιά ὅλους τούς μοναχούς. Η ἔντασή της είναι μεγάλη και ἀπαιτεῖ ψυχική ύγεια, ό ποια ἀποκαθίσταται μέ τήν ἐκπλήρωση τῶν μοναχικῶν ὑποσχέσεων.

‘Ως σκοπός και νόημα τοῦ μοναχισμοῦ ὄριζεται ἀπό τόν Γέροντα Σωφρόνιο ό μέ ἄκρα ἀφοσίωση τήρηση τῶν εὐαγγελικῶν ἐντολῶν, ώστε νά ἀποβοῦν γιά τόν πιστό “ο μοναδικός και αἰώνιος νόμος ὀλοκλήρου τοῦ είναι” του (‘Ασκηση και Θεωρία, σ. 18). Η τεθεωμένη αὐτή κατάσταση ἐκφράζεται μέ τήν τελειότητα τῶν χαρισμάτων τοῦ Πνεύματος και τής “μείζονος ἀγάπης”, πού μαρτυροῦν τήν ἔξομοιση πρός τόν Χριστό κατά τόν πληρέστερο τρόπο.

Η ὄδος λοιπόν τοῦ μοναχισμοῦ ἀποτελεῖ χάρισμα τοῦ Ἀγίου Πνεύματος. Διατηρεῖ πάνω στή γῆ τή γνώση τῆς ὄδοῦ τοῦ Θεοῦ, πού διδάσκει ό θεόπνευστη και μεγάλη Ἐπιστήμη τῶν λόγων τοῦ Χριστοῦ. Η τέλεια γνώση τῆς ὄδοῦ αὐτῆς

κατεργάζεται τόν παγκόσμιο πλατυσμό τοῦ ἀνθρώπινου προσώπου, πού γίνεται κατά χάριν μεσίτης μεταξύ τοῦ Θεοῦ και ὅλης τῆς κτίσεως.

Ο ‘Αγιος Ιωάννης Κλήμακος λέει ότι “Φῶς μέν μοναχοῖς, ἄγγελοι· φῶς δέ πάντων ἀνθρώπων, μοναδική πολιτεία” (26, 23). Τό φῶς αὐτό είναι ό γνώση τῆς ὄδοῦ τοῦ Κυρίου. Στό φῶς αὐτό ὁδηγεῖ ό μαθητεία στό πνεῦμα τῆς Μεγάλης Ἐπιστήμης, πού ό Θεός διδάσκει στόν ἀπεγνωσμένο μας κόσμο διά μέσου τοῦ θεράποντός Του Σιλουανοῦ. Τό θησαυρό τῆς γνώσεως αὐτῆς φυλάγει ό Εκκλησία κατεξοχήν στούς κόλπους τοῦ μοναχισμοῦ.

Στό βιβλίο τῶν Πράξεων λέγεται πώς οι ἄγιοι Ἀπόστολοι, μετά τήν ὄραση τοῦ ἀναστάντος Κυρίου, ἔγιναν μάρτυρες τῆς ἀναστάσεως Του “μεγάλη δυνάμει” (Πράξ. 4,33). Παρόμοια, όσοι ἀπό τούς μοναχούς γίνονται κάτοχοι τῆς Μεγάλης Ἐπιστήμης, ἀναδεικνύονται ἐπίσης οι ζῶντες μάρτυρες τῆς αἰώνιας ἀλήθειας τοῦ Εὐαγγελίου, πού βεβαιώνει τή Σωτηρία στήν καρδιά τοῦ ἀνθρώπου.

Οι δώδεκα Ἀπόστολοι ἔκριναν ότι δέν ἦταν “ἀρεστόν” νά ἐγκαταλείψουν τό ἔργο τῆς διδασκαλίας τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ και νά διακονοῦν “τραπέζαις” (βλ. Πράξ. 6,2). “Ετσι και οι μοναχοί πού κατέχουν τή Μεγάλη Ἐπιστήμη δέν πρέπει νά ἐκδαπανῶνται σέ ἔξωτερική ύπηρεσία τῶν συνανθρώπων τους. Είναι ώφελιμότερο νά μένουν παραδομένοι στό ἔργο τῆς προσευχῆς και τῆς μετανοίας.

Η μοναχική βιοτή είναι θυσία στόν Θεό, πού δοξάζει τό “Ονομα και τή φιλανθρωπία Του. Έλκεύει τή θεία χάρη, πού καθαίρει τήν καρδιά και τήν ἔτοιμαζει γιά κατοικητήριο τῆς Αγίας Τριάδος. Στήν ὄδό αὐτή, μέ τήν καρποφόρο ἐκπλήρωση τῶν μοναχικῶν ὑποσχέσεων, συνειδητοποιεί ό μοναχός τόν ἀδαματίο πλατυσμό του, πού τόν ἀπεργάζεται ἀληθινή ύπόσταση και φορέα ὅλης τῆς κτίσεως, θείας και ἀνθρωπίνης. Μέ τόν τρόπο αὐτό γίνεται ἀνθρωπος παγκόσμιος, και ό παγκοσμιότητά του αὐτή σφραγίζεται μέ τήν προσευχή του “δί όλον τόν Αδάμ ως περί αὐτοῦ τοῦ ιδίου” (“Ασκηση και Θεωρία, σ. 102). Φέροντας συνεχῶς τήν ἐνέργεια τῆς χάριτος γίνεται ἀληθινό “βασίλειον ιεράτευμα” και διακονεῖ ἐν Πνεύματι τή Σωτηρία τοῦ κόσμου. Γίνεται “συνεργός Θεοῦ” στή θεία παλιγγενεσία.

‘Ιδιαίτερα μέ τήν ἀσκηση τῆς μοναχικῆς ύπακοης ό μοναχός μαθαίνει νά δέχεται μέσα του τό θέλημα και τή ζωή τῶν ἄλλων συνασκητῶν του. Προσεύχεται φέροντας στήν καρδιά του τή ζωή ὅλης τῆς ἀδελφότητος. Μεταβαίνει ἀπό τό “ἔγώ” στό “ἔμεις” τῆς ὅλης ἀνθρωπότητος. Ζει τόν πόνο και τόν αἰώνιο προορισμό της ως ζέουσα προσωπική ύπόθεση. “Ετσι ό μοναχισμός γίνεται ό πνευματικός “τόπος”, όπου ό ἀνθρωπος μπορεῖ νά μαθητεύσει στή Μεγάλη Ἐπιστήμη και νά μυηθεῖ στό ύποστατικό “τρόπο” τῆς ύπάρξεως. Φέροντας μέσα του μιά συγκεκριμένη ἀδελφότητα φθάνει τελικά στό “καθ’ όμοιωσιν” Χριστοῦ γίνεται ίκανός, όπως Εκείνος, νά ἀγκαλιάσει τό σύνολο τῆς ἀνθρωπότητος μέσα στό χρόνο και τό χώρο.

“ΣΚΕΨΕΙΣ πρίν άπό τήν έγχειρηση”

τοῦ Ιάκωβου Τσούνη

Ηεύρυτερη κοινωνία τοῦ θρησκευτικοῦ, Πολιτικοῦ, Διπλωματικοῦ, Στρατιωτικοῦ, Επιστημονικοῦ καὶ ἐν γένει Πνευματικοῦ Κόσμου τῆς χώρας μας, γνωρίζει τὸν κ. ΙΑΚΩΒΟ ΤΣΟΥΝΗ ὡς ἔγαν ἐπιτυχημένο Οἰκογενειάρχη, ὡς ἔναν δραστήριο Ἐπιχειρηματία - Ἐφοπλιστή, ὡς ἔναν ἐκ τῶν ἐπιφανῶν Ἐθνικῶν Εὐεργετῶν τῆς Πατρίδος μας, καὶ ὡς ἔναν διακρινόμενον Φιλάνθρωπον καὶ Κοινωνικόν Παράγοντα μέ πολυδιάστατη πρακτικὴ καὶ τακτική. Μιὰ ἀλλή διαφορετική πιτυχὴ τῆς πολυσύνθετης μορφῆς τοῦ κ. ΙΑΚΩΒΟΥ ΤΣΟΥΝΗ, είναι καὶ αὐτή τοῦ βαθυτάχαστου ἐρμηνευτῆ τοῦ ἀνθρώπινου πόνου, μέ διαστάσεις πού ἄγγιζουν τὶς πλέον εύαισθητες χορδές τοῦ πνευματικοῦ ἀνδρός.

Μιὰ ἐκ τῶν πολλῶν συνεργασιῶν του, στό ἔγκυρο Περιοδικό “ΚΑΡΔΙΑ καὶ ΑΓΓΕΙΑ”, ἐπισήμου Δημιούργαραφικοῦ ὄργανου τοῦ Ἐλληνικοῦ Ἰδρυμάτος Καρδιολογίας, τῆς ὁποίας Διοικητικός Σύμβουλός του, τυγχάνει ἀπό ἑτῶν ὁ κ. Ιάκωβος Τσούνης δημοσιεύει ἀρθρο του, ὑπό τὸν τίτλο “Σκέψεις πρίν ἀπό τήν έγχειρηση”. Προσωπικά βιώματα τοῦ ἀρθρογράφου, ποὺ ὅμως ἔχουν καὶ Πανανθρώπινες διαστάσεις, γι’ αὐτό καὶ τοῦ λόγου αὐτοῦ τὸ “EXPRESSION” ἀναδημοσιεύει τὶς σκέψεις του, μέσα ἀπό τὶς ὁποῖες ὁ ἀναγνώστης θά μπορέσει, πιστεύουμε, νά δεχθεί τοῦ μήνυμα τοῦ Συγγραφέως, μέ σόλο τὸ φιλοσοφικὸ διαλογισμό πού αὐτές προβάλλουν.

... “Περπατούσαμε στή Ν. Μάκρη σέ ἀγαπημένες ἀκρογιαλίες, δίπλα σέ θάλασσες, μέσα στή ζωή, σ’ ἔνα σύρανδο καθάριο, πού στό τελείωμά του διαισθανόμουν τήν ἀβύσσο από ὅπου ἐρχόμαστε καὶ γεννιόμαστε στή γῆ. Συλλογιόμουν τήν ἀσταμάτητη πάλη γιά ζωή, γιά δημιουργία, γιά σύνθεση, κι ἀπό τήν ἀλλή ταυτόχρονα τὸν κατήφορο γιά ἀποσύνθεση, γιά ἐπιστροφή. Πρόβαλλαν τότε μέσα μου εἰκόνες τῆς ἀγιωτάτης τῶν πάντων Μῆτέρας, νά μέ ἀγκαλιάσουν τὰ τριφερά τῆς χεριά, τὰ ζωοδότα μάτια της, καὶ σκεφτόμουν ἀπό πού ἔρχεται ἡ πανανθρώπινη δύναμη, πού μᾶς σφενδόνισε ἀπό τό ἀγέννητο στή γέννηση, ἀπό πού σχηματίζεται τὸ δράμα με τὶς ἀκατάλυτες δυνάμεις τοῦ Σύμπαντος καὶ ἔναρμονιζεται ρυθμίζοντας ἔτσι τό στοχασμό καὶ τήν πράξη. Ξεκινήσαμε ὅλοι ἀπό ἔνα σκοτεινό σημεῖο, τή Μήτρα, κι ὁδεύουμε σ’ ἔνα ἀλλο σκοτεινό, στό Μνῆμα. Δύο ἀκατάλυτες δυνάμεις τοῦ σύμπαντος πού ἀνταγωνίζονται”.

Κύλησαν τά πρώτα δάκρυα.... Μέσα μου δούλευαν οι αἰσθήσεις, ἡ χαρά, ἀπό τό κάμωμα τῆς ὑλῆς πού γίνεται Ζωή, ἡ χαρά καὶ ἡ θλίψη μαζί, ἡ ύλη καὶ τό πνεύμα. “Ἐρρεαν ὅλα τριγύρω μου καὶ στροβιλίζονταν στό λιγόχρονο κεφάλι μου τραγούδια, γέλια καὶ κλάματα κατρακύλαγαν σάν τό νερό σέ καταρράκτες... Σκεφτόμουν στό περπάτημά μου κι ἀνηφόριζα πρός τὸ κτήμα τῶν Ἀγώνων μου. Οἱ σκέψεις μου γεννιόντουσαν σέ ἥλιγγο, κι ἔριχνα γιοφύρια, κι ἀνοιγα δρόμους, γιά νά σταθῶ νά μήν γκρεμιστῶ.

Εἶχα πρόσφατα γυρίσει ἀπό τό Λονδίνο καὶ εἶχα δε χειρίσθαι, χωρίς ματαίότητα τά σύνορα τοῦ νοῦ καὶ τοῦ σώματος, καὶ μέσα στά αύστηρά τούτα σύνορα τῆς Ιπποκράτειας ἐπιστήμης συνέχισα σά

νοικοκύρης νά προσπαθῶ, νά δουλεύω, νά βάζω σέ τάξη τήν “ἀναρχία”. Δέν ξέρω ἄν πίσω ἀπό τά φαινόμενα ζούσε ἡ μυστική, ἡ παντοδύναμη, ἡ θεική ἄυλη οὐσία, Δέν το ψάχνω, δέν ρωτῶ. Ἀπλά τό δέχομαι ... Δέν ξέρω τί κρύβεται πίσω ἀπό τά φαινόμενα καὶ τί είναι τὸ μυστήριο πού μᾶς γεννάει καὶ μᾶς σκοτώνει καὶ ἄν πίσω ἀπό τήν ἀέναη ροή τοῦ κόσμου κρύβεται ἡ μυστική, ἡ παντοδύναμη θεική παρουσία. Ἀπλά τό δέχομαι ...

Ἐδώ στήν Αθήνα, στόν τόπο πού ἔφτιαξα Οἰκογένεια καὶ ἀπέκτησα φίλους - ἄξιους, μιὰ ἀκατάπαυστη φωνή σάν ἔκτη δύναμη ξεπέρασε τά σύνορα γιατί εἶχα ἀρνηθεί, δτι ζωή είναι μόνο ἡ παράταση πού δίνουν οἱ πέντε αἰσθήσεις τοῦ κορμού μου. Κι ἀνέβηκα ἐτοῦ πάνω στή σκηνή γιά μιὰ ἐπέμβαση στήν πορεία ἀκολουθώντας τό βαθύ μου χτυποκάρδι γιά νά ζήσω καὶ νά βαστάξω τό καθημερινό θέματα τῆς ἀρρώστιας καὶ καὶ τοῦ ἀγνώστου.

Ρώτησα καὶ ξαναρώτησα σπουδαίους γιατρούς τοῦ νοῦ καὶ τοῦ πνεύματος φίλους σπουδαίους τῆς καρδιᾶς καὶ τοῦ πνεύματος, πούχαν καὶ τήν τεχνολογία τήν προηγμένη γιά υποστήριξη. Καὶ τό διαπίστωσαν ... Μούπταν ὅ,τι χρειαζόταν γιά τή διαπίστωση. Είμαστε πλάσματα ἐφήμερα καὶ ἀδύναμα καμωμένα ἀπό ὑλη καὶ σνειρά, κι ἔνοιωθα τίς δύο δυνάμεις νά μέ τραβοῦν ἀντίθετα, ἡ μιὰ στό σκοτάδι, ἡ ἀλλή στό φῶς.

Κύλησαν καὶ πάλι δάκρυα. Μέσα μου πάλευα καὶ μαχόμουν πάω νά δώ τή συνέχιει μου, τά τέκνα μου, πάω νά τούς δώσω τό χέρι μου, πάω νά προφτάσω νά συλλαβίσω τό σνομά τους καὶ τήν εὐχή στόν ἀκέραιο λόγο μου. Κι αἰσθάνομένας βαθειά τήν ἀνάγκη νά ρυθμίσω μαζί τήν πορεία τής ζωῆς καὶ τῆς καρδιᾶς μαζί... Υπῆρχε ἀραι τό καλύτερο ἀπό τό νά ἐνωθοῦμε, νά πιαστούμε σφιχτά, νά σμιξουμε τίς καρδιές, νά δημιουργήσουμε τό ίδιο πνεύμα καὶ μιὰ καρδιά πάνω στή γῆ, νά δώσουμε ἀνθρώπινο νόημα στούς ἀγώνες μας ὅσο δέν ἐρχονται οἱ μεγάλοι σεισμοί, οἱ βιβλικές καταστροφές, οἱ κομήτες ἀπό τό υπερπέραν νά μᾶς ἔξαφανίσουν.

Μέσα μου ἔνας “Ἄντρας καὶ μιὰ Γυναίκα ἀγκαλιάζονται καὶ ἀγαποῦνται, ἡ ἀρχέγονη ἐνότητα στή φύση, μέ τή γυναίκα Μήτρα νά δέχεται γαληνεμένη, σίγουρη τό σπόρο, πού τόν θέθρεψε ... Τήν κοιτάζα, τήν κοιτάζω καθημερινά, ὡς Μήτρα, τήν ύλη καὶ τό πνεύμα νά σμίγουν, νά γεννούν, μ’ ἀφηρημένες ρίζες στήν αἰώνιότητα... Συλλογιόμουν πολλά ἀλλά ποτέ δέν στέρησα τήν οὐσία ἀπό τόν ἀγώνα. Μέσα σ’ αὐτόν τόν ἀγώνα ξετυλίγονται καὶ δουλεύουν αἰώνια ό πόνος, ἡ χαρά, ἡ ἀπλίδα. Ἡ καρδιά γεμάτη ἐλπίδα, ὡρός τῶν πέντε αἰσθήσεων, πού δέν ἀφήνει τό μέγα φόβο νά κυβερνᾷ. Ήρθα σέ ἐλάχιστες μέρες, οἱ ὥρες στό χειρουργικό κρεβάτι κι ἔγω τό φῶς μετάλαβα καὶ ἰσορρόπησαν μέσα μου ζωντανά οἱ δύο ἀντιστρατεύμενες δυνάμεις ... ἡ Μήτρα καὶ τό Μνῆμα ... Κι σταν μετά ἀνασκηνώθηκα λίγο καὶ ἀνέπνεα μέ κόπο ση νάρκη καὶ ἀκινησία εἶχα, ἀφήσα μέ τή λαχτάρα καὶ τή δύναμη νά ξεφύγει ἡ φωνή τής δημιουργίας, ἡ φωνή τής συνέχειας. “Τό γιο μου...”, τόν Κώστα... πού μόνο ἐγώ μπορῶ νά δέρω τέ κρύβει μέσα στόν ἀνθρώπινο κόσμο του.

Τώρα μακριά ἀπό τό χειρουργεῖα, τούς γιατρούς, τούς βοηθούς των, τούς διοικητικούς ἐπιτελεῖς των καὶ τίς ἀγαπημένες μου νοσηλεύτριες, τίς πανάγιες αὐτές ἀδελφές μας, είμαι ζῶν όργανισμός. Μάχιμος ξανά εἰς τήν ζωήν διά τή συνέχειαν τῶν ώραιών ἀγώνων, πού είναι τό συστατικό στοιχεῖο τής υπάρξεως μου, καὶ γιά τήν ύλοποίησιν καὶ ὄλοκλήρωσιν τῶν ύπολοιπών όργανων μου γιά τόν “Ανθρώπο καὶ τήν Πατρίδα μου. Κλείνω μέ τήν ἀνυπόκριτη καὶ ἀτέρμονα εύγνωμοσύνη μου στό Θεό καὶ σέ όλους ἔκείνους πού ἐπέτρεψαν τή συνέχεια...

ΑΡΓΥΡΟΣ ΣΤΑΚΗΣ

“Ο Βασιλιάς της Γλασκώβης”

τοῦ Χάρη Μεττῆ

(β' μέρος)

ΜΙΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΜΑΡΤΥΡΙΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΡΓΥΡΟ ΣΤΑΚΗ

Δημοσιεύουμε πιό κάτω τήν προσωπική μαρτυρία τοῦ παλαιμάχου κ. Ιωσήφ Ανανία, ό όποιος γνώρισε από κοντά τὸν άειμνηστο Στάκη καὶ συνεργάστηκε μαζὶ του, κυρίως στὴν ἀγορά ιδιόκτητο Ναοῦ γιὰ τους Ἐλληνες Ὀρθοδόξους τῆς Γλασκώβης. Τὴν μαρτυρία αὐτὴν κ. Ανανίας μᾶς τὴν εστείλε γραπτῶς, μαζὶ μὲν τίς δημοσιεύμενες ἐδῶ δύο φωτογραφίες, τὴν δημοσιεύουμε δέ ακριβῶς ὅπως ἔχει, ἐπιφέροντες μόνο διορθώσεις στὰ τυχόν ὄρθιογραφικά - ἀλλά ὅχι συντακτικά - λάθη :

“Πρό τοῦ Β' Παγκοσμίου Πολέμου στὴν Γλασκώβη ἦσαν μόνο οἰκογένειες Ἐλλήνων Ὀρθοδόξων Χριστιανῶν καὶ μερικοί ναυτικοί. Σύχναζαν ὅμως καὶ Κύπριοι κεντηματέμποροι, ὅπως ὁ σημερινός κ. Στάκης. Διὰ τίς θρησκευτικές των ἀνάγκες μετέβαινε από τὴν Ἀρχιεπισκοπή στὸ Λονδίνο Ἱερέας εἰς τὴν Γλασκώβη.

Κατά τὴν διάρκεια τοῦ πολέμου αὐξήθη ὁ πληθυσμός διά νά ἀποφύγουν τοὺς βομβαρδισμούς τοῦ Λονδίνου, ὅπως καὶ ὅταν τελείωσε ὁ πόλεμος από ἀρκετές Ἐλληνίδες πού ἐπανδρεύθηκαν σκώτους στρατιῶτες.

Τόν Ἀπρίλιο τοῦ 1945 ἥλθεν διά λειτουργίαν ὁ Ἱερατικὸς προϊστάμενος Ἀρχιμανδρίτης Μελίτων, (μετεπειτα Μητροπολίτης Χαλκηδόνος), ό όποιος προσπάθησε νά φέρει πιό κοντά τὴν Κοινότητα. Ἀργότερα ίδρυθηκε τὸ πρώτο Ἐκκλησιαστικό Συμβούλιο μέ πρόεδρο τὸν κ. Ἀργυρό Στάκη, Ταμία τὸν κ. Ιωσήφ Ανανία, γραμματέα τὸν κ. Ἀνδρέα Σπύρου καὶ μέ συμβούλους τὸν κ. Ἀλέξανδρο Κώστα, τὴν κα. Gardner καὶ κα. Adams.

Ἡ ἐπιθυμία ὅλων ἦτο τὸ πῶς νά ἀποκτήσουν τὸν δικό τους Ναό. Βέβαια, πρῶτον ἦτο τὸ οἰκονομικόν. Ὁργανώθησαν χοροί παζάρς καὶ ἐδόθησαν κιβώτια (collection boxes) εἰς ὅλους τοὺς ἐνορίτες.

Ἱερέας ἤρχετο κάθε δεύτερο μῆνα καὶ λειτουργοῦσε. Ὁ σκοπός ἦτο τίς Κυριακές πού δέν είχε ἐκκλησίασμα, οἱ Χριστιανοί νά προσκυνήσουν καὶ νά βάλουν στὸ κουτί διτι μποροῦσαν, μετά τὸ ἐφερναν ὅταν είχε λειτουργία. Ἐτοι τὸ ποσόν τοῦ ταμείου τῆς Ἐκκλησίας αὐξήθηκε στίς £1,000,- περίπου. Ἐνέργειες ἐγίνοντο καθημερινῶς πρὸς ἀγοράν Ἐκκλησίας καὶ τὸ 1953 ἐστάλη ἐπιστολὴ πρὸς τὸν ταμία τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου ὅτι ὁ Ναός τοῦ Ἅγιου Λουκᾶ στὸ Crafton Str. πλησίον τοῦ κεντρικοῦ St. George Square ἦτο πρὸς πώληση μέ χαμηλή τιμῇ, ὑπό τὸν ὅρο ὅτι τὸ ὄνομα τῆς

Ἐκκλησίας θά παραμείνει τό ἴδιο.

Τὸ κτίριο τῆς Ἐκκλησίας ἦτο σέ κακή κατάσταση. Δέν είχε οὐτε ὄροφή. Ἡ συγκίνησις ὅλων τῶν Χριστιανῶν ἦτο μεγάλη καὶ ὅλοι πρόσφεραν κατά δύναμη καὶ μὲ τὴ μεγάλη γενναιοδωρία τοῦ κ. Ἀργυροῦ ἀπέκτησε ἡ Κοινότης Γλασκώβης τὸν πρώτο Ὀρθόδοξο Χριστιανικό Ναό.”

“Υ.Γ. Κατά δικῆ μου γνώμη, χωρίς τὴν οἰκονομικήν βοήθειαν τοῦ κ. Στάκη δέν θά υπῆρχε Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία στὴν Γλασκώβη σήμερα”.

Ἐξ ἄλλου ό ἀοιδιμος Ἀρχιεπίσκοπος Θυατείρων Ἀθηναγόρας, μέ τὴν εὔκαιρια τῶν ἑορταστικῶν ἑκδηλώσεων γιὰ τὰ Τριαντάχρονα τῆς Κοινότητος Ἀποστόλου Λουκᾶ Γλασκώβης, ἀπέστειλε τὸ πιό κάτω χαιρετιστήριο γράμμα, στὸ ὅποιο ἀναφέρεται ἐν ἐκτάσει καὶ στὸν Ἀργυρό Στάκη :

“Η ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΕΝ ΣΚΩΤΙΑ 1944 - 1974

Ἐν χαρᾶ πολλῆ ἐδεξάμην τὴν ἀπόφασιν ὑμῶν περὶ τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς Τριακονταετίας τῆς ύμετέρας Κοινότητος, τῆς τιμωμένης εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Ἅγιου Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ ἐν τῇ μεγαλουπόλει Γλασκώβη τῆς Σκωτίας.

Εἰς ἀνταπόκρισιν ἀπευθύνω τὴν παροῦσαν διά νά ἐρμηνεύσω τὴν ἀγαλλίασιν τῆς καθ' ἡμᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς διά τὸν ἑορτασμὸν τοῦτον, ό όποιος ἀποδεικνύει ότι ἡ ἐν Μεγάλῃ Βρετανίᾳ Ὁμογένεια ἐμβαθύνει τάς ρίζας τῆς διαμονῆς τῆς ἐν τῇ εὐλογημένῃ ταύτῃ χώρᾳ, συμβάλλουσα κατά τὸ δυνατόν εἰς τὴν πνευματικήν πρόσδον αὐτῆς καὶ τὴν ἐν γένει πραγμάτωσιν τῶν ἀξιῶν, αἱ όποιαι διαφαίνονται ἐν τῇ πορείᾳ τῆς ἐνδόξου ιστορίας τῆς

Ἐγκαίνια Τεροῦ Ναοῦ Ἅγιου Λουκᾶ 1953. Ἐξ ἀριστερῶν πρὸς τὰ δεξιά : Νίκος Χέλης, Ίακων Κουμιδῆς, π. Κοννίνος Ἀράνης, Σεβ. Ἀρχ. Ἀθηναγόρας, Ἀργυρός Στάκης, Θεοφ. Ίακων Βίρθος ἀπό τὸ Πατριαρχεῖο καὶ Ιωσήφ Ανανίας. Ἡ πρώτη Ἐκκλησία ἀγόραστηκε τὸ 1953 γιὰ £900-- free hold καὶ ὅχι leasehold καὶ ἀφορεῖ Trust με trustees Ἀργυρό Στάκη, Ιωσήφ Ανανία, Ἀλέξανδρο Κώστα καὶ κα. Ἐλένη Τομπάζη, οἱ τελευταῖοι δύο ἀπόθαναν πρὶν πουληθεῖ. Ἡτο δέ τελείως χαλαμαιτουρον καὶ τὰ εξόδα διά της ἐποκεντή ἀπὸ τὸν Στάκη.

χώρας ταύτης.

Διά τήν ιστορίαν τής Κοινότητος άποτελεί σταθμόν και οιωνόν ἄριστον ή πρωτοβουλία τοῦ ἀξίου ἐκπροσώπου τῆς Ελληνοχριστιανικῆς ήμῶν ιδεολογίας καὶ μεγάλου εὐεργέτου τῆς Κοινότητος τῆς Γλασκώβης κ.

Ἀργυροῦ Στάκη. Ἡ παρουσία τοῦ ἀξίου τούτου τέκνου τῆς Ελληνικῆς Κύπρου, ἡ ἐντυπότης τοῦ χαρακτῆρος, ἡ εἰλικρινής εὔσεβεια καὶ ἡ προσήλωσις εἰς τὴν ιερότητα τῆς οἰκογενείας καὶ τήν ἀθάνατον παράδοσιν τοῦ Ἑλληνοχριστιανικοῦ Πολιτισμοῦ ἐδιδαχαν καὶ διδάσκουν καὶ θά διδάσκουν πολλούς Ὄμογενεῖς ἀποδήμους τό μεγάλον μάθημα τῆς προσφορᾶς διά την περιφρούρησιν τῶν Ἑλληνικῶν γνωρισμάτων τοῦ Ἀποδήμου Ελληνισμοῦ.

Τά γνωρίσματα τοῦ Γένους μας εἶναι δύο, ἡ Θρησκεία καὶ ἡ γλώσσα. Τά δύο ταῦτα ὑπηρέτησεν καὶ ὑπηρετεῖ ἡ προσφορά τοῦ Ἀργυροῦ Στάκη, ὁ ὅποιος ἀπό ἔτῶν προεῖδε τὴν αὐξησιν τῆς Ὄμογενείας ἐν τῇ Γλασκώβῃ καὶ Περίχωρα αὐτῆς καὶ ἤγόρασε τό κτίριον τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ, τό ὄποιον ἀποτελεῖ καύχημα τῆς Ὄμογένειας μας, τό πνευματικόν αὐτῆς κέντρον καὶ τό ζωντανόν σύμβολον τῆς παρουσίας τῆς Ὁρθοδοξίας εἰς τὴν φιλόξενον Σκωτίαν.

Ἡ Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία ἔχουσα ὑπ' ὄψιν τήν προσφοράν τοῦ κ. Α. Στάκη καὶ τήν συμπαράστασιν τήν ὄποιαν λαμβάνει ἀπό τήν πιστήν καὶ ἀφοσιωμένην σύζυγόν του κ. Ἀνναν Στάκη, ἐτίμησεν αὐτὸν διά μεγάλου Ὀφφικίου συνοδευομένου ὑπό τοῦ Χρυσοῦ Σταυροῦ τῆς Χιλιετηρίδος τοῦ Ἅγιου Ὀρους Ἀθω, καὶ τήν Ἀξιότιμον κ. Ἀνναν Στάκη διά τοῦ Ὀφφικίου τῆς Ἀρχοντίσσης, δοθέντος μετά τοῦ Χρυσοῦ Σταυροῦ τῶν Θυατείρων.

Ἡ ἐν γένει ιστορία τῆς Κοινότητος περιλαμβάνει δείγματα συνεργασίας, ἀγάπης, σεβασμοῦ καὶ φιλαλληλίας ἀπό μέρους τῶν κατά καιρούς Συμβούλων τῆς Κοινότητος, οἱ ὅποιοι μέ ἀλληλή ἐπίγνωσιν τῆς ἀποστολῆς αὐτῶν συμβάλλουν καὶ θά συμβάλλουν εἰς τήν πρόοδον τῆς Ἐκκλησίας ημῶν καὶ τῶν ἐπιδιώξεων τῆς Κοινότητος διά τήν στερέωσιν τῶν Ἀποδήμων ἐπί τῶν ἀθάνατων θεμελίων τοῦ Γένους, τά ὄποια εἶναι ἡ γλώσσα τοῦ Εὐαγγελίου καὶ ἡ Χριστιανική Ὁρθοδοξία.

Ἡ Βοηθητική Ἀδελφότης τῶν Κυριῶν παραλλήλως πρός τάς ἐπιδιώξεις τῆς Κοινότητος συντελεῖ εἰς τήν κοινωνικήν ὑπηρεσίαν πτωχῶν καὶ ἀσθενῶν, φοιτητῶν καὶ λοιπῶν ξενητευμένων, ἔχουσα ὑπ' ὄψιν τήν ἐννοιαν τῆς Ἑλληνικῆς φιλανθρωπίας καὶ τῆς ἐφημοσυμένης Χριστιανικῆς

ἀγάπης. Αἱ κατά καιρούς Πρόεδροι τῆς Βοηθητικῆς Ἀδελφότητος τῶν Κυριῶν ἐν συνεργασίᾳ μετά τοῦ SCOTISH - HELLENIC Ὀργανισμοῦ καὶ μετά τῶν ἄλλων παραγόντων τοῦ γυναικείου μας κόσμου ἔχουν νά παρουσιάσουν πολλά δείγματα διά τῶν ὄποιων ἐτιμήθη ἡ ιστορία μας καὶ ἐδείχθη ὁ δυναμισμός τῆς ἐγκαταστάσεως μας εἰς τήν Σκωτίαν. Ἡ δέ ἀνάδειξις τῆς κ. Ἀννας Στάκη ὡς ἐπιτίμου Προέδρου τῆς Βοηθητικῆς Ἀδελφότητος ἔδειξεν πόσον αἱ Κυρίαι αἰσθάνονται καὶ ἐκτιμοῦν τά πρόσωπα πού προσφέρουν μυστικά καὶ φανερά ὑπηρεσίας ἐν ταπεινοφροσύνῃ καὶ εὐλαβείᾳ.

Οἱ Ἱερεῖς, οἱ ὅποιοι ἀπό τό 1944 μέχρι σήμερον ὑπηρέτησαν τήν Κοινότητα ὡς Ποιμένες αὐτῆς ἔγραψαν ιστορίαν Ἱεραποστολικῆς ἀξίας διὰ τήν ὄποιαν δύναται ἡ Ἑλληνική Ἀρχιεπισκοπή Θυατείρων καὶ Μ. Βρετανίας νά καυχᾶται καὶ νά ύποδεικνύῃ αὐτήν ὡς παράδειγμα εἰς τούς διαδόχους τῆς Ὁρθοδόξου Ἱεραποστολῆς ἐν Μ. Βρετανίᾳ. Ὁ ἀείμνηστος Χριστόδουλος [δέν όνομαζόταν ἔτσι, ἀλλά Κωνσταντίνος] Ἀρώνης ἦτο ὁ πρώτος Ἱερεὺς τῆς Κοινότητος. Τόν διεδέχθη ὁ Πατήρ Κωνσταντίνος Φούσκας ὅστις ἔλαβε Διδακτορικόν Δίπλωμα τοῦ Πανεπιστημίου Γλασκώβης, ὁ Ἀρχιμ. Ἀθηναγόρας Ζακόπουλος ὅστις ἐπίσης ἔλαβε Διδακτορικόν Δίπλωμα τοῦ Πανεπιστημίου Γλασκώβης. Οἱ Ἀρχιμανδρῖται Νικηφόρος Τζιφόπουλος καὶ Θεοφάνης Μαρκουλάκης, ὡς καὶ ὁ νῦν Ἱερατεύων Ἀρχιμ. Ἀριστόβουλος Πύρτσος ὑπηρέτησαν καὶ ύπηρετούν τήν Ἐκκλησίαν μας ἀποδειχθέντες ὄντως Ἱεροί καὶ τῆς Ὁρθοδόξου Ιερωσύνης ἀξιόλογοι ἐκπρόσωποι.

Εὐχόμεθα ἵνα ἡ σειρά τῶν διακονούντων τήν Κοινότητα ἀποδεικνύῃ διηνεκῶς τόν δυναμισμόν τῆς πνευματικῆς καὶ ποιμαντικῆς εὐθύνης τῶν Ὁρθοδόξων Ἑλλήνων Ιερωμένων πρός δόξαν τοῦ Θείου τῆς Ἐκκλησίας Δομήτορος καὶ καρποφόρον προσφοράν τῆς Ἐκκλησίας Αύτοῦ εἰς τόν κόσμον.

Σελίς περίδοξος ἐν τῇ ιστορίᾳ τῆς Κοινότητος τῆς Γλασκώβης ἐγράφη ὅτε ἡ Α.Θ. Μακαριότης ὁ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας κ.κ. Νικόλαος, καθ' ἡμετέραν εἰσήγησιν, ἐπεσκέφθη τήν Γλασκώβην καὶ

‘Ο Ἀρχιεπίσκοπος Θυατείρων Γρηγόριος μέ τόν Sir Ἀργυρό Στάκη καὶ τή σύζυγό του, Ἀννίτσα.

έτελεσε τήν πρώτην Πατριαρχικήν λειτουργίαν εις τόν Ἱερόν Ναόν τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ. Ἡ ιστορική ἑκείνη ἡμέρα ἔδωκεν τήν εύκαιρίαν εις ἡμᾶς ἵνα, εὐλογία καὶ ἐγκρίσει τοῦ ἀειμνήστου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ἡμῶν Ἀθηναγόρου τοῦ Α', ἀνακηρύξαμεν τόν Ἱερόν Ναόν τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ εις Καθεδρικόν Ναόν τῆς Σκωτίας, προετοιμάσαντες τοιουτοτρόπως τὸ ἔδαφος ἵνα καταστῇ ὁ Ναός οὗτος κέντρον Ἐπισκοπῆς υπαγομένης εις τήν Ἱεράν Ἑλληνικήν Ἀρχιεπισκοπήν τῆς Μεγάλης Βρετανίας.

Εἴθε ὁ Κύριος νά ἐπιταχύνῃ τήν ἡμέραν τῆς ἰδρύσεως τῆς νέας ταύτης Ἐπισκοπῆς διά τῆς εὐλογίας τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Δημητρίου τοῦ Α', καὶ τῆς ἐγκρίσεως τῆς περὶ Αὐτόν Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου.

Περαίνων τάς γραμμάτας ταύτας διερμηνεύω τάς εὐχάς τῶν Θεοφιλεστάτων Ἐπισκόπων, Εὐλαβεστάτων Πρεσβυτέρων καὶ Διακόνων τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς μετά τῶν Συμβουλίων αὐτῆς πρός τόν ἰδρυτήν καὶ Πρόεδρον τῆς Κοινότητος κ. Ἀργυρόν Στάκην, τόν Προϊστάμενον τοῦ Ναοῦ Ἀρχιμ. Ἀριστόβουλον Πύρτσον, τούς Εντιμοτάτους Συμβούλους τῆς Κοινότητος, τήν Ἀξιότιμον Πρόεδρον καὶ τό Συμβούλιον τῆς Βοηθητικῆς Ἀδελφότητος τῶν Κυριῶν, τούς ἀξιολόγους ἐργάτας τῆς Ἑλληνικῆς Παιδείας, τούς Ἱεροψάλτας καὶ πάντας τούς συντελοῦντας εις τήν προοδευτικήν πορείαν τῆς Ἐκκλησίας μας ἐν Σκωτίᾳ.

Ζῆ Κύριος ὁ Θεός ἐμπνέων καὶ κατευθύνων τάς ἀναζητήσεις ἡμῶν ἐπ' ἄγαθῷ ἡμῶν αὐτῶν ἐπί δόξῃ τῆς Ἅγιωτάτης Ἐκκλησίας Αὐτοῦ καὶ τιμῇ τῆς εὐλογημένης χώρας τῆς ἀποδημίας ἡμῶν.

Τῇ 29ῃ Ἀπριλίου 1974.

Κατωτέρω δημοσιεύουμε τό "Μήνυμα" τοῦ Ἀργυροῦ Στάκη, πού δημοσιεύτηκε στό Λεύκωμα τῆς Κοινότητος γιά τά Τριαντάχρονά της, καὶ στή συνέχεια τό ἀφιερωματικό σημείωμα τῆς Κοινότητος πού δημοσιεύτηκε στό Λεύκωμά της γιά τά Σαραντάχρονα, τό Μάιο τοῦ 1985 :

*"A Message from the President Reo Stakis
To the members of the Greek Orthodox Community
of St Luke, Glasgow.*

No one who, like myself, has lived through the maturing years of the Greek Community in Glasgow and District, can approach the 30th Anniversary celebrations without experiencing a sense of pride and satisfaction. During these 30 years we have grown from a few isolated individuals, into a thriving, closely-knit community of nearly 700, and we have good reason to celebrate our achievements.

On this solemn occasion we turn our hearts thankfully to God who has blessed us abundantly and enabled us to grow into a large community to the service of His glory.

We also turn our minds gratefully to the historic and glorious Ecumenical Patriarchate of Constantinople and its Archdiocese of Thyateira and Great Britain to which we belong, for the inspired leadership they have given and continue to give us for our spiritual welfare.

It would also seem fitting at this time, that we should express our gratitude and goodwill to the people of Scotland, and especially to the citizens of Glasgow with whom we are building such a strong and lasting relationship. We have received continuous help and encouragement from civic authorities and from Churches of all denominations, as well as from innumerable societies and welfare organisations. We are constantly experiencing an ever increasing understanding and sense of companionship in our daily work and leisure with the citizens of Glasgow, so many of whom we number among our dear friends and who are rejoicing with us in our festivities.

On the occasion of our 30th Anniversary, I take the opportunity to send to every member of the Greek Orthodox Community of St.Luke in Glasgow, my heartfelt wishes for your health and prosperity in the years ahead.

Reo Stakis, President.

* * *

"Our President, Reo Stakis

In 1974 during the celebrations to mark our 30th Anniversary it was said of Reo Stakis that his material, moral and social contribution to our Community was inestimable. Ten years on, his influence in the Community has grown even stronger and it would seem an opportune moment to pay tribute to him once more, on this our 40th Anniversary.

As one of the original members of our Community, Reo Stakis' business flare and acumen was soon to become of great value to his fellow Greeks in Glasgow. His growing success in the business world encouraged more and more Greeks to settle in Scotland. His appointment as Honorary Commissioner for Cyprus at Glasgow has afforded him further opportunities to help his countrymen and women with the many problems in their daily lives.

Over the years his success has been acknowledged far and beyond the confines of our Greek Community and as Chairman of the company he founded, he is today widely respected in many spheres of business and commerce.

He is devoted to his family and his faith, and his generosity and kindness are exemplified by his countless contributions to worthy charities throughout the United Kingdom and his native land.

On this, our 40th Anniversary, we are proud to honour our President, Reo Stakis.

Δημοσιεύουμε πιό κάτω όλοσελιδη συνέντευξη πού πήρε από τόν Άργυρό Στάκη ό Jack House γιά τήν έφημερίδα EVENING TIMES της Σκωτίας και δημοσιεύθηκε στις 22 Μαρτίου 1976. Ή συνέντευξη αύτή ήταν ή πρώτη σέ σειρά συνεντεύξεων τού ένων λόγω δημοσιογράφου, δείχνει δέ όχι μόνο τήν πολύ μεγάλη έκτιμηση πού έτρεφαν οι Σκωτσέζοι γιά τόν Στάκη, άλλα και τό ύψος στό όποιο είχαν φτάσει τότε οι έπιχειρηματικές του δραστηριότητες. Δημοσιεύουμε έπισης άρθρο τού Harry Conroy, πού δημοσιεύθηκε τρεις μέρες πρωτύτερα στήν έφημερίδα Daily Record της Σκωτίας, μαζί μέ φωτογραφίες τού Άργυρού Στάκη, πού δημοσιεύθηκαν στίς έφημερίδες αύτές. Αποκόμματα και τών δύο αύτών έφημεριδων άπεστειλε τότε ο Στάκης και στόν Αρχιεπίσκοπο Αθηναγόρα, ό όποιος τού άπάντησε μέ επιστολή πού έπισης δημοσιεύουμε πιό κάτω :

**Two fish in seven years -
so Reo calls in an Archbishop!**

by Jack House

"ARE YOU a millionaire?" I asked Reo Stakis. His black-currant eyes widened and he gave a little smile. "No," he said. "I don't think there is such a thing as a millionaire. Let's say I'm comfortable, I can't complain."

I thought this was the understatement of 1976, coming as it did from a man who was 63 a week or so ago, and whose firm had just reported that they had doubled their profits as compared with the previous year.

Just 15 years ago Reo Stakis owned five restaurants in Glasgow. Today his company have 27 hotels, 45 restaurants, 12 public houses, 6 casinos, 40 betting shops, an ice rink, a central store, a 160-acre farm, and a butcher's shop.

This isn't bad for a Greek Cypriot who arrived in Glasgow in 1948 and went round houses trying to sell lace made by his mother back in Cyprus. He gave up lace to go into the restaurant business, and it just happens that he asked me to perform the opening ceremony for his first eating place, the Prince's Restaurant at the top of Renfield Street.

He has revolutionised eating habits in Scotland. (He's also done his bit in England, for he owns hotels in Newcastle, Bradford, and Leeds.) There are also those who say that they don't like Stakis restaurants because they are all the same.

"This isn't true," says Reo. "Certainly in most of our places we keep a limited menu because we can provide better food that way. But there are differences in menus and decor in all our restaurants. I still believe we give the best value of any restaurants in Britain."

What does he eat himself? "I eat plain, and I don't live extravagantly. My wife and I will go to eat maybe four or five times in a year. We eat at home, when I can get home, because I must keep visiting my hotels and restaurants.

"My wife is a wonderful cook, as you can tell by my tummy. I do my best to diet, but when I get home I can't resist my wife's cooking. Stews and roasts are what I like best.

Reo Stakis is a family man, although now that the family is growing up he doesn't see so much of them. "I have four daughters and two sons and they are wonderful. Two of my daughters are married and my second grand-child is expected next month. My youngest son is hoping to go to Cambridge University.

"All my children have been to university except Stasia. She is a girl with a mind of her own, and said she wanted to be an actress. Her mother and I disapproved, but she was determined. So we gave in and she went to the College of Drama in Glasgow. She came out top and my wife and I went to the presentation of prizes. When the medal was put round Stasia's neck we were both crying."

For the last two years Reo Stakis hasn't had a holiday, so he's looking forward to going to Athens for the birth of his second grandchild.

"And if I haven't had a holiday," he says, "I've had my shooting. From the 12th of August to January 31 every season I go out shooting. I have two shoots - one at Crawfordjohn and the other at Arnprior. We get grouse, partridge, pheasant, snipe, and woodcock and nearly all the birds we shoot go to my hotels and restaurants. Good, because there are very few shots in them."

He gives one of his warm smiles and says - "As well as shooting I took up fishing seven years' ago. In seven years I have caught two fish!"

He points at a photograph on his office wall. "That is Archbishop Athenagoras, head of the Greek Orthodox Church in Britain, and he loves fishing. So I took him up to the river Spey to fish and I thought that, if he blessed the water, it would have good results. But it didn't work and as usual we had to buy fish to take home with us.

I'm taking the archbishop up to the Spey again on the 12th of April for a couple of days and if we don't get a fish this time I think I'll give up."

Reo Stakis is the head of the Greek Cypriot community in Glasgow. He bought a West End kirk and it has been converted into the Greek Orthodox Cathedral of St Luke. "That makes four cathedrals for Glasgow," says Reo. "More than any British town outside London."

He estimates there are about 600 Greek Cypriots in the city. "We get about 100 to 130 in the congregation every Sunday. Yes, I know that, by modern standards, that's a good percentage, but I'm always complaining."

He stops smiling when I ask him about the future. He thinks for a moment, then says - "Well, in 1973 we had 62 building projects on hand when we sensed that a business crisis was coming.

"We stopped 60 of the projects and carried on with two, which have been successful. At this very moment we're set for expansion, not only in this country but right into Europe, if we can get the right places.

"I am an optimist for the future. I believe that, within a year from now, things will improve in the business and industrial world by from 60 to 70 per cent on the present, especially in Scotland."

Reo Stakis regards himself as much a Scot as a Cypriot. He looks sombre and shakes his head sadly when he talks about present conditions in Cyprus.

But when he talks about Scotland his eyes start shining again and that broad smile beams out.

The next course on Reo's menu

by Harry Conroy

Reo Stakis... reflecting on past success and planning for the future.

advantage of any relaxation in licensing laws.

You can expect that as soon as the Government introduces some aspects of the Clayson Report, Reo will offer the public:

FAMILY CAFES: Where you can have a pint along with your children's orange juice.

NIGHT SPOTS: Where you can go and have a meal and be entertained to around midnight.

DISCOS: - Where "my children" can enjoy themselves without being in a dive.

There is no doubt that Reo Stakis, who has many

Ten years ago the "in" words were Steak Houses. Tomorrow they could be Family Houses.

Reo Stakis, multi millionnaire, restaurateur, and business man extraordinaire, is all set for yet another onslaught on Scotland's leisure habits.

His Organisation has just doubled its profits to over £1,000,000 but 64-year-old Reo plans to widen our horizons further.

Just as he made eating out a new habit for the average Scot, so does he plan to take

advantage of any relaxation in licensing laws.

critics, is poised to expand if Scotland's drinking habits are relaxed.

The fact is that Scotland - particularly the West of Scotland - needs successful businesses and an improved environment.

Reo has proved that the demand for his services is present.

Talking about his future he explained: "Continental cafe type places are wonderful, but they cannot become pubs. A drinks license is a facility.

"Owners cannot allow their premises then to be used as pubs. If this happens it is the end."

He added: "We would plan these premises as an addition to our present services, with quick snack places aimed at the family looking for a place where they could obtain a relaxing drink and something for their youngsters.

"If someone tried to drink all night with their children it would be dreadful."

On his disco plans Reo made it plain:

"They will be discos, but there will be some name or title before them. I don't want youngsters to get into trouble. I am a family man."

The discos - a new field for the Reo Stakis Organisation - will be opened probably within the next year, probably in Glasgow, Edinburgh, Aberdeen and Dundee.

At the same time Mr. Stakis hinted at some developments on the Clyde to attract more tourists.

(*Daily Record, Friday, March 19, 1976*)

Η ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΑΟΙΔΙΜΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΘΗΝΑΓΟΡΑ ΚΟΚΚΙΝΑΚΗ

"Αξιότιμον κ. Άργυρόν Στάκην
Εις Γλασκώβην"

Τῇ 31ῃ Μαρτίου 1976

Άγαπητέ Άργυρέ,

"Έλαβον τήν έπιστολήν σας τής 25ης Μαρτίου μέ τά άποκόμματα τῶν έφημερίδων DAILY RECKORD καὶ GLASGOW EVENING TIMES.

Πραγματικῶς πολύ έγέλασε, διότι έπι τέλους ἀπέκαλυψθη ἡ ἀλήθεια τῆς ψαρικῆς μας ἀποτυχίας. Εὔχομαι αὐτή τῇ φορά νά ἐπιτύχωμεν.

Τά δέοντα εἰς τήν Ἀνίσταν καὶ τά παιδιά σας ἀπό μέρους μου καὶ ἀπό μέρους τῆς ἀδελφῆς μου καὶ ἀνεψιᾶς μου Μαρίας.

Σύν Θεῷ θά εύρισκωμαι εἰς Γλασκώβην τήν 9ην Απριλίου.

Μετά πολλῆς ἀγάπης καὶ θερμῶν εύχῶν"

(συνεχίζεται)

ENCYCLICAL
OF HIS EMINENCE ARCHBISHOP GREGORIOS

**SCHOOL OF BYZANTINE
AND ECCLESIASTICAL MUSIC**

Dearly beloved,

By God's grace, the lessons of the School of Ecclesiastical and Byzantine music and Chant of the Sacred Archdiocese have recommenced.

For this reason, I write to you to seek your ardent participation in and support for the work of the School, which has now been functioning for a number of years and which has resulted in considerable benefits for our pious and God-fearing Faithful. The School's lessons will be held, as in the past, on the premises of the Cathedral of the Dormition of the Mother of God in Wood Green (North London). As you will be aware, this Community has extensive accommodation, which offers the facilities by which the smooth running of the School and its activities are assured.

As in previous years, the School will again be under the direction of the Revd. Father Joseph Palliouras. He has a wealth of experience and an excellent knowledge of both Byzantine and Music and Ecclesiastical Chant; and he and his fellow teachers of Byzantine Music and Psalmody have again undertaken to teach and promote our traditional Church Music and Chant.

The lessons will be held from Monday to Friday between 6.00 and 9.00 pm on the premises of the Church of the Mother of God in Wood Green. It ought to be noted that, parallel to this, lessons will also be held in the following Communities: (a) the Holy Apostles, Brookman's Park (Hertfordshire), (b) St. Panteleimon, Kenton (Harrow), and (c) St. Andrew, Kentish Town.

The Aghiasmos appointed for the commencement of the School's lessons will be held at 7.00 pm on Monday, 1st October and will be celebrated by His Grace Bishop Athanasios

of Tropaeou, Chancellor of the Archdiocese.

With this letter, I invite all our young men and women as well as those attending the Greek and Catechetical Schools to attend these lessons, which are free of charge. It is the Archdiocese that covers the expenses of the upkeep and operation of the School in conjunction with the moral and material support of sponsors and donors and the supervision of its Administrative Committee, which is under the chairmanship of Dr. Marios Papadopoulos, who is well-known both as a musician and as music director of the Oxford Philomusica, which is based in that historic university city.

There is no need to emphasise and underline the immense value of music in the formation and edification of man. From the time of the creation of the world onwards, men of every race and nation have cultivated music, and through poetry and hymnology praise God and delight and instruct men of every age and condition.

We, as Orthodox Christians, have inherited Byzantine music and psalmody from our forefathers; and this has become the sacred means whereby we praise and hymn the Triune God. It cannot be disputed that Orthodox Christianity has the world's richest hymnology and religious poetry. From this, all derive sacred lessons and are instructed in things divine, so as to cultivate peace, faith, love and respect for our fellow-men and to offer divine worship to the glory of our Saviour Christ Who, through His mercy and love for mankind, has revealed to us the Good News of salvation and sacred hope.

Wishing you health and that the new academic year may be blessed by Christ, the Saviour of the world, we remain with much love in Christ and blessings.

I remain,

With much love and prayers
October 2001.

PRAYER FOR PEACE

*Delivered by His Eminence Archbishop Gregorios of Thyateira and Great Britain
on 24th September 2001 at the Emergency Meeting of the Three Faith's Forum*

Almighty and All-Merciful God, Lover of mankind, Who has brought all things into existence from nothing, and with ineffable wisdom has arranged for each one to accomplish unerringly the goal which you have laid down from the beginning; as You are powerful, bless and protect the whole creation which You have fashioned.

Give peace and concord to all nations and peoples, Lord, and understanding and co-operation in all things, so that we may lead a tranquil and quiet life. Guide us always to keep Your laws, which You have laid down for the whole of creation for the unalterable maintenance and government of the universe.

Fence round the whole creation with the mighty strength of Your love for mankind, and deliver us from the corruption which threatens us; for we, Your servants and the work of Your hands, have set our hopes and trust on You.

Threats and scourges and destruction hang over us, Lord, because of the multitude of our transgressions; for we have sinned and transgressed and gone far from you, and we are affected and afflicted by dire perils; but, Lord, put an end to the evil designs which are being devised against us with senseless intent, and turn aside from the earth every destructive action of the works of human hands which contrive corruption leading to ruin.

As we remember before you all victims of terrorism throughout the world (and, in particular, those caught up in the recent events in New York, Washington and

Pennsylvania), be with those who mourn those who have departed this life in a violent, cruel and senseless fashion and comfort them in their grief, according to Your great mercy.

Be mindful of all those who are injured and maimed - whether in body, heart or mind - and assist and strengthen all those who are caring for them, for You are good and love mankind.

God, All-Merciful and Compassionate, grant us a goodly entrance and a goodly exist and sustain us with Your power. For we know that Truth has come and Falsehood has been put to flight, and that Falsehood will never triumph. For You are our peace and our safety and in Your divine, fatherly safekeeping do we place our hopes and trust.

Extend Your mighty hand and protect Your people, bestowing upon us and upon the whole world an angel of peace to guard and protect us from all evil powers and men.

Almighty Lord, Who created all things with wisdom and Who watch over and guide them by Your all-powerful hand, grant peace and well-being to the whole of Your creation so that it may prosper and remain unharmed by hostile elements; for You, Master, commanded that the works of Your hands should remain unshaken until the end of the age; for You spoke and they came into being and from you they receive mercy for the turning away of all evil, and for the salvation of the human race that glorifies You, Who are praised and exalted above all, now and for ever. Amen.

AN APPRECIATION OF THE CURRENT SITUATION IN THE WORLD AND WITHIN THE ORTHODOX CHURCH, FROM AN ORTHODOX POINT OF VIEW.

By His Eminence Archbishop Gregorios of Thyateira and Great Britain

Dear Brothers and Sisters, our fellow human beings, Children of the One God,

We have been invited here, in these beautiful surroundings of the Rockefeller Centre, to meet and discuss very important issues. Issues which are of paramount importance for Humanity, for the whole World, for the whole of Creation, which were entrusted to man by the Creator. We are here under the auspices and initiatives of the United Nations Organisation, which for the last fifty and more years has endeavoured to bring together all the Nations, in order to meet and discuss their common problems, in order to anticipate divisions and conflicts and be able to cultivate peace, reconciliation, understanding, and common sense in dealing with very sensitive issues in their national and international interests.

We are here at a time when the World, the East and the West, the North and the South, people everywhere in the Globe are grieved by what happened on Tuesday September the 11th, 2001 in New York and Washington. Everybody awoke and realised that we are not safe irrespective of which country or city we live in. Humanity has realised that we are very close to one another in pain and suffering and that we have a common fate in this life. We have realised that human beings possess evil powers, which can be used against our fellow human beings in a ruthless way and bring suffering and immense destruction to life and to Creation.

Breathing and feeling this spiritual, social and human climate we have gathered together - people, men and women from many countries and from many different spiritual, social, cultural, religious, educational and political backgrounds - here in this historic city of New York. We have demolished the walls which separate us, we have forgotten our religious and cultural differences. We have swallowed our pride and arrogance, we have humbled ourselves in the eyes of God. We recognise, in silence, that we are children of God and that we are united existentially with our common humanity and common fate. We realise and accept with humility that we need one another; we confess that Humanity is a family, which is comprised of many members of various hues.

It reminds me of the words of St. Paul to the Athenians, when he was invited by the wise and

arrogant philosophers of that eternal city, to speak about Christianity in heathen city. He said to them : "And he made from one man every nation of men to live on all the face of the earth, having determined allotted periods and the boundaries of their habitation, that they should seek God, in the hope that they might feel after him and find him. Yet he is not far from each one of us, for 'In him we live and move and have our being'; even some of your poets have said, 'For we are indeed his offspring.' [Acts of the Apostles Ch. 17, 26-28]."

A contemporary Greek singer composed a song inspired by the story of Creation given to us in the first book of the Old Testament, in Genesis. He says, among other things: "You, O God created me, but have created many other brethren, black, red, yellow, you are the Creator but also the worker of your creation. So I glorify your Holy Name for your wonderful work with my songs". Also another contemporary Greek poet and philosopher in one of his poems has said: "This land is yours but also it is mine. That is we have to live together in harmony and share with joy and happiness and thanks what you have given to us human beings as an inheritance." These thoughts echo the teaching of Christ who said : "You have heard that it was said, 'You shall love your neighbour and hate your enemy.' But I say to you, Love your enemies and pray for those who persecute you, so that you may be sons of your Father who is in heaven; for he makes his sun rise on the evil and on the good, and sends rain on the just and on the unjust." [St. Mathew Ch. E, 43, 45].

I mentioned these thoughts to remind ourselves that all of us are children of the same God. So we are all united in a unique, unquestionable way. And this is how, in our days we have realised the unity which exists. Among all humans. In our days, mass media, modern communications and sharing, in a unique, unparalleled way, in the wealth of knowledge, discoveries and inventions of man, sharing in some way in all the good and bad things which have moulded our common fortune and common future.

So bearing all these in mind, we understand that we share in the fear of evil, which is spread throughout the globe, and caused by terrorism and all sinful elements that fight against humanity and its achievements on this planet. Hence, this evil and terroris unacceptable to everybody. No human being and creature is ready or willing to sacrifice the labours of thousands of years of human history for the sake

of some insane men and women. Let us be clear about this and work together for peace, tolerance, understanding among nations and races and religions and I humbly think that religions and, in our case, Christianity and particularly Orthodox Christianity, have a role to play in these times. I shall try to make myself clear: First of all, we must remind one another that religions play an important role for every human being. Man is not only a social animal, as the philosopher Aristotle tells us, but man is also by nature a religious animal. From time immemorial human beings worshipped God. First in a primitive way and gradually God was revealed in multiple ways to man, as St. Paul says when writing to the Jews: *"In many and various ways God spoke of old to our fathers by the prophets; but in these last days he has spoken to us by a Son, whom he appointed the heir of all things, through whom also he created the world."* [Hebrews Ch. A, v.1-2].

Communism had tried to suppress religions but, as all of us know, it failed and in less than a hundred years Communism ceased to exist and guide and control the fortunes of millions of people. So God's power and influence are existential and nobody can take out, subtract or wipe away our whole beings. We see it in the fundamentalists of our day are trying to justify in the name of God their evil actions. I think that religious leaders have a unique role to play, in instructing their faithful to learn to respect other religions and appreciate their contribution to the welfare and progress of humanity.

So, let us work together towards the realisation of this noble goal. It is imperative for us all, for the future of Humanity, for the future of Creation that we must come together to this end, we must put aside our pettiness and prejudice and selfishness and pride, our greed and our arrogance, and organise a common forum, to create an organ, a body like the United Nations, in order to have a continuous dialogue for reconciliation, for re-evaluation of our attitude towards one another, towards our fellow human beings and together to work for peace among religions, among nations and states and among personalities.

I humbly think it is time for religions and, since I am a Christian, for Christianity, to raise its voice for peace and reconciliation. God continuously reconciles with us, with humanity, so we humans must imitate His divine example and His love for humanity. Unless love and tolerance, humility and respect for one another prevail, we can find no solution to the problem the world is facing today. Justice and freedom, without peace does not exist. It cannot be established in our everyday life. We must show in practice our love and respect for our neighbour. Humanity cannot these days wants deeds, it wants good will, it wants more sensitivity and respect for one

another, particularly from the people of religion and especially the leaders who must lead the way towards a better, safe, just, free world, ready to respond to the material and spiritual needs of all those who happen to be less privileged, weaker in human terms and more vulnerable to the false and deceptive voices of demagogues, who exploit religion in order to succeed in their evil ideas and goals. Myself, as an Orthodox Christian who comes from a country which still suffers to day, I do feel the dilemma; I understand the pains and I pray for reconciliation of the people involved in that tragic division. Also, as a Christian born in an area where Christians and Muslims and Jews have lived alongside for hundred of years, I believe that there is hope for the reconciliation of people and religions.

Two weeks ago, I was in Amman, representing his All Holiness the Ecumenical Patriarch of Constantinople at the enthronement of the new Patriarch of Jerusalem, Eirineos. I was very much impressed by the people of Jordan. I marveled at the wisdom of the King, His Majesty Abdullah, his Government and the other leaders of the country for their tolerance, their openness, their welcome and respect for the Christians and all the religions existing in that beautiful country. Their example must inspire all of us to do our best in order to overcome our differences and find new ways to work and to live together as children of the same God and Creator of Man and of the whole Universe.

I shall conclude this short address with the words and the message of the Orthodox Patriarch of Antioch, Ignatius, which he gave on two occasions, during the joyous celebrations of the enthronement of his Beatitude the Patriarch of Jerusalem. He is himself an Arab Orthodox Christian born in Syria and living in that part of the world. He said that only the message of love can reconcile man and heal the wounds, - spiritual, mental and bodily - and any other wounds that exist and torment humanity in our days.

In the words of St. Paul to the Christians of Corinth, about the importance and uniqueness of love, for the welfare and progress of humanity: Only in that way can we assure one another that we are of the same family, that we are children of God and only in that way can we survive and continue in this world and the other to come in full communion with Him, that He is the Alpha and Omega, the Beginning and the End. St. Paul says: *"If I speak in the tongues of men and of angels, but have not love, I am a noisy gong or a clanging cymbal. And if I have prophetic powers, and understand all mysteries and all knowledge, and if I have all faith, so as to remove mountains, but have not love, I am nothing. If I give away all I have, and if I deliver my body to be burned, but have not love, I gain nothing. Love is patient and kind; it is not arrogant or rude. Love does not"*

insist on its own way; it is not irritable or resentful; it does not rejoice at wrong, but rejoices in the right. Love bears all things, believes all things, hopes all things, endures all things. Love never ends; as for prophecies, they will pass away; as for tongues, they will cease; as for knowledge is imperfect and our prophecy is imperfect; but when the perfect comes, the imperfect will pass away. When I was a child, I spoke like a child, I thought like a child, I reasoned like a child; when I became a man, I gave up childish ways. For now we see in a mirror dimly, but then face to face. Now I know in part; then I shall understand fully, even as I have been fully understood. So faith, hope, love abide, these three; but the greatest of these is love." [A' Cor. Ch. II, 1-3]

The Ecumenical Patriarchs of Constantinople the Patriarch Athenagoras who served for many years as the Lead of the Greek Archdiocese of America during the second World War and the present Ecumenical Patriarch Bartholomew both stressed the need for reconciliation and co-operation between the various religions, and particularly between Muslim and Christians with whom the Orthodox Christian by the accident of History live together since the appearance of Mohamed and His teaching in the 7th century.

As I said before, the present Patriarch of Antioch Ignatios always preaches concord and self-respect of Christians and Muslim and Jews and all the other religions. In his writing he comes again and again of the importance of love one another and stresses the spirit of charity and mercy we must show to our fellow brothers and sisters of other religions. Anyway, it is needless to say that our Church initiated and played an important role for the reapproachment, not only between the Christians but also between the other monotheistic religions, with whom we have so many common things in faith and outlook and ethos.

Having in mind the development of hatred existing in our days between the fundamentalists and the other people, it seems imperative to open our arms and our hearts and free our good selves from the prejudice existing between people and help one another. The Christians must show more sympathy and understanding towards those who feel suppressed and underprivileged and the Muslims must declare that they are against violence. We can't solve our differences with force, we can't impose our will with the strength of arms, unless we come together and talk sincerely and with frankness.

The United Nations is an Organisation established fifty and more years ago, in order to bring all the Nations together and establish a venue welcome and accepted by everybody. After so many years of experience and hard work, now realised that it is of paramount importance to seek the co-operation and

assistance of the various religions of the World. We, the leaders of religions, have a great and huge responsibility: For us, in these days is opened a new arena to work together, to come closer to one another to humble ourselves in the eyes of the Creator and in the eyes of the whole Humanity in order to overcome the present sad situation we are confronted. It is unacceptable, it is not blessed in the eyes of God his children to kill one another, in that shameful way. We must not forget that God Almighty and Merciful and full of Compassion will bless the killing and assassinations of innocent people. Who has the right to kill the others. We can recall what happened to Cain, when he killed his Brother Abel. God asked his Genesis: "Then the LORD said to Cain, 'Where is Abel your brother?' He said, 'I do not know; am I my brother's keeper?' And the LORD said, 'What have you done? The voice of your brother's blood is crying to me from the ground. And now you are cursed from the ground, which has opened its mouth to receive your brother's blood from your hand" [Gen. 4:9-11].

Blood is shed on Earth since time It is part of a sinful world we live in. Our main task, our duty and our obligations, is to encourage our people the faithful to participate in educating the young generation to respect the other beliefs and religions. We can't expect peace and in the wider society, unless we learn to love one another and respect them. Differences and divisions and misconceptions always existed in human life. The teachers and the priests and the men of religion and authority we have to find ways to bridge bridges among nations and any various religions and cultures existing in the Ecumene. I think that education is of paramount importance if we wish to build a new world free from fear, free from prejudice and free from misconceptions which build walls and enclose us in our small selfish world.

Christianity has a huge, unique responsibility in these matters, because Christ is the Prince of peace and as such he expects his followers. The Orthodox never encouraged a religious war. For hundred of years we live together with Muslims side by side. And I think I can repeat what the Ecumenical Patriarch Bartholomew declared in the European Parliament few years ago. He said the following: "A war in the name of religion is immoral and godless".

22 October 2001.

THE VARANGIAN GUARD TAKE PART IN THE SHREWSBURY CARNIVAL

by Reverend Christodoulos Fyles

Like many parishes we are faced with the problem of having children of different ages who come to Church at different frequencies making it difficult to run a normal Sunday School. At any time there may be two children or twenty children. So for the last year we have been experimenting with a club for the children in the parish who come to the liturgy. The idea is that by the time they are fourteen they should have a good knowledge and understanding of their Orthodox Faith.

We have called the club the "Varangian Guard". This name was chosen for two reasons. One was that after the conquest of Britain by the Normans in 1066 those devout Orthodox Christians wanting to preserve their faith fled the Norman persecutions and went to Constantinople where the men became mercenaries and joined the Varangian Guard. The other reason for calling the club the Varangian Guard is that it helps the children get a background of Church History, Geography and Ceremonial. We can inspire the children with lives of saints starting with Emperors, Soldiers and Patriarchs.

The club has a badge system. Everyone joins as a Recruit, then progresses to Shield bearer, then Standard bearer, then Sword bearer, Cross bearer and finally Christ bearer. Each level has a syllabus covering all aspects of Christianity from the Old Testament; learning prayers and doctrine; learning to read the inscriptions on icons, and practical things such as thinking out how individual children will prepare themselves for receiving communion. We have included children from the age of five because they are so enthusiastic but everyone can go at their own pace.

The Varangian Guard also meets for fun days, expeditions and picnics. We actively encourage our relatively small number of children to participate in activities outside the parish, especially in the Summer Camp, where they can learn from others experiences and begin to take responsibility for their own spiritual lives away from home and Parish. They meet other enthusiastic Orthodox Children from very different backgrounds and make lasting friendships among the Archdiocese and International Youth Movements.

Recently our Varangian Guard took part in the Shrewsbury Town Carnival. Each year in June a large number of organisations process round the town either on foot or with a float on a lorry. The theme of this year's carnival was 'Fun and Laughter'. We had already spent several 'fun days' finding out about and making Roman Armour so we decided to create the walls of Constantinople and Hagia Sophia and have the crowning of an emperor on a small lorry. The children looked carefully at icon depicting

the clothes worn by Byzantine Emperors and Empresses. Older Varangians of nine, ten and eleven, worked extremely hard to paint the walls and shields and make swords, jewellery, crowns and lamellar armour. One of the children's parents had worked as a seamstress for theatres and television so she made some beautiful and accurate costumes.

On Saturday, 16th June 2001, there was a great deal of activity as members of the congregation helped fix the Walls of Constantinople and Hagia Sophia to the small builder's lorry lent by another member of the parish. Mothers and children filled our house having picnics and then dressing as either soldiers, couriers, Emperors or Empress. Another member of the parish spent the morning making drinks and sandwiches for everyone too busy to stop. By midday the lorry was transformed into the hippodrome on a festival day in 1100.

The members of the Varangian Guard were squeezed into cars and everyone went to Shrewsbury Park to line up in the queue of lorries and foot groups to be judged before the procession started. Unfortunately it poured with rain but with shields and umbrellas their heads stayed dry even if their feet and trousers were soaked. This didn't stop the children smiling. As they went slowly around the town watched by about three thousand people the Emperor called out "AXIOS", "WORTHY" and was answered by soldiers and couriers raising axes or hands. At the end of the parade the children of the Greek Orthodox Church were presented with a "Highly Commended" certificate.

We were all very proud of our Varangian Guard as they maintained a cheerful disciplined spirit throughout. They put much into the day and got a great deal from it as well as promoting the Church of the Holy Fathers in the town and joining in with a community activity.

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ

- Τό απόγευμα εύλογησε τούς γάμους τοῦ Σάββα Α. Νικολαΐδη και τῆς Sarah Golby στὸν Καθεδρ. Ναό τῆς Ἀγίας Σοφίας Λονδίνου και στὴ συνέχεια παρέστη στὴ Δεξιώση πού ἀκολούθησε. Ἀργότερα ἀνέχωρησε γιὰ τὴν Αθήνα.
- Τό πρωὶ ἀνέχωρησε γιὰ τὴ Θεσσαλονίκη δην εύλογησε τὸ ἀπόγευμα στὸν Καθεδρ. Ναό τῆς Ἀγίας Σοφίας τούς γάμους τοῦ Κωνσταντίνου Κωνσταντινίδη και τῆς Καλλιόπης Καραστεφάνου.
- Τό πρωὶ ἐπισκέφθηκε τὸν Μητροπολίτη Παντελεήμονα. Ἀργότερα τὸν ἐπισκέφθηκαν διαδοχικά ὁ Θεόδωρος Παπαβασιλεὺς (ουνδεύμενος ἀπὸ τὸν πνευματικὸν τοῦ πατέρα) και ὁ Βαρνάβας Μίσιον, φωτιστὲς στὴ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, ἐπασταλμένοι ἐκεῖ ἀπὸ τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν Θυατείρων. Παρεκάθησε σὲ δεῖπνο πού παρέθεσαν στὴν οἰκία τους ὅτι Κωνσταντίνος και ἡ Καλλιόπη Κωνσταντινίδη στὴν Καλαμαριά, ἀνέχωρησε δὲ μετά γιὰ τὴν Αθήνα ἀπὸ τὸ ἀεροδρόμιο Μακεδονία τῆς Μίκρας και στὴ συνέχεια γιὰ τὸ Λονδίνο.
- Τό πρωὶ ἀνέχωρησε γιὰ τὴ Γλασκώβη δην τέλεσε τὴ Νεκρώσιμη Ἀκολουθία γιὰ τὸν Sir Αργυρό Στάκη στὸν Καθεδρ. Ναό τοῦ Ἀποστ. Εὐάγγ. Λουκαὶ και στὴ συνέχεια στὸ Κομητήριο τοῦ Dunblane. Ἀργότερα μετέβη στὸ Ξενοδοχεῖο Dunblane Hydro, δην συγκεντρώθηκαν τὰ μέλη τῆς πενθούσης οικογενείας, καθὼς και λοιποὶ συγγενεῖς και φίλοι, γιὰ νὰ ἔκφρασε τὴ συμπλεθείᾳ του.
- Τό ἀπόγευμα ἐπέστρεψε στὸ Λονδίνο. Τό βράδυ παρέστη σὲ δεῖπνο στὸ Lambeth Palace πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀρχιεραββίνου, ἐπ’ εὐκαρίπτη τῆς ἀπονομῆς σ’ αὐτὸν τοῦ ἐπίτιμου τίτλου τοῦ Δρος Θεολογίας.
- Τό μεσημέρι παρέθεσε γεῦμα στὸν π. Γεώργιο Χρηστίδη, τὴν Πρεσβύτερο του και τὸ γιό του. Τό ἀπόγευμα τὸν ἐπισκέφθηκαν διαδοχικά ὁ Ἀρχιμανδρίτης Φιλόθεος Γρηγοράπτης, ὁ Διάκονος Σεραφήμ Πέρδικος, ὁ Andrian Tobin και ἡ δῖς Παναγιώτα Παναγιώτου.
- Τό πρωὶ τέλεσε τὴν κηδεία τοῦ Κώστα Χριστοφῆ, στὸν Ιερό Ναό τῆς Μεταμόρφωσης τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ στὸ Woolwich Λονδίνου. Τό ἀπόγευμα παρέστη σὲ Συνέδριο μὲ θέμα "Τὸ πρόγραμμα Ἐκπαίδευσης τῶν Σχολείων τῶν Ἑλληνικῶν Κοινοτήτων M. Βρετανίας", ποὺ ὄργανωσαν ἀπὸ κοινοῦ οἱ Ἐκπαιδευτικὲς Ἀποστολές Ἑλλάδας και Κύπρου στὸ Χώλλ τοῦ Ἀποστ. Βαρνάβα Wood Green. Στὴ συνέχεια, τὸν ἐπισκέφθηκε ἡ κα. Μαρία Σπύρου. Τό ἀπόγευμα τέλεσε τὸ Εσπερινὸν στὸν Ιερό Ναό Ἀγίου Ἀντωνίου και Ἀγ. Ἰωάννου Βαπτιστοῦ Holloway.
- Τό πρωὶ τέλεσε τὸ Θ. Λειτουργία στὸν Ιερό Ναό τοῦ Ἀποστ. Ἀνδρέα Weston-super-Mare, δην και τέλεσε, στὴ συνέχεια, ἐπιμνημόσυνη Δέηση γιὰ τὸν πρώντην Ἀρχιεπίσκοπο Θυατείρων & Μ. Βρετανίας Ἀθηναγόρα Κοκκινάκη, ἐπ’ εὐκαρίπτη συμπλήρωσης 22 χρόνων ἀπὸ τὸ θάνατο του. Ἀργότερα παρεκάθησε σὲ γεῦμα πού παρέθεσε σὸν Πρόδρομο τῆς Κοινότητος. Τό ἀπόγευμα εύλογησε τὸ σπίτι τοῦ John Tavener και τῆς Lady Μαρίννας Tavener στὸν περιοχὴ Child Okeford τοῦ Dorset, ἐτίμησε δὲ τὸν Sir John μὲ τὸ Σταύρο τῆς 75ετηρίδος τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς. Στὴ συνέχεια τέλεσε Δօξολογία γιὰ τὴ 10η ἐπέτειο τῶν γάμων τοῦ ζεύγους, ποὺ ἔγινε στὸ παρεκκλήσι τῆς οἰκίας τους, παρέστη δὲ στὴ δεξιώση πού ἀκολούθησε.
- Τό πρωὶ τέλεσε τὴ Θ. Λειτουργία στὸν Ιερό Ναό τοῦ Ἀποστ. Ἀνδρέα Weston-super-Mare, δην και τέλεσε, στὴ συνέχεια, ἐπιμνημόσυνη Δέηση γιὰ τὸν πρώτην Ἀρχιεπίσκοπο Θυατείρων & Μ. Βρετανίας Ἀθηναγόρα Κοκκινάκη, ἐπ’ εὐκαρίπτη συμπλήρωσης 22 χρόνων ἀπὸ τὸ θάνατο του. Ἀργότερα παρεκάθησε σὲ γεῦμα πού παρέθεσε σὸν Πρόδρομο τῆς Κοινότητος. Τό ἀπόγευμα εύλογησε τὸ σπίτι τοῦ John Tavener και τῆς Lady Μαρίννας Tavener στὸν περιοχὴ Child Okeford τοῦ Dorset, ἐτίμησε δὲ τὸν Sir John μὲ τὸ Σταύρο τῆς 75ετηρίδος τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς. Στὴ συνέχεια τέλεσε Δօξολογία γιὰ τὴ 10η ἐπέτειο τῶν γάμων τοῦ ζεύγους, ποὺ ἔγινε στὸ παρεκκλήσι τῆς οἰκίας τους, παρέστη δὲ στὴ δεξιώση πού ἀκολούθησε.
- Τό πρωὶ τὸν ἐπισκέφθηκαν διαδοχικά ὁ Πρωτοπρ. Γεώργιος Σουλαὸς και ὁ Διάκονος Αναστάσιος Ἀλεξίου. Τό μεσημέρι παρέθεσε γεῦμα στὸν Πρωτοπρεσβ. τοῦ Οικουμ. Θρόνου Στυλιανὸν Χάρακα. Τό ἀπόγευμα τὸν ἐπισκέφθηκαν διαδοχικά ὁ Μιχαὴλ Ζωγράφου, ὁ Πρωτοπρ. Ἀλέξανδρος Cherney, συνδεύμενος ἀπὸ τὸν Διάκονο John Frost και μέλη τῆς Ὀρθόδοξης Κοινότητας Latvian Λονδίνου, γιὰ νὰ συζητήσουν γιὰ τὴν μέλλουσα πορεία τῆς Κοινότητος, ὁ Στάμος Χούλης και ὁ Μάριος Ναζέρης.
- Τό πρωὶ τὸν ἐπισκέφθηκαν διαδοχικά τὸ ζεύγος Νικόλαου και Γκέρτα-Αικατερίνης Θεοδωράκη, ὁ Γεώργιος Χατζηφάνης και ὁ Ἀλέξανδρος Προκοπίου. Τό βράδυ παρέθεσε δεῖπνο στὴν δίδα Παναγιώτα Παναγιώτου.
- Τό πρωὶ τέλεσε Ἀγιασμὸν γιὰ τὴν ἔναρξη τῆς σχολικῆς χρονιάς στὸ Ἑλληνικὸ Κολλέγιο Λονδίνου. Στὴ συνέχεια τὸν ἐπισκέφθηκαν διαδοχικά ὁ π. Αναστάσιος Σαλαπάτας και ὁ π. Γεώργιος Χρηστίδης μὲ τὸν Πρεσβύτερο του.
- Τό πρωὶ τὸν ἐπισκέφθηκε ὁ Κώστας Παπαδόπουλος και ὁ Χρήστος Τσαγκαρίδης.
- Τό πρωὶ τέλεσε τὴ Θ. Λειτουργία στὸν πανηγυρίζοντα Καθεδρ. Ναό τοῦ Τιμίου Σταυροῦ Hendon. Ἀργότερα παρεκάθησε σὲ δεῖπνο πού παρέθεσε ὁ Δρ. Ἀνδρέας Πλεντρίτης.
- Τό πρωὶ τὸν ἐπισκέφθηκαν ὁ Χρήστος Μανώλης και ὁ Νεκτάριος Μπαρούντης. Ἀργότερα ἐπισκέφθηκε στὸ Νοσοκομεῖο τὸν Γιάννη Χριστοδούλιδη.

- Τό πρωὶ ἐπισκέφθηκε τὴν Κοινότητα τῶν Ἀγ. Ἀποστόλων στὸ Preston, δην κήρυξε και προέστη ἐπιψημάδουνης δέησης γιὰ τὰ θύματα τῆς τρομοκρατικῆς ἐπίθεσης στὶς Η.Π.Α. Ἐν συνεχείᾳ παρεκάθησε σὲ γεῦμα πού παρέθεσε ἡ Κοινότητα. Τό ἀπόγευμα εύλογησε τὸν γάμο τοῦ Σάββα Α. Νικολαΐδη και τῆς Sarah Golby στὸν Καθεδρ. Ναό τῆς Ἀγίας Σοφίας τοῦ Σάββα Α. Νικολαΐδη.
- Τό πρωὶ τὸν ἐπισκέφθηκε τὸν Ιερό Ναό τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Μάντεστερ, παρέστη δὲ στὴ δεξιώση πού ὄργανωσε ἡ Κοινότητα.
- Τό πρωὶ τὸν ἐπισκέφθηκε τὸν Ιερό Ναό τοῦ Ομολογιακοῦ Σχολείου "Ἀγιος Κυπριανός" παρέστη σὲ Συνέδριο μὲ θέμα "Σχολεῖα: Πώς Κατατάτη ἡ Επιτυχία?" πού ὄργανωσε τὸ Υπουργείο Παιδείας Βρετανίας στὸ Brighton. Ἀργότερα, παρεκάθησε σὲ δεῖπνο παρατέθεν ἀπὸ τὸν Πρόεδρο τῆς Κοινότητος Brighton.
- Τό πρωὶ τὸν ἐπισκέφθηκε τὸν Ιερό Ναό τοῦ Αγίου Σιγάλα, και ἡ κα. Λύδια Σούρα. Τό ἀπόγευμα προπρόδευσε συνεδρίας τῶν Κηδεμῶν τῆς Κοινότητος Ἀγ. Αναργύρων Gospel Choir τοῦ Β.Λονδίνου.
- Τό μεσημέρι τέλεσε Ἀγιασμὸν στὸ σχολεῖο τῆς Ἑλληνικῆς Πρεσβείας Λονδίνου. Τό ἀπόγευμα προηδρεύει συνεδρίας τοῦ διδακτικοῦ πρωσποκού τοῦ Ὀρθόδοξου Ομολογιακοῦ Σχολείου "Ἀγιος Κυπριανός". Ἀργότερα ἐπισκέφθηκε τὸν Ιερό Ναό τῶν Ἀγίων Κωνσταντίνου & Ἐλένης, Croydon και στὴ συνέχεια προηδρεύει συνεδρίας τῶν Κηδεμῶν τοῦ ἐλύτρου Σχολείου.
- Τό βράδυ παρέθεσε δεῖπνο στὸν Δρα. Μαρία Βασιλειάδου.
- Τό μεσημέρι παρεκάθησε γεῦμα στὸν Χάρη Σοφοκλείδου. Τό ἀπόγευμα τόν την ἐπισκέφθηκε οἱ Βασιλιάρινες Αναργύρων Στρατιώτες της Λονδίνου.
- Τό πρωὶ τὸν ἐπισκέφθηκε τὴ Νεκρώσιμη Ἀκολουθία γιὰ τὸν Κυριάκο Μούσκα στὸν Καθεδρ. Ναό τοῦ Τιμίου Σταυροῦ Hendon, ἀργότερα δὲ ἐπισκέφθηκε τὴν οικογένεια τοῦ ἐκλιπόντος γιὰ νὰ ἔκφρασε τὴ συμπλεθείᾳ του. Τό ἀπόγευμα τέλεσε τὴ βάπτιση τῆς θυατέρας τοῦ Σταύρου και τῆς Σάρας Σταυρινού στὸν Καθεδρ. Ναό της Κοιμήσεως τῆς Παναγίας Wood Green. Τό ἀπόγευμα παρέστη στὸ Συμπόσιο ποὺ διοργάνωσε ἡ Ἑλληνικὴ Πρεσβεία στό Royal Holloway μὲ θέμα "Ημηρίαι και Θάλασσες τῆς Ελλάδας".
- Τό πρωὶ τέλεσε τὴ Θ. Λειτουργία στὸν Ιερό Ναό τῆς Ἀγίας Αικατερίνης Barnet, δην στὴ συνέχεια τέλεσε τὴ βάπτιση τῆς Σμύρνης-Σερένας-Σοφίας, θυατέρας τοῦ Ἀνδρέα και τῆς Sharon Polukárpatou. Τό ἀπόγευμα τέλεσε τοὺς γάμους τοῦ Ιωάννη Πιστορ και τῆς Αννας Στρατῆ στὸν Καθεδρ. Ναό της Ἀγίας Σοφίας Baywater, παρέστη δὲ στὴ δεξιώση πού ἀκολούθησε σὲ κεντρικὸ ξενοδοχεῖο τοῦ Λονδίνου.
- Τό πρωὶ τέλεσε τὸ Θ. Λειτουργία στὸν Ιερό Ναό τῆς Ἀγίας Αικατερίνης Barnet, δην στὴ συνέχεια τέλεσε τὴ βάπτιση τῆς Σμύρνης-Σερένας-Σοφίας, θυατέρας τοῦ Ἀνδρέα και τῆς Sharon Polukárpatou. Τό ἀπόγευμα τέλεσε τοὺς γάμους τοῦ Ιωάννη Πιστορ και τῆς Αννας Στρατῆ στὸν Καθεδρ. Ναό της Ἀγίας Σοφίας Baywater, παρέστη δὲ στὴ δεξιώση πού ἀκολούθησε σὲ κεντρικὸ ξενοδοχεῖο τοῦ Λονδίνου.
- Τό πρωὶ τέλεσε τὸν Ιερό Ναό τοῦ Τριηλίου τοῦ Portcullis House, μὲ θέμα τὴν Τρομοκρατία. Τό ἀπόγευμα παρεκάθησε σὲ δεῖπνο πού παρέθεσε ὁ Παντελῆς Δημοσθένης πρὸς τὸν Μητροπολίτη Κιτίου κ. Χρυσόστομου.
- Τό πρωὶ τέλεσε τὸν Ιερό Ναό τοῦ Τριηλίου τοῦ Σερβοκαρδίας-Σοφίας στὸ Acton. Τό ἀπόγευμα τὸν ἐπισκέφθηκε ἡ δῖς Μαρία Ιωράνου και ἀργότερα ὁ Ἀρχιμανδρίτης Αθηναγόρας Κωνσταντίνου και Μέλη τῆς Κοινότητος Γενεσίου τῆς Θεοτόκου Camberwell.
- Τό μεσημέρι παρέστη στὴν παρουσίαση τοῦ βιβλίου τοῦ Βρετανοῦ "Υπουργοί Εσωτερικῶν David Blunkett", μὲ θέμα "Πολιτική και Πρόσδοση: Ανανέωση στὴ Δημοκρατία και Κοινωνία". Τό ἀπόγευμα τὸν ἐπισκέφθηκαν διαδοχικά ὁ Μάριος Ναζέρης & ὁ Ιεραρχὸς Προϊστάμενος και Μέλη τῆς Κοινότητος Ἀγίου Αντωνίου και Ιωάννου Βαπτιστοῦ Holloway.
- Τό πρωὶ τέλεσε τὸν Ιερό Ναό τοῦ Τριηλίου τοῦ Σερβοκαρδίας-Σοφίας μὲ τὴ συζήτηση και τέλλος την θέματα της δέησης στὸ παρεκκλήσιο τῆς Αρχιεπισκοπῆς γιὰ τὸν Ιωάννη Χριστοδούληδην. Τό πρωὶ τέλεσε τὴ βάπτιση τῆς Ανανέωσης στὸν Ιερό Ναό τοῦ Τριηλίου τοῦ Σερβοκαρδίας-Σοφίας στὸ Καθηδρ. Ara Darzi μὲ θέμα: "Η Επίδραση τῆς Τεχνολογίας στὴν Χειρουργική".
- Τό πρωὶ τέλεσε τὸν Ιερό Ναό τοῦ Τριηλίου τοῦ Σερβοκαρδίας-Σοφίας στὸ Ελληνικό Κέντρο, και στὴ συνέχεια παρέστη σὲ δεξιώση πού ὄργανωσε ἡ Ελληνικὴ Ιατρικὴ Εταιρεία M. Βρετανίας, στὴν οποία μίλησε ὁ Καθηδρ. Ara Darzi μὲ θέμα: "Η Επίδραση τῆς Τεχνολογίας στὴν Χειρουργική".
- Τό πρωὶ τέλεσε τὸν Ιερό Ναό τοῦ Τριηλίου τοῦ Σερβοκαρδίας-Σοφίας στὸ Ελληνικό Σχολεῖο τοῦ Αποστ. Βαρνάβα Wood Green. Τό ἀπόγευμα εύλογησε τοὺς γάμους τοῦ Alexander Corcoran και τῆς Ξένιας Γερουσλάνου στὸ παρεκκλήσιο τῆς Αρχιεπισκοπῆς. Τό βράδυ τέλεσε τὴν θέματα της δέησης στὴ Εποπτεία τοῦ Ιερού Ναοῦ Αγίου Δημητρίου Edmonton.
- Τό πρωὶ τέλεσε τὰ ἔγκαινα τοῦ Ιερού Ναοῦ Αγίου Δημητρίου Εδμόντον και στὴ συνέχεια τὴ Θ. Λειτουργία. Ἀργότερα παρεκάθησε στὸ γεῦμα πού παρέθεσε ἡ Κοινότητα.

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ

1. Τό απόγευμα άναχώρησε γιά τό Άμμαν Ιορδανίας ώς έκπροσώπου τής Α.Θ. Παναγιότης τού Οίκουμενικού Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου γιά τήν έκει τελετήν ένθρονισέως τού νέου Πατριάρχου Ιεροσολύμων κ. Ειρηναίου.
2. Τό πρωΐ έπισκεφθήκε στό Άμμαν τό Όρθοδοξο Μητροπολιτικό Μέγαρο, όπου ύπεβαλε τά σέβη του στόν Μακάρ. Πατριάρχη Ιεροσολύμων κ. Ειρηναίο. Στή συνέχεια έπισκεφθήκε, στά Βασιλικά Ανάκτορα Beirut al Baraka, τόν Βασιλέα τής Ιορδανίας Abdullah Bin Hussein, κι άργότερα παρεκάθησε σέ επίσημο Γεύμα, στό Ξενοδ. Sheraton. Άκολούθως, μετέβη στόν Μητροπολιτικό Ναό τής Υπαπαντής τού Κυρίου και παρέστη στήν τελετή ένθρονισέως τού Μακάρ. Πατριάρχου Ιεροσολύμων κ. Ειρηναίου και στή δεξίωση πού άκολούθησε στό Youth Center "AL MANTIVE AL PELAYTIE".
3. Τό πρωΐ τόν έπισκεφθήκε ο Μητροπολίτης Λαοδικείας κ. Ιάκωβος, ό ό ποιος και τόν περιήγησε σέ άξιοθέατα τής αρχαίας πόλεως τού Άμμαν. Τό μεσημέρι παρεκάθησε στό γεύμα πού παρέθεσε στήν οικία του ό Rauf Abu Zaber, Όρθοδοξος Χριστιανός, πρώγη Υπουργός Έξωτερικών τής Ιορδανίας, πρός τιμήν δλων τών προσκεκλημένων έκπροσώπων Εκκλησιῶν.
4. Τό πρωΐ, συνοδευόμενος από τήν κ. Ntiva Αγαπητού, έπισκεφθήκε τήν Αμερικανική Σχολή τού Άμμαν.
5. Τό πρωΐ άνεχώρησε γιά τό Λονδίνο μέσω Βυρηττού.
6. Τό πρωΐ έπισκεφθήκε τόν Σάββα Ιωαννίδη στό Νοσοκομείο Middlesex Δ. Λονδίνου. Τό απόγευμα παρέστη στήν έορταστική έκδηλωση γιά τήν Ήμέρα τής Ανεξαρτησίας τής Κύπρου, πού όργανώσε ή Ένωση Κυπρίων Αγγλίας στό St. Monica's Hall.
7. Τό πρωΐ τέλεσε τή Θ. Λειτουργία στόν Ιερό Ναό τού Απ. Βαρνάβα στό Β. Λονδίνο, όπου και προήδρευσε άργότερα τής Στ' Διάσκεψης τού Συνδέσμου Έλληνορθοδόξων Κοινοτήτων πού συνήλθε έκει. Τό απόγευμα εύλογησε τούς άρραβωνες τής Νιόβης Ανδρέου και τού Δημητρίου Δημητρίου και παρεκάθησε στό Δείπνο πού άκολουθησε, στό Fairfield Hotel, Croydon.
8. Τό πρωΐ τόν έπισκεφθήκε στό Γιάννης Τόγιας. Άργότερα τέλεσε Νεκρώσιμη Άκολουθία γιά τόν Κώστα Γεωργίου στόν Ιερό Ναό τού Τιμίου Σταυρού Hendon. Τό απόγευμα δέχθηκε στήν Όρθοδοξία, διά τού Μυστηρίου τού χρισματος, τήν Γκέλατο-Αικατερίνη Μ. Θεοδωράκη, στό Παρεκκλήσιο τής Άρχιεπισκοπής.
9. Τό πρωΐ άνεχώρησε γιά τό Πανεπιστήμιο τού Keele, όπου τέλεσε τό απόγευμα τή Θεία Λειτουργία γιά τούς φοιτητές τού Πανεπιστημίου.
10. Τό μεσημέρι παρεκάθησε σέ γεύμα με τόν Anthony Reynolds. Τό απόγευμα τόν έπισκεφθήκαν διαδοχικά ό Αιδεσ. Μιχαήλ Δανδουλάκης μέ τήν Πρεσβυτέρα του και ή κα. Εύγενία Τσάλκου. Τό απόγευμα τόν έπισκεφθήκαν ή Lady Mariana Marks με τόν άρραβωνιαστικό της Roger Tavener.
11. Τό απόγευμα έδωσε διάλεξη στό έκει Πανεπιστήμιο Metropolitan τού Manchester μέ θέμα τίς Εικονομαχίες και άργότερα παρεκάθησε στό δείπνο πού παρέθεσε πρός τιμήν του ό Πρόεδρος τής Εκκλησίας Εύαγγελισμού τής Θεοτόκου Γεώργιος Γαβριλάσσος.
12. Έπισκεφθήκε τή Βιβλιοθήκη Crellay στό Μάντσεστερ. Τό μεσημέρι παρεκάθησε σέ γεύμα πού παρέθεσε ό Πανίκος Παναγιό στό Εστιατόριο του και στή συνέχεια έπισκεφθήκε τόν Άρχιμ. Έφραίμ Lash στήν οικία του. Τό απόγευμα τόν έπισκεφθήκαν ό Γεώργιος και ή Καλυψώ Christy και στή συνέχεια παρεκάθησε σέ δείπνο πού παρέθεσαν οι Ανδρέας, Αντώνης και Χρυστάλλα Μιχαήλ.
13. Τό πρωΐ άνεχώρησε γιά τή Γλασκώβη, όπου έπισκεφθήκε τόν έκει Καθεδρικό Ναό τού Αποστ. και Εύαγγ. Λουκᾶ και τό Ελληνικό Σχολείο τής Κοινότητας.
14. Τό πρωΐ τέλεσε τή Θ. Λειτουργία στόν Καθεδρικό Ναό τού Αποστ. και Εύαγγ. Λουκᾶ στή Γλασκώβη. Τό μεσημέρι παρεκάθησε σέ γεύμα στήν οικία τής οικογένειας τού άειμνηστου Sir Άργυρου Στάκη και στή συνέχεια τέλεσε

έπιμνημόσυνη δέηση στόν τάφο του. Τό απόγευμα τόν έπισκεφθήκαν ό Ιερέας και ό Πρόεδρος τής έκει Κοινότητας.

15. Τό πρωΐ έπειτρεψε στό Λονδίνο. Τό μεσημέρι τόν έπισκεφθήκαν ό Πρέσβυς τής Γεωργίας Teimuraz Mamatsashvili, συνοδευόμενος από τό Αιδεσ. π. Zaza και τήν κα. Μαρκάτ. Άργότερα παρέστη στά έγκαίνια τής έκθεσης ζωγραφικής τού "Ελληνα ζωγράφου Γιώργου Πολίτη στήν Γκαλερί 47, Russell Square. Τό απόγευμα τόν έπισκεφθήκαν διαδοχικά ή κα. Λία Παύλου και τό ζεύγος Ισαβέλλας και Πλάτωνος Γεωργίου.

16. Τό πρωΐ προήδρευσε συνεδρίας τών Βοηθών του Έπισκοπών και στή συνέχεια παρεκάθησαν σέ γεύμα στήν Αρχιεπισκοπή. Τό απόγευμα δέχθηκε στήν Όρθοδοξία τόν κ. Roger Tavener, μνηστήρα τής Lady Mariana Marks, παρεκάθησε σε στό δείπνο πού παρέθεσαν πρός τιμήν του.

17. Τό πρωΐ τόν έπισκεφθήκε ή κα. Ροζάννα Estephanous. Τό απόγευμα παρέστη σέ Δεξίωση πού έδωσε στήν οικία της "Υπατή Αρμοστής Κύπρου κα. Μύρνα Κλεόπα έπ' εύκαιρια τής Ήμέρας Ανεξαρτησίας τής Κύπρου.

18. Τό απόγευμα τόν έπισκεφθήκε ό Επίσκοπος Άχαϊας κ. Αθανάσιος και στή συνέχεια παρέστη στήν τελετή ένθρόνησης τού Δρος. Douglas Geoffrey Rowell ώς Επισκόπου Γιβραλτάρ Εύρωπης, πού έγινε στόν Αγγλικανικό Ναό St. Margaret τού Westminster Abbey.

19. Τό πρωΐ τόν έπισκεφθήκαν διαδοχικά ό Πρεσβύτερος Στέφανος Χρυσάνθου και ό Νίκος Σκηνίτης. Άργότερα τέλεσε Αγιασμό στής νέες έγκαταστάσεις τού Τυπογραφείου St. Paul's Press στήν περιοχή Tottenham B. Λονδίνου.

20. Τόν έπισκεφθήκαν ό Ανδρέας Εύθυμιαδης, Πρόεδρος και τά Μέλη τής νέας, υπό ίδρυση, Κοινότητος στό Redbridge τού Λονδίνου.

21. Τό πρωΐ άνεχώρησε γιά τό Bristol, όπου τέλεσε Αρχιερατική Θεία Λειτουργία στόν Ιερό Ναό Αποστόλων Πέτρου & Παύλου, έπ' εύκαιρια τών έορτασμών γιά τά 50 χρόνια ιδρύσεως τής Κοινότητας και στή συνέχεια παρεκάθησε στό Δείπνο πού άκολουθησε. Άργότερα εύλογησε τούς άρραβωνες τού Μαρίου Αποστόλου και τής Έλένης Γεωργιάδου. Τό βράδυ παρεκάθησε σε δείπνο πού παρέθεσε ή Κοινότητα.

22. Ανεχώρησε γιά τή Νέα Ύόρκη, προσκεκλημένος σέ Διεθνές Συνέδριο γιά τήν Ειρήνη, στό Rockefeller Centre.

26. Τέλεσε τή Θ. Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα Ναό τού Αγ. Δημητρίου Edmonton.

27. Τό απόγευμα τόν έπισκεφθήκε ό π. Αλέξανδρος τής Όρθοδοξου Εκκλησίας τής Εσθονίας.

28. Τό πρωΐ τέλεσε τή Θ. Λειτουργία στόν Καθεδρικό Ναό τής Αγίας Σοφίας Λονδίνου, έπ' εύκαιρια τής έθνικής έπετείου τής 28ης Οκτωβρίου 1940. Τό απόγευμα παρεκάθησε στό έορταστικό δείπνο πού παρέθεσαν πρός τιμήν του ό Σύνδεσμος Ελληνορθοδόξων Κοινοτήτων M. Βρετανίας, έπ' εύκαιρια τών γενεθλίων του, στό όποιο ομίλησε ό Μανώλης Χριστοφορίδης, Προεδρικός Επίτροπος στήν Κυβερνηση τής Κύπρου.

29. Τόν έπισκεφθήκαν διαδοχικά ό Μichael Harper, ή κα. Μαρία Βαρκά με τόν ούριγγό της, και ή δις Νίκη Αρτέμη. Τό απόγευμα παρακολούθησε ομιλία τού Δρος. Κωνσταντίνου Χατζηστεφάνου στό Έλληνικό Κέντρο.

30. Τό πρωΐ άνεχώρησε γιά τό Γιβραλτάρ γιά νά έκπροσωπήσει τό Οίκουμενικό Πατριάρχειο στήν ένθρονηση τού Αγγλικανού Έπισκοπου Γιβραλτάρ Εύρωπης Δρ. Douglas Geoffrey Rowell, όπου και παρέμεινε μέχρι τό Σάββατο, 4 Δεκεμβρίου, φιλοξενούμενος από τόν Κυβερνήτη τού Γιβραλτάρ David Durie

ARCHBISHOP GREGORIOS' DIARY

SEPTEMBER

1. In the afternoon, His Eminence the Archbishop blessed the marriage of Savvas A. Nikolaidis and Sarah Golby at the Cathedral of Divine Wisdom in Bayswater, afterwards attending the reception held at the Zoo Restaurant. Later, he left Heathrow Airport for Athens.
2. In the morning, he flew to Thessaloniki. In the evening, he blessed the marriage of Constantinos Constantinidis and Calliope Karastefanou at the Cathedral of the Divine Wisdom in Thessaloniki.
3. In the morning, he was received by Metropolitan Pantaleimon of Thessaloniki. He later received Theodoros Papavassiliou (who was accompanied by his spiritual father) and Varnavas Mischi. He was entertained to lunch at the house of Constantinos & Calliope Constantinidis in Kalamaria. He then flew from Macedonia (Mikra) airport to Athens, from where he returned to London.
4. In the morning, he flew to Glasgow where, at midday, he presided at the funeral of Sir Argyros (Reo) Stakis at the Cathedral of St. Luke the Evangelist in Glasgow and at the interment held in continuation at Dunblane Cemetery. Later, he expressed his sympathy to members of the family and other mourners at the Dunblane Hydro.
5. He returned to London in the afternoon. In the evening, he was present at a reception in honour of the Chief Rabbi given at Lambeth Palace on the occasion of his receiving the degree of Doctor of Divinity.
6. At midday, he entertained Father Georgios Christidis, his presbytera and son to lunch. During the afternoon, he received Archimandrite Philotheos Grigoratis, Deacon Seraphim Perdikos, Adrian Tobin and Miss Panaghiota Panaghiotou.
7. In the morning, he presided at the funeral of Costas Christophi at the church of the Transfiguration of Christ the Saviour in Welling (Woolwich). In the afternoon, he was present at sessions of the Conference entitled "*The educational programme of the Hellenic Community Schools in the United Kingdom*" organised by the Educational Missions of Greece and Cyprus at St Barnabas' Hall in Wood Green. Afterwards, he received Mrs. Maria Spyrou. In the evening, he presided at Great Vespers at the church of Ss. Anthony & John the Baptist in Holloway.
8. In the morning, he celebrated the Divine Liturgy at the Cathedral of the Nativity of the Mother of God in Camberwell on the occasion of its title feast, being entertained to lunch by the Community afterwards.
9. In the morning, he celebrated the Divine Liturgy at the church of St Andrew the Apostle in Weston-super-Mare, in continuation presiding at a Memorial Service for Archbishop Athenagoras (*Kokkinakis*) of Thyateira and Great Britain on the twenty-second anniversary of his repose. Afterwards, he was entertained to lunch by the Chairman of the Community. In the afternoon, he blessed the house of Sir John and Lady Maryanna Tavener at Child Okeford in Dorset and presented Sir John with the Cross commemorating the 75th anniversary of the Archdiocese. In continuation, he presided at a *Te Deum* celebrating the couple's tenth wedding anniversary, held in house's chapel, and attended the reception given in continuation.
10. During the morning, he received Protopresbyter Georgios Soulous and Deacon Anastasios Alexiou. He entertained Protopresbyter of the Ecumenical Throne Stylianos Harakas to lunch at midday. During the afternoon, he received Michael Zographou; Protopresbyter Alexander Cherney, accompanied by Deacon John Frost and members of the Latvian Orthodox congregation in London, in order to discuss the future of the Community; Stamos Houlis; and Marios Naziris.
11. He received Nikolaos & Gerta-Aekaterini Theodorakis in the morning, and Georgios Hajifanis and Alexandros Prokopiou during the afternoon. He entertained Miss Panaghiota Panaghiotou to supper.
12. In the morning, he conducted the annual blessing of the Hellenic College of London. Returning to Thyateira House, he received Father Anastasios Salapatas, and Father Georgios Christidis and his presbytera.
13. During the morning, he received Costas Papadopoulos and Christos Tsangaridis.
14. In the morning, he celebrated the Divine Liturgy at the Cathedral of the Holy Cross and St. Michael in Hendon on the occasion of its title feast, being entertained to refreshments by the Community afterwards. He was entertained to supper by Dr. Andreas Pelendritis.
15. In the morning, he received Christos Manolis & Nectarios Barounis. Later, he visited Yiannis Christodoulidis in hospital.
16. In the morning, he visited the Community of the Holy Apostles in Preston, where he preached the Word of God and presided at a service of prayer for the victims of the recent acts of terrorism in the United States of America and for their relatives and friends. Afterwards, he was entertained to lunch by the congregation. In the afternoon, he blessed the marriage of Dr. Stavros Stivaros and Angela Georgiou at the church of the Annunciation of the Mother of God in Salford (Manchester), attending the reception at the Victoria Crowne Plaza in Manchester.
17. Throughout the day and together with Mrs. Beverley Christy (Head Teacher of St. Cyprian's V.A. Greek Orthodox Primary School in Thornton Heath), she participated in a Management Conference organised by the Ministry of Education at the Brighton Metropole and entitled "Schools: Achieving Success". Later, he and Mrs. Christy were entertained to supper by the Chairman of the Archdiocese's Community in Brighton and District.
18. During the afternoon, he received Archimandrite Athenagoras Athanasiou & Antonios Sighalas and Mrs. Lydia Soura. In the evening, he presided at a meeting of the Trustees of the church of Ss. Cosmas and Damian in Gospel Oak.
19. At midday, he conducted an *Aghiasmos* at the Hellenic Embassy's School in Wood Green. In the afternoon he travelled to Thornton Heath, where he presided at a meeting of the Staff of St. Cyprian's Primary School. He then went to Upper Norwood to visit the church of Ss. Constantine & Helen there before returning to St. Cyprian's for a Trustees' meeting.
20. In the evening, he entertained Dr. Maria Vassiliadou to supper.
21. He entertained Haris Sophokleidis to lunch. In the afternoon, he received Vissarion Aghoritsas.
22. In the morning, he presided at the funeral of Kyriakos Mouskas at the Cathedral of the Holy Cross and St. Michael in Hendon, later visiting the family to express his condolences. In the afternoon, he baptised Stephania, infant daughter of Stavros & Sara Stavrinou at the Cathedral of the Dormition of the Mother of God in Wood Green. In the evening, he was a guest at the banquet hosted by the Hellenic Embassy at Royal Holloway as part of the Colloquium entitled "*The Greek Islands and the Sea*".
23. In the morning, he celebrated the Divine Liturgy for the Community of St. Catherine in Barnet at the Anglican church of St. Mark in Barnet Vale, in continuation baptising Smyrni Serena Sophia, infant daughter of Andreas & Sharon Polycarou. In the afternoon, he blessed the marriage of Ioannis Pishiris and Anna Strati at the Cathedral of the Divine Wisdom in Bayswater, attending the reception held at the London Hilton Hotel afterwards.
24. In the morning, he was interviewed by Doros Partasidis. In the afternoon, he was present at an Emergency Meeting of the Three Faith's Forum, held at Portcullis House to discuss terrorism and at which he led the participants in prayer. In the evening, he was a guest at a dinner given by Pantelis Dimosthenous in honour of Metropolitan Chrysostomos of Kitium.
25. In the morning, he conducted an *Aghiasmos* at the Hellenic Embassy's School in Acton. He received Miss Maria Iordanou in the afternoon and the priest-in-charge and members of the committee of the Cathedral of the Nativity of the Mother of God in Camberwell in the evening.
26. At midday, he was present at the launch of a book by David Blunkett, British Home Secretary, entitled "*Politics and Progress: renewing democracy and civil society*". During the evening, he received Marios Naziris & Nicolaos Anastasiou and the priest-in-charge and members of the Committee of the church of Ss. Anthony & John the Baptist in Holloway.
27. In the afternoon, he received Stephanos Yeroulanos, his wife and daughter. In the evening, he presided at a Memorial Service, held in the Chapel of the Archdiocese, for the late Ioannis Christodoulidis. Afterwards, he had supper at the house of Mrs. Erasima Christodoulidou, mother of the deceased.
28. During the morning, he received Archimandrite Leontios Aristotelous & Father Georgios Zafeirakos, and Mesdames Klaeri Makridou & Stella Ioannou. During the evening, he was present at a Private View organised under the auspices of the Cyprus High Commissioner at the Hellenic Centre of an exhibition of paintings by Remos Lavithis & Kleanthis Kotsifides entitled "*Thalassina - Images from the Islands*" and, in continuation, attended the lecture organised there under the auspices of the Hellenic Society of Great Britain and delivered by Professor Ara Darzi on the subject of "*The impact of Technology in Surgical Practice*".
29. In the morning, he presided at an *Aghiasmos* held at St. Barnabas' Greek School in Wood Green. In the afternoon, he blessed the marriage of Alexander Corcoran and Xenia Yerolamou in the Chapel of the Archdiocese. In the evening, he presided at Great Vespers for the Consecration of a Church at the church of St. Demetrios in Edmonton.
30. In the morning, he performed the Consecration of the church of St. Demetrios in Edmonton and, in continuation, celebrated the Divine Liturgy there. Afterwards, he was entertained to lunch by the Community.

OCTOBER

1. In the afternoon, he left Heathrow Airport for Amman, capital of Hashemite Kingdom of Jordan, flying by way of Damascus, to represent His All-Holiness the Oecumenical Patriarch at the enthronement ceremonies in Jordan of the newly-elected Patriarch of Jerusalem, Irenaeos I. At Amman Airport, he was welcomed on behalf of the Patriarch by Fathers Pavlos and Irenaeos.
2. In the morning, he was received by His Beautitude the Patriarch and also met the Patriarchs of Alexandria and Antioch together with the representatives of other Orthodox Churches and the delegates from various Faith Communities. Then, together with His Beautitude and the leaders of the various delegations, he was received by His Majesty King Abdullah ben Hussein at the Palace. Luncheon was then offered at the Sheraton Hotel attended by His Majesty, his Prime Minister and other Government Ministers. Later, the ceremony of enthronement was held at the Cathedral of the Presentation of Christ in Amman, at which he addressed Patriarch Irenaeos in the name of His All-Holiness. The enthronement was followed by a reception.
3. In the morning, he was received by His Beautitude, afterwards visiting the remains of the ancient city of Rabath-Ammon/Philadelphia accompanied by Metropolitan Iakovos of Laodicea. At midday, he was a guest at a luncheon offered by Rauf Abu Zaber, an Orthodox Christian who was formerly Minister of Foreign Affairs.
4. In the morning, he received Mrs Dina Agapitou and, accompanied by her, visited the American School in Amman.
5. In the morning, he left Jordan for London (flying by way of Beirut), being seen off at the airport in the name of the Patriarch by Father Irenaeos.
6. In the evening, he visited Mr. Savvas Ioannides at Middlesex Hospital. In the afternoon he was present at a celebration to mark the Cyprus Republic's Independence Day, held by Union of Cypriots in England, at St. Monica's Hall.
7. In the morning, he celebrated the Divine Liturgy at the church of St. Barnabas in Wood Green. In continuation, he was present at the 6th Conference of the Association of the Greek Orthodox Communities of Great Britain, held on the premises of the Community of St. Barnabas in Wood Green. In the evening, he blessed the engagement of Nicholas Andreou and Dimostheni Dimitriou. In the evening, he blessed the engagement of Niovi Andreou and Dimosthenis Dimitriou and was entertained to supper by them at Fairfield Hotel, Croydon.
8. In the morning he received Mr. Yiannis Toyias. At midday he presided at the funeral of Kostas Georghiou at the Cathedral of the Holy Cross of Hendon. In the evening he performed the Mystery of Chrismation for Mrs. Gerta-Aekaterini N. Theodoraki in the Chapel of the Archdiocese.
9. In the evening, he celebrated the Divine Liturgy in the chapel of Keele University for the students studying there and at the University of Staffordshire.
10. At midday he was entertained to lunch by Anthony Reynoldson. In the afternoon he received the Revd. Michael Dandoulakis & his Presbytera, and Miss Evgenia Tsalkou. In the evening he received Lady Marina Marks & her fiance Roger Tavener.
11. In the evening, he delivered an address at the Metropolitan University of Manchester on the subject of the Iconoclastic Controversy and was entertained to supper by Georgios Gavrilatos afterwards.
12. He visited Cretlay Library in Manchester. At midday he was entertained to lunch by Panikos Panayi at his restaurant and was received by Fr. Ephrem Lash at his house. In the evening he received Georgios & Kalypso Christy and was entertained to supper by Andreas, Antonis & Chrystalla Michael.
13. In the morning he flew to Glasgow where he visited the Cathedral of St. Luke the Evangelist and the parish Greek School. At midday, he was entertained to lunch by Charris Charalambous. In the evening, he presided at Vespers held at the Cathedral and was entertained to supper at the local hotel.
14. In the morning, he celebrated the Divine Liturgy at the Cathedral of St. Luke in Glasgow. At midday, he was entertained to lunch by Sir Argyros Stakis Family at their house and presided at Memorial Service on his grave. In the evening, he received the priest and the president of the Community of Glasgow.
15. In the morning he flew back to London. At midday, he received the Ambassador of Georgia Teimuraz Mamatsashvili, accompanied by Revd. Zafa and Mrs. Markat. Later, he was present at the inauguration of an exhibition of paintings by Georgios Politis at Gallery Forty Seven. In the evening he received Mrs. Lia Pavlou and Mrs. Isavella & Plagon Georghiou.
16. In the morning he presided at a meeting of the London-based hierarchy, entertaining them to lunch afterwards. In the evening he performed the Mystery of Chrismation for Mr. Roger Tavener, fiance of Lady Marina Marks and was entertained to supper by them afterwards.
17. In the morning, he received Mrs. Rosanna Estephanous. In the evening he was present at a reception given at her residence by the High Commissioner for Cyprus to mark the Republic's Independence Day.
18. In the evening, he received His Grace Athanasios, Bishop of Achaia and was present at a celebration of the Anglican Eucharist and the commissioning of the Rt. Revd. Dr. Douglas Geoffrey Rowell as Anglican Bishop of Gibraltar-in-Europe at the church of St. Margaret beside Westminster Abbey.
19. In the morning he received Stephanos Chryssanthou and Nikos Skinitis. In the evening, he conducted an *Aghiasmos* at the new offices of St. Paul's Press.
20. In the evening, he received the President and Members of the new Community in Redbridge.
21. In the morning, he celebrated the Divine Liturgy at the church of Ss. Peter and Paul in Baptist Mills (Bristol) on the occasion of the 50th anniversary of the establishment of the Community, while later, he blessed there the engagement of Marinos Apostolou and Eleni Georghiadou. In the evening he was entertained to supper by Members of the Community.
22. He left to New York and was present at an International Meeting asking for Peace at the Rockefeller Centre.
23. In the morning, he celebrated the Divine Liturgy in the church of St. Demetrios in Edmonton on the occasion of its title feast.
24. In the evening, he received Fr. Alexander from Estonia Orthodox Church.
25. In the morning, he celebrated the Divine Liturgy at the Cathedral of the Divine Wisdom in Bayswater, following which he presided at a *Te Deum* commemorating the anniversary of OXI Day. In the evening, he was present at a lecture delivered by Manolis Christophides at the Imperial Hotel on the significance of 28th October and, in continuation, was the guest-of-honour at a dinner given by the Association of Greek Orthodox Communities in Great Britain.
26. In the morning, he received Revd. M. Harper. Later, he received Mrs. Maria Varka with her husband and Miss Niki Artemi. In the afternoon he was present at a speech of Dr. Kostas Hadjistefanou at the Hellenic Centre.
27. In the morning he flew to Gibraltar, to be present as a representative of the Oecumenical Patriarchate, at the enthronement of the new Anglican Bishop in Europe, Dr. Douglas Geoffrey Rowell, as a guest of the Governor David Durie.